VERSLAG INFORMATEUR

Aan de Gemeenteraad van Heerenveen

Informatieronde

In dit rapport staan de bevindingen en aanbevelingen van de informateur na de informatieronde, die gehouden is na de gemeenteraadsverkiezingen 2022.

Ard van der Tuuk

19 april 2022

Inhoudsopgave

Inleiding 2
Raadsakkoord/Samenlevingsagenda 2
Thema's 3
Coalitie 4
Advies partijen 4
Profiel wethouder 5
Aanbevelingen 6
Tot slot 7
Bijlagen 8

Inleiding

Op 30 maart 2022 heeft uw raad een debat gevoerd om een eerste duiding te geven aan de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 14, 15 en 16 maart 2022.
In dat debat hebt u, op voorstel van de PvdA fractie, mij aangezocht als informateur. Daarbij hebt u mij een duidelijk geformuleerde opdracht meegegeven voor de informatieronde (bijlage 1).

Op basis van een door u opgestelde vragenlijst hebt u mij gevraagd het volgende op te leveren:
1. input voor raadsakkoord/samenlevingsagenda
2. advies over een college
3. profiel voor de wethouders.

De gesprekken zijn door mij gevoerd met delegaties van alle partijen en in twee rondes. De eerste ronde gesprekken vond plaats op 4, 5, 6 en 7 april 2022. De tweede ronde op 14 april 2022. Tot slot heb ik op 16 april 2022 gesproken met de door mij beoogde coalitiepartijen. Ook heb ik gesproken met uw burgemeester en gemeentesecretaris.

Van alle gesprekken zijn verslagen gemaakt die als bijlage bij dit advies gevoegd zijn (bijlagen 2, 3, 4 en 5).

Alle gesprekken heb ik gevoerd samen met de griffier Lammy Roest en de griffiemedewerker Betske van Henten – Meijer. Zij hebben mij ook verder in het informatieproces ondersteund.

Navolgend zal ik op basis van de gevoerde gesprekken verslag doen. Per aandachtspunt vindt u de daarop van toepassing zijnde vragen terug die u mij daarop meegaf. Ik zal de grote lijnen die ik kan duiden uit de gesprekken met u delen en mijn advies geven. Ik verwijs u steeds naar de verslagen in de bijlagen voor het totale overzicht.

Raadsakkoord/Samenlevingsagenda

De vragen die door u daarin aan mij werden meegegeven zijn:
1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren).

Opvallend voor mij was dat er een groot verschil op inhoud en beelden is bij de verschillende begrippen die we hanteren. Desondanks gaven alle partijen aan door te willen gaan met deze manier van werken vanuit de raad met het college en de samenleving en vice versa. De één heeft daarbij nu meer ambitie dan de ander, maar de bereidheid is er om te beginnen bij een punt dat voor iedereen acceptabel is en haalbaar is in tijd voor de komende periode.

Advies:
- Hanteer een gedeeld begrippenkader, zodat iedereen kan weten wat met welk woord bedoeld wordt (bijlage 6).
- Gebruik een overzicht van welke varianten er zijn bij het werken met een democratische agenda. Dit geeft duidelijkheid voor de raad zelf, naar de samenleving en naar het college en vice versa. Bepaal samen waar u de komende weken aan werkt en welke ambitie u hierin verder in de tijd heeft samen (bijlage 6).
- Hanteer een procesoverzicht, zodat iedereen een beeld heeft van de stappen die gezet worden of kunnen gaan worden. Deze Uitvoeringsagenda of Lange Termijn Agenda geeft duidelijkheid en houvast in het traject.
- Maak met de procesbegeleider voor het raadsakkoord/samenlevingsagenda meteen afspraken over wat de raad in deze weken wil gaan doen en afspreken op welke thema's.

- Ik adviseer u tenminste te gaan werken met een raadsagenda geladen met een aantal thema's waarvan u aangeeft dat u kader stellend als raad betrokken wilt zijn. Daarnaast kunt u bepalen of en op welk thema u daarbij ook een participatief traject met de samenleving of bepaalde organisaties wilt doorlopen.
- De gemeenteraad van Heerenveen loopt redelijk voorop in het verkennen van nieuwe wijzen van besturen. Gebruik deze periode om ook te verkennen of en hoe een grotere vervolgstap over vier jaar gezet kan worden. Bepaal dan nu ook wat hier vooraf over vier jaar vroegtijdig al in moet gebeuren.

Thema's

U gaf mij op dit punt de volgende vragen mee:

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
   b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.
4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.

In de gesprekken kwamen opvallend veel verschillende onderwerpen naar voren. In elk gesprek is wel gesproken over het sociale domein en dan met name WMO en jeugdzorg. Ook wonen, klimaat en duurzaamheid, werkgelegenheid en (top)sport kwamen naar voren.
Mij viel in de voorbereiding op hoe goed Heerenveen nadenkt over de visie naar de toekomst en tegelijk de strategie die dan nodig is om hier het beste in te doen voor de inwoners. We hebben in de gesprekken vaak de mogelijke komst van de Lelylijn aan de orde gehad en wat dit dan kan betekenen voor Heerenveen en hoe daar vroegtijdig in te bepalen wat Heerenveen wil en niet wil. In de gesprekken hierover viel mij op dat u daarbij ook denkt in de verantwoordelijkheid die u voelt voor de regio.

Mij is verder opgevallen de ambitie die u allen hebt. In de gesprekken kwam daarbij aan de orde dat de organisatie die alle ambitie moet uitvoeren dit ook wel moet kunnen waarmaken. Het gesprek met de gemeentesecretaris maakte mij duidelijk dat u hier nu het gesprek over moet voeren. Dit in de context van de grote opgaven, de financiële uitdagingen, de krapte op de arbeidsmarkt en uw ambitie. Duidelijkheid in wat te doen, maar ook reële verwachtingen of dit kan en wat daar voor nodig is moeten zowel in college als raad aandacht krijgen.

Verder leeft breed gedeeld de zorg over de lage opkomst bij verkiezingen en in het algemeen de participatie in onze democratie. Ik heb geconstateerd dat u allen nadenkt over wat u hierin zelf als persoon, als partij en als raad en bestuur kunt doen. Mij is daarbij opgevallen dat Heerenveen de bereidheid heeft hier breed en uitdagend over na te denken. Daarvoor mijn complimenten en de verwachting dat u elkaar daarin ook de komende vier jaar blijft scherpen in denken en handelen ter versterking van het draagvlak en de legitimatie van onze democratie. Een thema dus dat u ongetwijfeld op de agenda blijft houden.

Advies:

- U vindt een totaaloverzicht van de ingebracht thema's per partij in bijlage 7. Ik adviseer u met elkaar een selectie te maken.
- De centrale thema's die hier sowieso uit naar voren komen zijn:
  - Klimaat en duurzaamheid
  - Armoede (sociaal domein)
  - Wonen

- Nu u in deze periode nog werkt met een raadsagenda en een coalitieakkoord adviseer ik aan het begin van de beide trajecten van totstandkoming snel te bepalen welk thema op beide tafels ligt en hier dan goede afspraken te maken wat wenselijk is en tegelijk ook mogelijk is in tijd qua opgave en urgentie.
- In de gesprekken viel mij op dat u allemaal nadenkt over de visie op Heerenveen en de strategie voor Heerenveen voor de komende tientallen jaren. Gezien de grote vraagstukken die voorliggen en de belangrijke positie van Heerenveen in de regio adviseer ik u dit te blijven doen. Werk ook verder aan uw strategische agenda.
- Betrek met elkaar bij alle ambitie op de thema's ook het in zijn kracht zetten van de uitvoeringsorganisatie om alle wensen en goede dienstverlening naar de inwoners blijvend mogelijk te maken.
- Blijf het thema participatie en democratische legitimatie op de agenda houden.

Coalitie

Advies partijen

Hierbij werden de volgende vragen besproken:

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
7. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.
8. Wat mogelijke breekpunten zijn.

In de gesprekken met u was u allen duidelijk over de uitslag. De zorg ook om de lage opkomst en de participatie van de samenleving in onze democratie. De verslagen maken dit duidelijk.

Aan het einde van de eerste ronde gesprekken zag ik een kristallisatie ontstaan rond de PvdA, VVD en GroenLinks. Daarbij was van belang de wens van de PvdA om op basis van de uitslag van de verkiezingen invulling te geven aan een meer progressieve signatuur van de nieuwe coalitie met tegelijkertijd waardering voor de samenwerking met partijen in de afgelopen bestuursperiode. Verder zag ik zowel in de FNP, D66 of CDA mogelijke coalitiepartners op basis van de gevoerde gesprekken.

Er waren op dat moment geen breekpunten in beeld, wel knelpunten. Dit maakte dat ik heb gekozen om met alle partijen een tweede ronde gesprekken aan te gaan. Wat tegelijk ook de gelegenheid gaf om het traject raadsagenda nog verder te verkennen. De vragen concentreerden zich op inhoud rond het (top)sportprofiel van Heerenveen, lastendruk en aanpak en financiële houdbaarheid van het sociale domein.
Ook is door mij aan alle partijen nogmaals gevraagd naar hun standpunt inzake aantal wethouders en een wethouder van buiten. Dit had mede te maken met het feit dat mij duidelijk werd dat 5 wethouders op basis van opgaven die voorliggen, maar ook de vertaling van de verkiezingsuitslag wenselijk werd geacht.
Voor een aantal partijen had ik nog wat specifieke verduidelijkende vragen.
Van de tweede ronde gesprekken zijn de verslagen in bijlage 4 beschikbaar.

Aan het einde van die tweede ronde gesprekken bleek mij dat er op inhoud en op vorming van een college definitief geen knelpunten zitten tussen PvdA, VVD en GroenLinks.

De VVD gaf aan programmatisch teveel verschil te zien met de FNP. Ook gaf de VVD aan bij een coalitie met PvdA en GroenLinks dan een uitdrukkelijke voorkeur te hebben voor het CDA.

In het gesprek met D66 bleek dat zij primair kiezen voor een college met 4 wethouders en ook een wethouder van buiten ligt bij D66 lastig.

Dat bracht mij tot de insteek om te verkennen of PvdA, VVD, GroenLinks en CDA samen de formatiebesprekingen zouden willen starten.

Ik heb partijen uitgenodigd om op 16 april hierover een gezamenlijk gesprek te hebben. Het verslag hiervan is beschikbaar in bijlage 5.

Ik heb in dat gesprek met partijen verkend of zij als beoogde coalitiepartijen het raadsagenda traject zullen steunen en dragen. Partijen gaven aan daar volle inzet op te willen geven en vanuit de raad dit met alle partijen te willen gaan dragen.
Aan de orde is geweest toch nog mogelijke inhoudelijke knelpunten. Zo is bijvoorbeeld gesproken over hoe de wens tot stimuleren van Heerenveen als banenmotor van de regio zich verdraagt met duurzaamheid. Alle partijen gaven aan de uitdagingen van 2022 te zien en juist de denkbeelden en inbreng van elkaar te gebruiken om aanpak en oplossingen voor problemen te versterken.

Partijen gaven aan een college te willen vormen van vijf wethouder (PvdA 2, VVD 1, GroenLinks 1 en CDA 1). De kandidaat wethouders waren bij het gesprek aanwezig en open besproken is het vormen en zijn van een team dat elkaar steunt, inspireert en het beste uit elkaar haalt samen met de burgemeester voor de inwoners van Heerenveen. Een team ook dat steeds in dialoog weet te staan met de raad en de samenleving.

Ik heb aan het eind van dit gesprek geconstateerd dat ik gedragen door de betreffende partijen het advies kan geven tot formatie. De partijen die dit college vormen hebben 17 (PvdA 7, VVD 4, GroenLinks 3, CDA 3) van de 31 raadszetels en spraken uit duaal werken te zullen steunen.

Advies:

- Ik adviseer u een coalitie te vormen tussen PvdA, VVD, GroenLinks en CDA en daartoe de formerende gesprekken te starten.
- Ik adviseer u ook gezien de uitslag van de verkiezingen en de grote opgave die bestuurlijk voorligt om een college te vormen met 5 wethouders. Bij het profiel wethouder licht ik dit nog nader toe.

Profiel wethouder

Specifiek is hier de vraag gesteld:
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.

Door mijzelf is hier aan toegevoegd de vraag hoe partijen denken over een wethouder van buiten. Een wethouder dus die niet in de gemeente woont.

Bij het vragen naar kenmerken voor het profiel van de wethouder kwamen de volgende punten naar voren:

- goed kunnen samenwerken/teamspeler
- open/benaderbaar/mensenmens
- betrouwbaar
- verbinder
- integer
- verhouding man/vrouw/diversiteit

In de gesprekken kwam duidelijk naar voren dat het profiel vaak in de context van een goed team werd gezien. Tegelijk werd duidelijk dat op dit moment partijen denken in kandidaten en niet zozeer in profielen die een raad gezamenlijk opstelt en op basis waarvan dan wethouders worden geselecteerd.

Nu ik merkte dat er veel waarde wordt gehecht aan een goed team heb ik de vrijheid genomen om te vragen naar naam of namen van een kandidaat-wethouder voor een partij. Op basis daarvan heb ik het team aspect kunnen voorleggen aan de partijen die ik adviseer een college te gaan vormen. In het gesprek met die partijen hebben zij aangegeven de overtuiging te hebben samen een goed en krachtig bestuurlijk team voor Heerenveen te kunnen samenstellen.

Op mijn vraag naar de mogelijkheid van een wethouder van buiten de gemeente kwamen wisselende antwoorden die u in de verslagen kunt teruglezen. Wel kwamen vaak de begrippen: verbinding met, geworteld zijn in, voeling hebben met, naar voren. Voor het overgrote deel der partijen blijkt dit dus bespreekbaar als dat nodig zou zijn, mits aan de invulling van deze begrippen is en wordt voldaan.

In beide gespreksrondes is door mij de vraag gesteld naar het aantal wethouders dat wenselijk en bespreekbaar is voor partijen. Voor mij was duidelijk dat Heerenveen de afgelopen vier jaar met één wethouder te weinig is bestuurd gezien de grote opgaven die voorliggen. Duidelijk werd ook in de gesprekken dat er veel ambitie in u allen zit en dat daar bestuurlijke invulling aan gegeven moet worden in het belang ook van de goede toekomst van Heerenveen. Verder heeft uw burgemeester in zijn brief aan de nieuwe gemeenteraad duidelijk verwoord dat hij adviseert de burgemeestersportefeuille te depolitiseren om hem meer ruimte te geven voor de kerntaken van de burgemeester en tegelijk ook de toekomstige nieuwe burgemeester ruimte te geven bij binnenkomst. Portefeuilles met een politiek lading die nu nog door de burgemeester worden gedaan zouden naar een wethouder moeten. U onderschrijft dit breed is mij gebleken.
Ook bleek de wens om meer aan lobby voor Heerenveen te doen op vele fronten in de regio, Nederland en Europa.

Advies:

- Het profiel van de wethouder blijkt zich eerder te vertalen in een goed profiel van het gezamenlijk team. Ik heb dit bij mijn advies voor de partijen die het college zouden moeten gaan vormen betrokken en besproken.
- Ik adviseer u gezien de grote opgaven die voorliggen, de ambitie die u allen heeft en bestuurlijk dan vertaald moet worden, de extra lobby taken die u wilt oppakken en de wens de portefeuille van de burgemeester te depolitiseren te gaan werken met 5 wethouders. Hierbij merk ik op dat een uitbreiding ten opzichte van nu door mij gezien wordt als het gaan van min één naar plus één. Die plus één is nodig en dus goed uit te leggen.

Aanbevelingen

De vraag die hier bij betrokken is:
10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.

De gesprekken waren vaak dan al vaak zo uitvoerig geweest dat hier geen specifieke opmerkingen bij naar voren zijn gekomen. Wel heb ik zelf een aantal observaties gedaan die ik met u zou willen delen.

- Bij het zien van het Duidingsdebat viel mij op dat veel partijen woorden gebruikten om aandacht te vragen voor de verschillende wijzen waarop u politiek bedrijft. Ik zou u willen meegeven dit gesprek eens open te voeren met elkaar, te kijken waar sprake is van misverstand, dan wel er begrip kan ontstaan voor elkaar ook in de verschillen. En misschien vervolgens zelfs wel door dat begrip manieren te vinden waarop de stijlen elkaar kunnen versterken over en weer. Ik weet dat ik maar een buitenstaander ben op uw politieke speelveld, maar de gesprekken met mij brachten mij ertoe dit u toch in overweging te geven.
- Dat gesprek is des te belangrijker omdat u met Heerenveen staat voor uitdagende strategische opgaven ook voor de regio. Daarbij is constructief besturen, samen willen bouwen, met elkaar de hoofdlijnen uitzetten naar de toekomst een taak die voor u ligt. Ik heb ervaren bij u allen dat u dit weet, ook wilt aanpakken samen. U voelt die

verantwoordelijkheid met elkaar voor de inwoners van Heerenveen. Geef elkaar dan comfort en vertrouwen om dit te doen.

Tot slot

Ik wil Lammy en Betske bedanken voor de weliswaar korte, maar intensieve en vooral prettige samenwerking.
Ik wil u allen danken voor de prettige en constructieve gesprekken. Ik heb ervaren dat u allen ervaart hoe mooi uw gemeente is en welke grote opgaven er in deze tijd voorliggen. Grote opgaven juist ook voor een gemeente als Heerenveen. Ik heb in de gesprekken een aantal keren gesproken over Heerenveen als de Poort naar het Noorden of het Nieuwe Zwolle van het Noorden. Het is die dynamiek die ik op u af zie komen, waarbij tegelijk grote landelijke en wereldvraagstukken ook spelen in het dagelijkse bestuur van uw gemeente. Voorwaar geen makkelijke uitdaging dus waar u allen voor staat, maar waarvan ik heb gemerkt dat u er klaar voor bent en er zin in heeft zelfs.
Ik heb ook gemerkt dat u dat samen wilt oppakken en steeds wilt zoeken hoe daar de samenleving bij te betrekken. Ik zou wensen dat de samenleving iets had kunnen zien van uw betrokkenheid en goede zorg bij de toekomst van de inwoners van Heerenveen in de gesprekken die wij samen hadden.
Het was mij een genoegen.
Ik wens u allen hele voorspoedige en succesvolle jaren toe voor en met Heerenveen!

Niebert, 19 april 2022

Ard van der Tuuk

Bijlagen

Bijlage 1: procesafspraken informatie
Bijlage 2: verslagen gesprekken partijen 4, 5, 6 en 7 april 2022
Bijlage 3: verslagen gesprekken met burgemeester en gemeentesecretaris 7 april 2022
Bijlage 4: verslagen gesprekken partijen 14 april 2022
Bijlage 5: verslag gesprek beoogde coalitiepartijen 16 april 2022
Bijlage 6: begrippenkader en overzicht totaal mogelijkheden raadsakkoord/samenlevingsagenda
Bijlage 7: overzicht thema's raadsakkoord en coalitieakkoord

Procesafspraken informatie en formatie hoe de raad zijn doelen wil stellen en het college wordt gevormd voor de raadsperiode 2022-2026

In dit document wordt het proces beschreven om te komen tot het stellen van doelen van de raad en het vormen van een college voor de raadsperiode 2022-2026.

Status van dit document
Dit document is een leidraad met uitgangspunten voor het te volgen proces, waarin tijdens de onderhandelingen wellicht nog andere inzichten komen.

Procesonderdelen
Er worden vijf afzonderlijk af te ronden procesonderdelen onderscheiden die in tijd door elkaar lopen:
A. Informatieronde
B. Raadsakkoord/Samenlevingsagenda
C. Profiel wethouders
D. Formatieronde en Hoofdlijnenakkoord
E. Lange Termijn Agenda

A. Informatieronde

Wat levert dit onderdeel op
Dit onderdeel levert een inventarisatie op, waarin alle partijen hun inbreng kunnen hebben. Deze ronde wordt afgesloten met een verslag van de informateur over de uitkomsten van de informatieronde en aanbevelingen voor het verdere proces. Het levert een advies op over een college en een profiel voor de wethouders. En het levert eerste input op voor een raadsakkoord/samenlevingsagenda.

Opdracht aan de informateur
De informateur nodigt alle partijen uit voor een afzonderlijk gesprek. Er worden bij voorbaat geen partijen uitgesloten van de onderhandelingen. Iedere partij wordt gevraagd de volgende vragen te beantwoorden:

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren).
3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
   b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.
4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.
9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.

Proces
Aan het einde van de informatieronde zal de informateur verslag uit brengen over de uitkomsten van de informatieronde en aanbevelingen doen voor het verdere proces.

Over deze uitkomsten zal een raadsvergadering plaatsvinden.

Planning
Er wordt naar gestreefd om in de raadsvergadering op 21 april 2022 de uitkomsten te bespreken.

Wie ondersteunt
De griffier ondersteunt.

B. Raadsakkoord/Samenlevingsagenda

Wat levert dit onderdeel op
Dit onderdeel levert een Raadsakkoord/Samenlevingsagenda op.

Het Raadsakkoord/ de Samenlevingsagenda wordt gemaakt vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid die alle fracties willen nemen om de rol van de gemeenteraad in de lokale samenleving te versterken. Met een Samenlevingsagenda geeft de raad het college van burgemeester en wethouders duidelijke prioriteiten en focus mee: het is als het ware de agenda van de kaderstellende rol van de raad in de komende bestuursperiode van vier jaar. Er staat in welke maatschappelijke thema's in de komende bestuursperiode prioriteit krijgen en waarom juist deze thema's zijn gekozen en de raad hier een bepaalde mate van urgentie aan toekent. Er worden geen concrete doelen genoemd of maatregelen en oplossingen, omdat het daarvoor veel te vroeg is. Oplossingen komen pas op de vergadertafel op het moment dat besluitvorming nodig is over de betreffende oplossingen. Dan heeft elk raadslid de ruimte om zijn eigen afweging te maken en kan er gedebatteerd worden over de politieke verschillen in opvatting om problemen op te lossen. Het politiek debat over de geagendeerde thema's zal gaandeweg intensiever worden. Waar het agenderen van een thema nog op brede steun kan rekenen, is het mogelijk dat daarover geformuleerde opvattingen bij het bespreken van oplossingen en consequenties daarvan in het raadsdebat, politieke verschillen van mening aan het licht zullen brengen.

Naast het beschrijven welke maatschappelijke thema's prioriteit krijgen in de komende bestuursperiode, worden er afspraken gemaakt door de raad over kernwaarden en spelregels om de raad de leidinggevende positie te geven. Wat is nodig van de raad zelf? Wat is er nodig als het gaat om houding, cultuur, onderlinge samenwerking, invulling geven aan de rollen van de raad? Maar ook, wat is er nodig om vinger aan de pols te houden; doen we nog de goede dingen met elkaar en doen we dit nog op de goede manier?

Wat is de rol van het college in de het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda, wat verwacht de raad van het college, wat verwacht de raad van het samenspel tussen het gemeentebestuur en de lokale samenleving? Het gaat dan om afspraken over:
- het samenspel in de raad zelf en met de griffie.
- het samenspel tussen raad en college.
- het samenspel tussen het gemeentebestuur en de lokale samenleving.

Er worden afspraken gemaakt over het samenspel tussen het gemeentebestuur en de lokale samenleving[1]. Hoe zorgt de raad er zelf voor dat inwoners bekend zijn met de belangrijke rol van de volksvertegenwoordigers en de gemeenteraad. Hierover zijn aanbevelingen van de vorige raad (zie bijlage).

Daarnaast worden afspraken gemaakt over communicatie, monitoren, evalueren en leren.

Proces
De eerste aanzet wordt gedaan door de informateur vanuit de Informatieronde. Het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda wordt daarna verder opgesteld onder begeleiding van een extern begeleider in samenwerking met de voorzitter van de raad.

Planning

[1] Bekijk ook het pamflet mee(r) doen met lokale democratie, acht punten om de lokale democratie te versterken (het pamflet is onderdeel van het VNG-project Thorbecke2024)

Er wordt een procesvoorstel aan de raad voorgelegd in de raadsvergadering van 21 april 2022. Dan ligt er al eerste input vanuit de Informatieronde. Streven is om het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda eind mei / begin juni in de raad te behandelen.

Wie ondersteunt
De griffier ondersteunt.

C. Profiel wethouders

Wat levert dit onderdeel op
In de gesprekken in de Informatieronde worden vragen gesteld aangaande wethouders (vragen 6,7 en 8 op pagina 3). Dit levert een profiel voor de wethouders op en een advies over een goede combinatie van partijen die aangegeven hebben kandidaten te willen leveren voor wethouderschap. Hierin staat ook hoeveel wethouders nodig zijn, full-/parttime.

Waarom

"Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. Van het bestuur van de gemeente maken *ook* deel uit het college van burgemeester en wethouders en de burgemeester." Dit staat in de Grondwet en geeft al aan dat het besturen van de gemeente niet alleen door de gemeenteraad als bestuursorgaan wordt gedaan, maar ook door het dagelijks bestuur, het college, en door de burgemeester.

Burgemeester en wethouders hebben veel invloed op de kwaliteit van de samenleving. De kaders worden door de gemeenteraad bepaald, maar de uitvoering van het beleid raakt de samenleving direct. Die verantwoordelijkheid ligt met name op het bordje van de wethouders. Wethouders zijn uitvoerend bezig voor de gehele raad en worden daarom benoemd door de raad.

Proces
Vanuit de Informatieronde schetst de informateur in het rapport het profiel voor de wethouders en een advies over een goede combinatie van partijen die aangegeven hebben kandidaten te willen leveren voor wethouderschap. Hierin staat ook hoeveel wethouders nodig zijn.

Planning
De uitkomsten staan in het rapport dat behandeld wordt in de raadsvergadering op 21 april 2022.

Wie ondersteunt
De griffier ondersteunt.

D. Formatieronde en Hoofdlijnenakkoord

Wat levert dit onderdeel op
Dit onderdeel levert een college op en wordt afgesloten met het benoemen van de wethouders. De wethoudersploeg wordt samengesteld aan de hand van het advies en profiel uit de Informatieronde. Ook levert dit onderdeel een Hoofdlijnenakkoord op van het college waarin dat geregeld wordt wat niet in het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda staat.

Proces

Parallel aan het maken van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda wordt dit Hoofdlijnenakkoord opgesteld door het college. Er wordt gedurende het proces afgestemd met het proces van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda. Het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda is leidend. Aan alle fracties wordt gelegenheid geboden om zaken in te brengen voor het Hoofdlijnenakkoord.
Het Hoofdlijnenakkoord wordt in een openbare raadsvergadering besproken.

Een externe procesbegeleider voert gesprekken met de wethouderskandidaten en buigt zich over de vraag of een evenwichtig college kan worden samengesteld.
Voor het formeel vastgelegde deel over de benoemingsprocedure, zie *artikel 11. Benoemingsprocedure en beëdiging wethouders* in de bijlage.

De raad benoemt de wethouders. Nadat de wethouders zijn benoemd en de benoeming hebben aanvaard, leggen de wethouder in de raadsvergadering de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af.

Planning
Streven is om de wethouders te benoemen in juni en het Hoofdlijnenakkoord in juni in de raad te behandelen.

Wie ondersteunt
De externe procesbegeleider wordt ondersteund waar nodig door gemeentesecretaris/directeur.

E. Lange Termijn Agenda

Het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda vormt de basis als opdracht aan het college en wordt samen met het Hoofdlijnenakkoord, uitgewerkt in een Lange Termijn Agenda.

Wat levert dit onderdeel op
In de Lange Termijn Agenda staat wat er wanneer gedaan wordt, door wie en op welke manier. De Lange Termijn Agenda geeft de bestuurlijke voornemens handen en voeten en biedt een goed totaaloverzicht. De Lange Termijn Agenda geeft helderheid en sturing: als raad aan het college en als college aan de organisatie, de Lange Termijn Agenda is belangrijke input voor de ambtelijke organisatie bij de opstelling van de afdelingsprogramma's.

In de Lange Termijn Agenda wordt, in overleg met de raad en met het college, door de raad vastgelegd hoe de doelen uit het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda bereikt worden. Er wordt duidelijk afgesproken welke rol van de raad passend is bij voorstellen vanuit het college (betrekken van raad op juiste moment en manier). Er wordt afgesproken in welke volgorde de thema's uit het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda worden opgepakt, wat prioriteit krijgt, of er tussenresultaten nodig zijn, wat de procesdoelen zijn. Op deze manier geeft de raad heldere opdrachten aan het college (kaderstelling) en kan passend toezien op de uitvoering ervan (controle).

In de Lange Termijn Agenda wordt ook weergegeven hoe de doelen uit het Hoofdlijnenakkoord bereikt worden.

Tegelijkertijd is continuïteit en voortgang van lopend beleid belangrijk, en er wordt uitvoering gegeven aan wettelijke taken. Ook dit wordt zichtbaar gemaakt in de Lange Termijn Agenda.

Proces
De Lange Termijn Agenda wordt ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Kwaliteit van bestuur en beleid is ook gediend met realisme. Er moet worden nagegaan of de plannen zich verhouden met beschikbare middelen, met name financieel en personeel.
De lange termijn agenda wordt verwerkt in de (meerjaren)begroting. Op deze manier wordt de raad in staat gesteld om (bij) te sturen. Zie hiervoor ook de aanbevelingen in het overdrachtsdocument van de auditcommissie.

Planning
Streven is om de Lange Termijn Agenda in september 2022 in de raad te behandelen.

Wie ondersteunt
De gemeentesecretaris/directeur ondersteunt.

> Procesafspraken

Openheid, communicatie en kwaliteit
Er wordt transparant gecommuniceerd over de onderhandelingen, de gesprekken zelf zijn besloten.

Rol burgemeester
De burgemeester heeft bij de start van het proces een oriënterend gesprek met de informateur. Hierbij kunnen alle voor het proces van belang zijnde zaken aan de orde komen.
De burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de onderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over de samenlevingsagenda kenbaar te maken. Tussentijds kan de burgemeester geïnformeerd worden door de informateur.
De burgemeester wordt in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over het profiel kenbaar te maken.
De burgemeester ondersteunt als voorzitter van de raad in het proces van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda.

Rol griffier
De informateur en onderhandelaars worden ambtelijk ondersteund door de griffier, tot en met het opstellen van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda.
De griffier heeft in de informatieronde als taak het proces te faciliteren en afspraken te noteren.
De griffier adviseert vanuit haar deskundigheid en ervaring, gevraagd en ongevraagd over het proces van het opstellen van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda.
De griffier is geen tussenpersoon of bemiddelaar tussen onderhandelende partijen.

Rol gemeentesecretaris/directeur
De directeur zorgt vanuit de ambtelijke organisatie voor de door de onderhandelaars gevraagde facilitaire ondersteuning, die nodig is in aanvulling op hetgeen de griffier in deze bijdraagt.
De directeur wordt in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda en het profiel kenbaar te maken.
Als er een fase aanbreekt van formatieronde, hoofdlijnenakkoord en de uitwerking in een lange termijn agenda, neemt de directeur het stokje over van de griffier.
Zijn taken zijn dezelfde als van de griffier in de eerdere fase van de onderhandelingen.

Ambtelijke ondersteuning
De ambtelijke ondersteuning kan bestaan uit *procesmatige-/secretariële ondersteuning*, *verslaglegging en uitwerking gemaakte afspraken*. In de fase waar het gaat om de concretisering van het beleidsprogramma kan deze ook *adviserend* van aard zijn, waarbij gedacht moet worden aan juridische en financiële aspecten en de inbedding in de ambtelijke organisatie.

Kwaliteit van bestuur en beleid is gediend met een goede facilitering van het proces rondom het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda. Het is een gemiste kans wanneer beschikbare kennis en kunde van een gemeentelijke organisatie hiervoor niet wordt benut. Dat geldt natuurlijk ook voor de uitwerking van het Raadsakkoord/de Samenlevingsagenda in de lange termijn agenda, maar bij dit laatste ligt inschakeling van de gemeentelijke organisatie op voorhand al veel meer voor de hand.

Externe deskundigheid
De onderhandelaars kunnen overeenkomen dat er bij opkomende vraagstukken externe deskundigen worden ingeschakeld, zowel vanuit de ambtelijke organisatie als extern.

> Bijlage I: Formele aspecten

Omtrent de wijze waarop coalitie en collegevorming tot stand komen, bestaat grote vrijheid. In de relevante artikelen in de Gemeentewet is het volgende bepaald.

Artikel 34

1. De burgemeester en de wethouders vormen tezamen het college van burgemeester en wethouders
2. De burgemeester is voorzitter van het college.

Artikel 35

1. De raad benoemt de wethouders. Artikel 31 is van toepassing op de stemming inzake de benoeming.
2. De burgemeester wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de college-onderhandelingen. Hij wordt alsdan in de gelegenheid gesteld zijn opvattingen over voorstellen ten behoeve van het collegeprogramma kenbaar te maken.

Artikel 36

1. Het aantal wethouders bedraagt ten hoogste twintig procent van het aantal raadsleden, met dien verstande dat er niet minder dan twee wethouders zullen zijn.
2. De raad kan besluiten dat het wethouderschap in deeltijd wordt uitgeoefend.
3. Indien het tweede lid toepassing vindt bedraagt, in afwijking van het eerste lid, het aantal wethouders ten hoogste vijfentwintig procent van het aantal raadsleden, met dien verstande dat de tijdsbestedingnorm van de wethouders gezamenlijk ten hoogste tien procent meer bedraagt dan de tijdsbestedingnorm van de wethouders gezamenlijk zou hebben bedragen indien het tweede lid geen toepassing had gevonden.
4. De raad stelt bij de benoeming van de wethouders de tijdsbestedingnorm van elke wethouder vast.
5. Bij de berekening van het maximale aantal wethouders, bedoeld in het eerste en het derde lid, wordt afgerond tot het dichtbijgelegen gehele getal.

Artikelen 36a en 36b.

Vereisten wethouderschap en onverenigbare betrekkingen. Zie de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet.

Artikel 37

De benoeming van de wethouders na de verkiezing van de leden van de raad vindt plaats in een vergadering van de raad in nieuwe samenstelling.

Artikel 38

In het geval van artikel 37 gaat de benoeming van degene die zijn benoeming tot wethouder heeft aangenomen, in op het tijdstip waarop ten minste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders zijn benoeming heeft aangenomen of, indien de aanneming van de benoeming op een later tijdstip plaatsvindt, op dat tijdstip.

Artikel 42

1. Na de verkiezing van de leden van de raad treden de wethouders af op het moment dat de raad tenminste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders heeft benoemd en deze benoemingen zijn aangenomen.
2. Indien zoveel wethouders hun ontslag indienen of worden ontslagen dat niet ten minste de helft van het met inachtneming van artikel 36 bepaalde aantal wethouders in functie is, treedt de burgemeester in de plaats van het college totdat dit wel het geval is.

In het Reglement van Orde voor de gemeenteraad is het volgende bepaald ten aanzien van de benoeming van de wethouders.

Artikel 11. Benoemingsprocedure en beëdiging wethouders

1. De voorzitter van de raad stelt een commissie van onderzoek 'Benoembaarheid wethouders' in. Deze commissie verricht onderzoek naar de benoembaarheid van een of meerdere wethouders en adviseert de raad hierover schriftelijk.

2. De commissie bestaat uit de fractievoorzitters van de raad met toevoeging van de voorzitter van de raad. Bij tussentijdse benoeming van (een) wethouder(s) zal in deze commissie geen raadslid zitting hebben die behoort tot de fractie van waaruit de kandidaat wordt voorgedragen.

3. De beperking als genoemd in het vorige lid geldt niet in de situatie waarin de raad na de periodieke gemeenteraadsverkiezingen beslist inzake benoeming van alle wethouders.

4. De kandidaat-wethouder legt de documenten en informatie over die nodig zijn voor de in lid 6 door de commissie te verrichten toetsing. De kandidaat-wethouder onderbouwt daarnaast schriftelijk waarom juist hij/zij geschikt is als dagelijks bestuurder.

5. De burgemeester geeft voor de aanvang van iedere ambtstermijn opdracht om de kandidaat-wethouder aan een risicoanalyse integriteit te onderwerpen. De burgemeester brengt over het eindresultaat daarvan verslag uit aan de commissie van onderzoek 'Benoembaarheid wethouders'. De risicoanalyse en de eindconclusie zijn niet openbaar.

6. De commissie toetst de van de kandidaat-wethouder ontvangen documenten en informatie aan de hand van in elk geval de volgende voorschriften, documenten en aandachtspunten:
   a. een Verklaring Omtrent het Gedrag als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens ;
   b. de artikelen 35, 36a, 10 en 41a Gemeentewet (benoembaarheidsvereisten);
   c. de artikelen 41b en 12 Gemeentewet (nevenfuncties);
   d. de artikelen 41c, 15, 36b en 46 Gemeentewet (onverenigbare functies);
   e. de gedragscode integriteit burgemeester en wethouders;
   f. het verslag risicoanalyse integriteit zoals bedoeld in artikel 5.

7. De commissie verricht zijn werkzaamheden in een niet openbare vergadering waarvan geen verslag wordt gemaakt.

8. De kandidaat-wethouder wordt in de gelegenheid gesteld de documenten en aangedragen informatie mondeling toe te lichten.

9. Op basis van de beoordeelde informatie formuleert de commissie een schriftelijk, beargumenteerd, advies aan de raad ten aanzien van de benoembaarheid van de voorgedragen wethouder(s). Als de commissie niet unaniem is in zijn oordeel wordt hiervan melding gemaakt in het advies.

10. Nadat de wethouder is benoemd en de benoeming heeft aanvaard legt de wethouder in de raadsvergadering de voorgeschreven eed of verklaring en belofte af

Bijlage Raadsakkoord Heerenveen 2018-2022 – terugblik en aanbevelingen

Een raadsakkoord heeft een positief effect op:

- Versterken rol raad
- Verbeteren debat
- Verbeteren bestuurscultuur
- Wensen samenleving centraal stellen

In essentie draait het bij een raadsakkoord om de vragen:

- Wie levert de input?
- Waar gaat het over?
- Wie sluit het akkoord met wie?

Vormen van raadsakkoorden

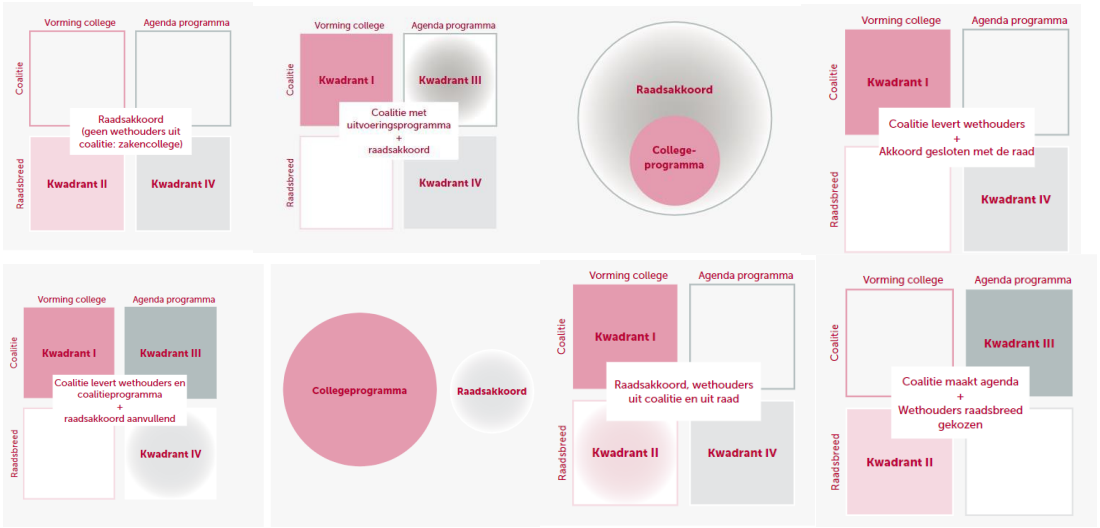
Er zijn verschillende mogelijke indelingen van raadsakkoorden zoals blijkt uit het onderzoek van Lianne van Kalken:

- Raadsbrede akkoorden, coalitieakkoorden, samenlevingsakkoorden
- 6 varianten rond de poppetjes en het programma, ingevuld raadsbreed of door de coalitie
- Raadsakkoord gericht op proces of op inhoud

Varianten:

1. Raadsakkoord en zakencollege
2. Raadsakkoord met daarbinnen een collegeprogramma
3. Coalitie levert de wethouders, akkoord gesloten met de raad
4. Coalitie maakt een coalitieakkoord, daarnaast is er een raadsakkoord
5. Raadsakkoord raadsbreed, coalitie levert wethouders, bij opstappen een wethouder raadsbreed
6. Coalitie maakt de agenda, wethouders worden raadsbreed gekozen

Hieronder een overzicht van de verschillende varianten:

Heerenveen nu is: raadsakkoord en akkoord coalitieakkoord op hoofdlijnen (3e plaatje bovenste rij).

Meer Informatie over raadsakkoorden is te vinden op:

- Raad voor het Openbaar Bestuur: Nieuwe politiek, nieuwe akkoorden, 2018
- DIA, Leerkring raadsakkoorden, 2020
- NVvR, Routekaart voor raadsakkoorden, 2021

Conclusie

Er waren veel hoogtepunten, maar bij alle hoogtepunten ook een dubbel gevoel – als we met inwoners werken, is dat duidelijk wat dat voor hen en ons oplevert? Daardoor is de raad veel in gesprek geweest over rollen. Bij de concrete problemen bleek de raad goed

in staat om het gesprek te voeren en positie te kiezen. Hoe concreter de vraag – hoe makkelijker de besluitvorming. Hoe ingewikkelder het proces – hoe meer er van het onderling gesprek gevraagd wordt.

Over het soort akkoord is verschil van inzicht, wel is iedereen het eens over dat het zowel gaat om een selectie van onderwerpen als procesafspraken voor hoe met deze onderwerpen om te gaan en ook is men het erover eens dat dit in grote lijnen moet. De begeleiding kan zowel door de raad, als door een begeleidingscommissie. Dit zegt:

- Eerst een keuze maken over de aard, dan pas over de inhoud/vorm
- Begeleiding kiezen afhankelijk van de aard – hoe meer raad en minder college, hoe belangrijker het is dat de hele raad begeleid wordt.

Het is de verantwoordelijkheid van alle partijen (grootste in het bijzonder) om nu vast na te denken: hoe wil je dat doen? In welke volgorde doorlopen we proces?

Aanbevelingen voor de raad 2022 -2026

Raadsakkoord

1. Zorg voor helderheid over bij wie het initiatief ligt bij de uitwerking van een thema in het raadsakkoord:
   - Voor ieder thema een procesnotitie: problemen, actoren, dialoog.
   - Eerste probleemanalyse doet raad zelf. Check bij professionals en inwoners: Goed begrepen?
   - Vooraf raad kaders en via raadsvoorstel naar de raad.
   - Koester werkwijze: proces kennis zit bij griffie. Inhoudelijke kennis bij ambtenaren.
   - Voorbeelden: proces woonvisie en lokaal akkoord jeugd.

2. Bewustzijn van het akkoord in relatie tot het houden van vrije discussie/debat
   - Raad is eerst aan zet.
   - Ga zoveel mogelijk eerst alleen in gesprek over het proces.
   - Wees je bewust dat er een schuif is: Hoe meer over inhoud in akkoord staat, hoe minder debat. Hoe meer proces, hoe meer debat.
   - Selecteer waar je raad niet mee lastig gevallen wilt worden. Focus!

3. Zorg voor een goed proces tot het akkoord (poppetjes en programma)
   - Houd een raadsgesprek: Wat zijn de thema's, overeenkomsten?
   - Kies een neutrale procesbegeleider voor het eerste raadsgesprek.
   - Kom tot raadsakkoord of samenlevingsakkoord.
   - Poppetjes onderdeel raadsgesprek.
   - Ga per onderwerp in gesprek hoe ver wil je gaan in het akkoord: wat wil je vastleggen en wat wil je open laten.

Samenwerking

4. Zorg dat een bijeenkomst waar je inwoners betrekt leidt tot heldere opbrengsten voor de besluitvorming:
   - Ga niet uit van probleem, maar van dilemma. Je wilt toe naar waarom inwoners iets willen.
   - Verzamel oplossingsrichtingen.
   - Verzamel argumenten voor en tegen.
   - Raad neemt besluit op basis van afwegingen van de argumenten.
   - Koppel dit terug: dit waren alle argumenten, daar hebben we uit gekozen en gewogen.
   - Neem vooraf als raad besluit over te volgen proces.

5. Zorg voor informele ontmoeting: hierin wordt voorzien door dialoogsessie met raad, college, inwoners en ambtenaren.

6. Zorg voor heldere rollen en maak afspraken over samenwerken
   - Raadslid moet rol helder hebben. Geldt voor alle spelers in het proces. Rol raad: agenderen, goede vragen stellen, keuzes maken.

- Er moet helderheid zijn aan de voorkant: waar gaat het over, wie doet wat, van wie is wat en wie heeft welke rol.
- College heeft de rol van: faciliteren, agenderen, vooral besturen en realiseren.
- Ambtenaren leggen vanuit professie en kennis keuze mogelijkheden voor.
- Soms ontstaan processen spontaan: bespreek ook dan de rolverdeling. Dat kan op initiatief van college, van raad, griffie.
- Vertel inwoners over rolverdeling, gebruik daarbij ambassadeurs (wijkmanagers, meitinkers, accountmanagers). Inwoners en ambassadeurs zijn daarnaast ook informatiebronnen voor raadsleden.

Participatie

1. Selecteer zorgvuldig bij welke onderwerpen welk type proces wordt ingericht en hoeveel zeggenschap inwoners rond dat onderwerp hebben.
2. Wees transparant over wie wat doet in welke fase van het proces, wat ligt er aan het einde van iedere processtap?
3. Meer helderheid over de verschillende rollen, spelregels en spelers in het gemeentelijke besluitvormingsproces.
4. Formuleer ambities voor inclusie voordat het proces verder wordt ingericht en pas de wijze van uitnodigen en de vormgeving van het proces daarop aan.
5. Bij participatie streven naar een groter aantal en meer diversiteit van deelnemers.
6. De communicatie verbeteren, meer in samenhang en meer doelgroep gericht.
7. Werk in iedere stap met visuele informatie.

Communicatie

Het is belangrijk dat er in iedere communicatie uiting naar inwoners helderheid is over de invloed die de inwoners nog hebben in het proces, over de rol van de raad, het college, het samenspel in de gemeente (wie neemt waarover wanneer een besluit). Richt communicatie vanuit de gemeente daarop in.

Evalueer de pilot om de medewerker raadscommunicatie onder te brengen bij het team communicatie om vanuit die positie in de organisatie ervoor te zorgen dat de samenleving geïnformeerd, aangesloten en betrokken blijft en gecommuniceerd wordt vanuit de behoefte van de inwoners. Waarbij de beleidsbepalende, sturende en controlerende rol van de raad beter uit de verf komt. Waarbij meer interactie tussen gemeenteraad en lokale samenleving gefaciliteerd wordt en inwoners meer in contact komen met de lokale politiek.

Monitoren, evalueren en leren

Het monitoren en onderzoeken van het raadsakkoord en de gevolgde processen, de goede samenwerking met NHL Stenden Hogeschool – Thorbecke Academie heeft voor zowel de opleiding, de studenten en de gemeente Heerenveen bijgedragen aan de positieve ontwikkelingen met betrekking tot het vernieuwen van de lokale democratie. Het verdient sterke aanbeveling om deze goede relatie en samenwerking verder voort te zetten.

Zorg bij een raadsakkoord voor een begeleidingscommissie met raadsleden omdat die een belangrijke rol speelt in het levend en actueel houden van het akkoord.

Ondersteuning

De raad en werkgeverscommissie moeten samen met de griffier blijvend in gesprek over wat de griffie allemaal zou kunnen doen en betekenen voor het lokaal openbaar bestuur, de gemeentepolitiek en de lokale democratie. Raadsleden hebben recht op een eerste adviseur die doorlopend duwt en trekt. Die raadsleden steeds dingen aanbiedt en aanreikt waarvan ze niet wisten dat het kon, mocht en bestond.

Bijlage 2: verslagen gesprekken partijen 4, 5, 6 en 7 april 2022

De verslagen zijn door de delegatie van de politieke partij goedgekeurd.

Gesprek met GroenLinks

Datum	: 4 april
Tijdstip	: 8.30 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Gerrie Rozema, fractievoorzitter GroenLinks Ype van Woersem, commissielid GroenLinks Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)
Bijlage	: schriftelijke inbreng GroenLinks

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

GroenLinks (GL) geeft aan aanvankelijk sceptisch geweest te zijn t.a.v. een raadsakkoord, maar het is goed bevallen. Oppositie - coalitie was minder zichtbaar en er was sprake van wisselende meerderheden. GL constateert dat dit niet door iedereen zo werd beleefd. Sommigen vonden dat het ze op slot zette, geen ruimte voor politiek debat bood.
Raadsprogramma of samenlevingsagenda is een beter woord dan raadsakkoord. Hierin kun je opnemen waar je het met elkaar over wil hebben en prioriteit en tijd aangeven. Hieraan zou je ook nog een uitvoeringsprogramma kunnen koppelen.
Proces zo lang mogelijk met de hele raad en transparant over lijstjes en urgentie. Raadpleging samenleving: ontbreekt er nog iets en wat is meest urgent? Wel vraag hoe je zorgt dat het representatief is. Bovendien is het net verkiezingen geweest, dus de kiezers hebben zich net uitgesproken en dan meteen weer samenleving betrekken is misschien lastig uit te leggen. Eigenlijk is het programma van de raad, die een weerspiegeling is van de samenleving.
Het is mooi als het hoofdlijnenakkoord bijna gelijk is aan raadsakkoord. Liefst namens de hele raad. Eindigend in de vraag: welke partijen kunnen zich hier achter stellen?
En dat vertalen in een collegeprogramma. Dan profiel: wat voor mensen zijn nodig om dit vorm te geven? Partijen komen met kandidaat wethouders. Raad spreekt met al die kandidaten en maakt zo

objectief mogelijk een keuze. Is ideaalplaatje. Second best is als je bepaalt: met die partijen is het goed om een college te vormen.
Profiel: wat voor mensen zijn nodig om dit vorm te geven (wethouders). Met wethouderskandidaat komen. En als raad met al die kandidaten spreken. Zo objectief mogelijk.
Conclusie: GL omarmt deze manier van werken met raadsprogramma en wil graag kijken hoe dat geoptimaliseerd kan worden om het een niveau verder te brengen. Vraagt andere houding van college en organisatie. Ook de vraag hoe je kijkt naar eigen rol als politieke partij speelt een rol.
Over samenbrengen raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord ziet GL een tegenstrijdigheid met PvdA, met de invulling van vier jaar geleden toen ervoor gekozen werd het raadsakkoord op te nemen in het hoofdlijnenakkoord. Volgende stap is dan dat met coalitie ook het uitvoeringsprogramma wordt gemaakt. Hoeveel ruimte heeft de raad dan nog? Dat is de rolworsteling van vorige keer. Vorige keer was er geen uitvoeringsprogramma voor onderwerpen uit het raadsakkoord.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

Belangrijkste zijn:
- Klimaat
- Democratische bestuurlijke vernieuwing
- Armoede
- Wonen
- Meer dorp- en wijkplannen met eigen budget

De informateur vraagt naar 2 punten uit verkiezingsprogramma: eenrichtingverkeer en fietser/voetgangers. Eenrichtingverkeer is geen struikelblok. Meer aandacht voor fietser en voetganger ook niet, daar is iedereen het over eens.
Enige punt waar men het echt oneens is met huidige coalitie is de hoeveelheid geld voor topsport. De angel is daar uit, omdat het Rijk geld geeft. Sportstad en Thialf zijn wel onderwerpen die deel uit moeten maken van de gesprekken.
Er is niet op voorhand een knelpunt.

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?
Lelylijn, scenario is belangrijk. Als je dit verkeerd doet, heb je er over lange termijn last van. Wat waarderen wij in omgeving nu? Waar en hoe bouwen? Verdubbeling inwoners vraagt goed nadenken over inrichting en ligging tracé. Heeft veel voordelen: verbinding openbaar vervoer, enorme stap duurzaamheid mogelijk. Dat vereist visievorming. Betrek jongeren. Kijk terug over meerdere generaties. Omarmen het, maar vraagt kracht om te onderzoeken.
Staan als regio economisch stevig. Hoe blijven we aantrekkelijk? Doorgaan met ontwikkeling circulair valley.

Aandachtspunt: we vergeten vaak onder keuzes een visie te leggen.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
Bij participatie is het belangrijk aan de voorkant duidelijk te zijn in wat je er mee gaat doen. Als je gaat ophalen dan actief, bij iedereen. Liefst vooraf betrekken samenleving, waarbij uiteindelijk raad verantwoordelijkheid neemt namens de samenleving.

Duiding en collegevorming

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)

7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: D66 heeft verlies van 0.1%, maar wel restzetel. Passen wel qua duurzaamheid. Op sociaal domein zou samenwerking lastiger kunnen zijn.
CDA: lastig met deze uitslag, 2 zetels verloren.
PvdA met CDA en VVD niet meest logisch op programma inhoud.

Opties:
a. Voorkeursvariant: PvdA, GL, D66 en FNP vanwege programmatische overeenkomst (duurzaam en sociaal) 16 zetels.
Bij kleinst mogelijke meerderheid heeft politieke spel het meeste kans (dus 16 of 17 zetels)
Als je kiest voor breed programma: dan ook VVD.
b. Continuïteit bestuur: PvdA GL D66 of FNP en VVD. D66 voorkeur boven FNP. Wethouderskandidaat van FNP nog niet bekend, kan van invloed zijn. Kracht van teamwerk.
c. Brede combinatie: PvdA, GL, D66, FNP en VVD. Als mensen willen samenwerken is heel veel mogelijk. We zijn allemaal heel constructief en als we elkaar gunnen is veel mogelijk.

Profiel: College dat als team werkt met visie waar het heen moet en vandaaruit vraagt hoe dat binnen eigen portefeuille vormgegeven moet worden. Dat vraagt wethouders die elkaar aanvullen en het echt met elkaar willen doen.

Aantal wethouders: Drie wethouders is te weinig. Afhankelijk van hoeveel partijen 4 of 5.

Wethouder van buiten kan. Een zakencollege is niet verkeerd. Wel moet kandidaatwethouder bereid zijn hier te wonen en geworteld en aanwezig zijn in de samenleving.

Sollicitatieprocedure zou mooi zijn, maar is stap te ver. Zou wel mooi zijn als er verschillende kandidaten zijn.

Kandidaat wethouder: GL draagt Gerrie Rozema voor als kandidaat.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Geen breekpunten. Constateert wel: parkeren Heerenveen Lokaal op uitslagenavond. Zetten wel duidelijk dingen op de kaart, maar hebben zich met gedrag voor de verkiezingen buitenspel gezet.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Signaleert dat het lastig wordt volgende stap te zetten als je als college geen team bent. Als de raad kiest voor een nieuwe route, moet het college ook kiezen voor een nieuwe route. Daar zit een schuurpunt, dat vraagt om goede afspraken vooraf.

Bijlage: Schriftelijke inbreng GroenLinks

GROENLINKS

Inhoud

Inbreng GroenLinks Heerenveen 5

Interpretatie van de verkiezingsuitslag 5

Lage opkomst 5

Een aantal constateringen 5

Interpretatie verkiezingsuitslag 5

Visie op het werken met een ~~raadsakkoord/samenlevingsagenda~~ raadsprogramma 7

Betrokkenheid van de samenleving bij het bepalen en/of de prioritering van thema's 7

(Kern)punten die GroenLinks Heerenveen van belang acht voor opname in een raadsprogramma/ hoofdlijnenakkoord 8

Organisatie en financiën 8

Democratische en bestuurlijke vernieuwing 8

Klimaat op 1! 8

Heerenveen: groen en gezond! 10

Sociaal Heerenveen 10

Wonen in Heerenveen 11

Cultuurstad Heerenveen 12

Wethouders profiel 12

Het college (aantal wethouders, full- of parttime) 12

Kandidaat voor wethouderschap 13

Mogelijke breekpunten 13

Overige informatie 13

Inbreng GroenLinks Heerenveen

In dit schrijven vindt u de inbreng van GroenLinks Heerenveen voor het gesprek met de informateur op maandag 4 april 2022.
Vertegenwoordigers namens GroenLinks Heerenveen:

- Ype van Woersem
- Gerrie Rozema

Interpretatie van de verkiezingsuitslag

GroenLinks Heerenveen heeft net als vier jaar geleden 3 zetels gehaald en wij zien dit als een goed resultaat. Een jaar geleden, bij de TK-verkiezingen, kregen we slechts 4,39% van de stemmen, nu weer 9,5%. Procentueel hebben we een klein beetje verloren ten opzichte van de vorige gemeenteraadsverkiezingen, maar overall hebben we ons goed hersteld en spreken kiezers die een jaar geleden niet voor GroenLinks gekozen zouden hebben zich nu weer duidelijk uit voor een groen en sociaal Heerenveen. Ten opzichte van vorige verkiezingen is het verlies minimaal.

Lage opkomst

Ditmaal was de opkomst nog lager dan 4 jaar geleden. Wij zullen als politiek aan de bak moeten om duidelijk te maken dat de gemeentepolitiek juist van belang is voor inwoners en om veel duidelijker te maken waarover beslissingen genomen worden en waar partijen voor staan. Hoe kan het dat sommige mensen hun stembiljet meteen als hij op de mat ligt verscheuren? Laten we met de mensen in gesprek gaan en hen vragen wat hen kan helpen om toch bij hetgeen er bij hen in de buurt gebeurt betrokken te blijven. Er moet een serieus onderzoek komen naar de lage opkomst en vooral een plan om ervoor te zorgen dat de opkomst volgende keer hoger is.

Een aantal constateringen

- In Heerenveen is niet echt één partij heel erg groot.
- Er is niet veel veranderd is qua percentages, minder in elk geval dan een zetel erbij voor PvdA en D66 doen vermoeden.
    - PvdA heeft iets meer stemmen (1,3%) en daarmee 7 ipv 6 zetels behaald. Als groene en sociale partij zijn wij zijn blij dat in onze gemeente een sociaal-democratische partij het grootst is.
    - Tijdens de TK2021 verkiezingen stond D66 op 14%, daarvan is een groot deel verdwenen. De partij heeft zelfs procentueel iets verloren ten opzichte van 4 jaar geleden, maar ondanks dat verlies, toch een zetel erbij, en groeit daardoor van 2 naar 3 zetels.
- Een andere partij die het goed heeft gedaan is HL, van 1 naar 3 zetels.
- Het verlies van CDA is het meest duidelijk: -4,3%, van 5 naar 3 zetels.
- Bij de VVD zou je kunnen spreken van consolidatie. Haalde deze partij vorige keer 4 zetels en een restzetel, ditmaal hebben ze, ondanks een klein verlies, wederom 4 zetels.
- Links/ progressief heeft het goed gedaan.
- ‘lokaal’: GBH, HL en FNP zijn samen van 7 naar 8 zetels gegaan.
- Verder valt vooral de verdeeldheid op. PvdA met 7 zetels, VVD met 4 en dan een CDA, D66, FNP, HL en GroenLinks met 3, SP en GBH met 2 en CU met 1

Interpretatie verkiezingsuitslag

De kiezer heeft gekozen voor sociaal en duurzaam. Wij verwachten dan ook dat er een sociaal en duurzaam programma zal komen en een daarbij passend college om dat programma uit te voeren. Zoals verderop in deze inbreng verwoord streven wij een raadsprogramma met een raadscollege na, maar we verwachten een keuze voor een tussenvorm: een raadsprogramma met een hoofdlijnen/ coalitie akkoord en een college gevormd vanuit vier partijen, misschien wel vijf.

Op grond van de uitslag van de verkiezingen zijn de partijen die in onze ogen in aanmerking zouden kunnen komen voor een plek in het college: PvdA, VVD, FNP, HL, GroenLinks en D66.

- PvdA omdat het de grootste partij is en een stabiele partij.
- VVD, omdat het qua grootte toch duidelijk de tweede partij is in onze gemeente en een stabiele achterban heeft.
- De FNP is gegroeid, kent een stabiele achterban en is de derde partij qua grootte.
- HL als grootste winnaar. Met een N.B.: gezien de wijze waarop vanuit deze partij politiek wordt bedreven lijkt een samenwerking met deze partij niet erg eenvoudig.
- GroenLinks, ook een partij met een bewezen stabiele achterban in Heerenveen, de vijfde partij qua grootte en als groene en linkse partij een natuurlijke partner voor de PvdA.
- En tot slot D66, omdat deze partij met name waar het gaat om verduurzaming past bij PvdA en GroenLinks.

Mogelijke samenwerkingen

Mocht het komen tot een coalitie dan zijn dit de opties wat ons betreft:

A optie:

PvdA – FNP – D66 – GL (16 zetels)

Deze combinatie is puur op inhoud gekozen. Met deze partijen zal het eenvoudig zijn om te komen tot een sociaal en duurzaam programma. Voorwaarde is wel dat we minimaal op dezelfde manier werken als afgelopen periode met veel ruimte voor de andere partijen. De kleinst mogelijke meerderheid van de collegepartijen zal daarbij helpen.

B opties:

PvdA – VVD – D66 – GL (17 zetels)

PvdA – VVD – FNP – GL (17 zetels)

Deze combinatie komt voort uit de gedachte dat enige continuïteit verstandig is. De VVD is een betrouwbare partner en de tweede partij in Heerenveen. Deze samenwerkingen vergen meer onderhandeling en vertegenwoordigen tegelijkertijd de inwoners breder.

C optie:

PvdA – VVD – FNP – D66 – GL (20 zetels)

Deze combinatie is een brede vertegenwoordiging van de inwoners, maar vergt veel afstemming. Het risico is dat we met een dergelijke, wat complexere samenwerking een te dichtgetimmerd akkoord moeten opstellen, waardoor alles wat we van vorige raadsperiode hebben geleerd weer teniet wordt gedaan.

Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.

Wij houden het proces graag zo open en transparant mogelijk en willen zo veel mogelijk de hele raad betrekken. Bij de presentatie van het Periklesinstituut tijdens de heidagen van de raad op 1 en 2 april werd een in onze ogen heldere aanpak geschetst:

1. Onderscheid wat hoort bij ‘dagelijks werk’;
2. Maak een lijst van de verschillen;
3. Maak een lijst van de zaken die volgens elke partij aandacht verdienen;
4. Stel de urgentie vast van deze zaken, neem hierin financiële mogelijkheden mee;
5. Maak een agenda voor de komende 4 jaar;
6. Met ruimte voor actuele ontwikkelingen.

Elke stap wordt besproken tijdens raadsvergaderingen, fracties kunnen amenderen etc.. Op deze manier stel je met de gehele raad een raadsprogramma op voor de komende vier jaren.
Op grond van dit raadsprogramma worden vervolgens wethoudersprofielen opgesteld en kiest de raad de meest geschikte mensen om de komende vier jaar het beleid uit te voeren. De

wethouderskandidaten worden wat ons betreft voorgedragen vanuit de verschillende partijen. We beseffen dat dit voor veel partijen wellicht een stap te ver is, dat dit mogelijk meer iets is voor een volgende keer en dat we ook deze keer waarschijnlijk nog werken met coalitievorming. Dit moet dan wat ons betreft wel een coalitie zijn die breed gedragen wordt en waar de termen coalitie en oppositie zo weinig mogelijk lading hebben, nog minder dan de afgelopen 4 jaar. Waar de partijen in de raad politiek bedrijven met als doel het beste resultaat neer te zetten voor inwoners en waar alle partijen, en met hen natuurlijk de mensen die zij vertegenwoordigen, zich gehoord voelen.

Visie op het werken met een ~~raadsakkoord/samenlevingsagenda~~ raadsprogramma

Allereerst moet hier gezegd dat we blij zijn dat we verder gaan op de vier jaar geleden ingezette route. De naam raadsakkoord is in onze ogen wat ongelukkig gekozen. Het suggereert een akkoord op inhoud, waardoor een aantal partijen het idee heeft dat ze geen politiek meer kunnen bedrijven en ze zichzelf als het ware op slot zetten. In onze ogen gaat het vooral om agendering: welke onderwerpen moeten in elk geval de komende vier jaren op de politieke agenda komen. Deze keuze wordt ingegeven door de programma's en het stemgedrag van de kiezers, oftewel de mensen die in onze gemeente wonen. Wij opteren dan ook voor het begrip samenlevingsagenda of nog beter raadsprogramma, omdat dat in onze ogen de lading beter dekt.
We moeten met elkaar goed afspreken wat we met hoofdlijnenakkoord bedoelen. Het hoofdlijnenakkoord wordt door een aantal raadsleden aangeduid met coalitieakkoord. Als we als raad graag willen dat er geen coalitie of oppositie is dan moeten we het woord coalitieakkoord niet gebruiken, maar dan moet het hoofdlijnenakkoord ook niet stiekem wel een coalitie akkoord zijn. Ons ideaal is toch wel de meest vergaande route: een raadsprogramma dat vrijwel één op één omgezet wordt in een hoofdlijnenakkoord.
In de huidige situatie kunnen wij ons een alternatieve route voorstellen, een soort olifantenpaadje. De fracties die zich het meest senang voelen bij het raadsprogramma dat voorligt, werken het hoofdlijnenakkoord in grote lijnen uit en leveren de wethouderskandidaten.

Betrokkenheid van de samenleving bij het bepalen en/of de prioritering van thema's

In maart hebben mensen op grond van verkiezingsprogramma's gekozen voor een partij waardoor zij zich vertegenwoordigd voelen. Hiermee hebben ze al laten weten welke onderwerpen zij van belang vinden.
Het is waardevol om inwoners op verschillende momenten wel te betrekken, maar dan moet het wel zinvol zijn en aantoonbaar effect hebben. Te denken valt aan een raadpleegmoment waar het gaat om de lijst met onderwerpen die aandacht verdienen:

- Ontbreekt er iets? Waarbij ieder één onderwerp mag aandragen.
- Welke vinden mensen het meest urgent, wederom noem één.

De opbrengst wordt besproken in de raad en meegewogen in de volgende stap: urgentie en prioritering.
Verder zou het goed zijn om het raadsprogramma minimaal eenmaal per jaar tegen het licht te houden. De context kan over een jaar volslagen anders zijn, dat hebben we wel geleerd van Corona en Oekraïne. Financiën en urgentie kunnen onder invloed van omstandigheden die we nu nog niet kunnen voorzien geheel anders zijn geworden. In onze ogen is dit een ideaal moment om de inwoners van Heerenveen om inbreng te vragen, door gesprekken te organiseren met verschillende mensen in de dorpen, wijken, scholen en experts. Wederom moet dan wel helder zijn aan de voorkant wat de raad met deze informatie doet/ kan doen, terugkoppeling moet dan ook een onderdeel zijn van deze 'raadpleging'.

(Kern)punten die GroenLinks Heerenveen van belang acht voor opname in een raadsprogramma/ hoofdlijnenakkoord

GroenLinks wil een groene gemeente waarin mensen prettig met elkaar samenleven. We hebben een ambitieuze en enthousiaste fractie boordevol ideeën en vernieuwende inzichten. Wij willen onze idealen realiseren door bestuursverantwoordelijkheid te nemen in het nieuwe college van Heerenveen. In deze notitie verwoorden we kort en bondig onze uitgangspunten voor het nieuwe gemeentebestuur. Wij maken vooraleer geen onderscheid tussen een raadsprogramma en een hoofdlijnenakkoord. Zoals gezegd hopen we dat deze (vrijwel) hetzelfde zijn. Met een kleurcodering geven we aan welke punten volgens ons sowieso in aanmerking komen voor een plek in het raadsprogramma. We baseren ons hierbij op een globale vergelijking van de programma's van de partijen die in de raad zijn vertegenwoordigd. De overige punten die voor ons van belang zijn staan in een blauw kader.

Geel: Raadsprogramma

Organisatie en financiën

Gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie werkt volgens de bedoeling. Dit is een andere manier van werken die vraagt om een andere mindset. Dat gaat niet vanzelf. Deze organisatieveranderingen moeten goed worden afgemaakt waar dat nog nodig is, ondersteund worden. De kennis, kunde en de inrichting van onze werkorganisatie moet in goed evenwicht zijn met de maatschappelijke opgaven. Waar nodig moet de organisatie blijven vernieuwen.

Gemeentelijke financiën

Heerenveen voerde altijd een solide financieel beleid. Afgelopen periode is er een fout gemaakt. Deze fout is hersteld, de oorzaken in kaart gebracht en doorgelicht en er zijn aanpassingen gedaan in het systeem erom heen en inde controle om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen. Gemeenten hebben meer taken op hun bordje gekregen en lang niet altijd de financiering die daarbij hoort. Een sluitende begroting is voor GroenLinks een vanzelfsprekend uitgangspunt. Ook het meerjarenperspectief zou sluitend moeten zijn. Helaas krijgen gemeenten te weinig geld van het rijk om de aan haar toegewezen taken uit te voeren en kun je je afvragen of een sluitend meerjarenperspectief haalbaar is. Een niet sluitend meerjarenperspectief zou in een uiterst geval ingezet kunnen worden om bij het rijk aan te geven dat er meer geld naar de gemeente moet om het beleid op het verwachte niveau uit te kunnen voeren. Voor ons is van belang dat de zorg voor kwetsbaren overeind blijft. De OZB houden we op hetzelfde niveau. We zetten niet in op gratis parkeren.

Democratische en bestuurlijke vernieuwing

Naast een nieuwe route naar een raadsakkoord en het benoemen van wethouders op een meer transparante manier pleit GroenLinks voor beginspraak. Het is belangrijk om inwoners en maatschappelijke organisaties van Heerenveen in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij grote en klein(er)e veranderingen in hun woonomgeving. Dit zorgt voor betere plannen, die breder gedragen worden, met meer succes geïmplementeerd kunnen worden en minder weerstand achteraf. Bij elk participatietraject wordt aan de voorkant duidelijk gemaakt wat er wordt verwacht, wat de kaders zijn, waar de ruimte ligt van de inwoners en wat er met de participatie wordt gedaan. De participatie is inclusief, met aandacht voor laaggeletterdheid en mensen die meer visueel zijn ingesteld. Gemaakte keuzes worden uitgelegd.

Klimaat op 1!

Heerenveen heeft in 2030 grote stappen gezet om klimaatneutraal te worden. We moeten fors inzetten op energiebesparing, opwekken van groene energie (ook met gebruikmaking van windenergie) en hergebruik en verduurzamen van de economie. We gaan dit samen doen met de

inwoners van onze gemeente, maatschappelijke organisaties, woningcoöperaties en het bedrijfsleven. Om de energietransitie te laten slagen moeten we luisteren naar de wensen en toekomstverwachtingen van inwoners en hen mee laten praten. We stellen groene en sociale voorwaarden aan wind- en zonneparken om de gemeenschap mee te laten profiteren. Inwoners met weinig financiële middelen krijgen de kans mee te doen in coöperatieve energieprojecten en te profiteren van de opbrengst. Investeren in duurzaamheid is ook goed voor de economie; het levert banen op. De gemeente geeft het goede voorbeeld.
De energietransitie, circulaire economie, natuurpositief en klimaatadaptatie vormen de pijlers onder het Heerenveense duurzaamheidsbeleid. Nationaal én internationaal vormen dit ook belangrijke thema's waardoor goede mogelijkheden voor samenwerking kunnen ontstaan: met het rijk maar ook op internationale schaal.

Energiebesparing en duurzame opwekking
We streven naar een geheel fossielvrije gemeente. Met de energietransitie kunnen niet alleen klimaatdoelstellingen worden bereikt maar ook sociale doelen. Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling. Energiearmoede wordt bestreden. De energielasten van de minima kunnen worden beperkt door koppelingen van het armoedebeleid aan het leggen van bijvoorbeeld zonnepanelen op huurwoningen. Wij zijn tegen gaswinning in onze gemeente en werken dat tegen waar we dat kunnen.

Klimaat en duurzaamheid worden benaderd vanuit een integrale visie. De energietransitie kan problemen helpen oplossen en biedt kansen, zoals de nieuwe 'groene banen'. De lokale democratie wordt versterkt door inwoners actief te betrekken bij de uitvoering van de transitie.

De gemeente neemt de regierol in de lokale warmtetransitie. We willen het verduurzamen van de bebouwde omgeving versnellen, zoals de particuliere en de sociale woningvoorraad. Zo verlagen we bovendien de energielasten en stimuleren we duurzame warmte. Bij renovatie kiezen we voor verwarming zonder aardgas. We onderzoeken hoe we grote bedrijven in Heerenveen volledig gasloos laten functioneren. We maken een warmtevisie en maken afspraken met netbeheerders, woningcorporaties en overige relevante partijen. Ook de gemeente neemt met het verduurzamen van vastgoed haar verantwoordelijkheid. Initiatieven voor duurzame energieopwekking vanuit wijken en dorpen ondersteunen we van harte.

Natuurpositief en circulaire economie

De energietransitie is natuurpositief en gaat gepaard met verdere ontwikkeling van onze natuur. Zo vragen we van projectontwikkelaars de natuur te versterken en biodiversiteit maximaal te stimuleren. Circulair betekent dat we ons sterk maken voor een economie die grondstoffen in de kringloop houdt. De gemeente zet in op korte ketens en hergebruik van grondstoffen, geeft in haar inkoopbeleid het goede voorbeeld en neemt maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen.

De afval van het ene bedrijf is de grondstof voor het volgende bedrijf. In een circulaire economie bestaat geen afval meer en is geen sprake meer van onnodige verspilling van grondstoffen. Circulaire economie vraagt om samenwerking. Bijvoorbeeld als het gaat om het delen van innovatieve kennis. Met de vereniging Circulair Fryslân, verschillende kennisinstellingen en het publieke bedrijf Omrin kan de gemeente Heerenveen belangrijke stappen zeten. De gemeente gebruikt haar inkoopkracht om innovaties te stimuleren en te ondersteunen op weg naar de nieuwe circulaire economie.
Met behulp van afvalscheiding verhogen we hergebruik van afval. Zolang nog afval bestaat wil GroenLinks de afvalinzameling op basis van gewicht afrekenen in combinatie met het voorkomen en

opruimen van zwerfafval. GroenLinks wil samen met kennisinstellingen en bedrijven innovaties ondersteunen die bijdragen aan de transitie naar de circulaire economie. Dit vormt een nieuwe pijler onder de Heerenveense economie. Bovendien dragen lokale innovaties bij aan oplossingen voor wereldwijde problemen. We pakken onze rol als aanjager en opdrachtgever. We bevorderen de samenwerking tussen bedrijven, instellingen en burgerinitiatieven. We zoeken naar mogelijkheden proeftuinprojecten in te richten.

Klimaatadaptatie
Klimaatverandering leidt tot extremere weertypes: bijvoorbeeld heftiger buien en hittegolven. Bij de inrichting van de openbare ruimte moeten we daar veel meer rekening mee gaan houden. Uitrol van de operatie Steenbreek (steen eruit, plant erin) wordt met veel energie ten uitvoer gebracht. Het in samenwerking met bedrijven en burgers aanleggen van groene daken vormt hierbij een belangrijk initiatief. Hierin past ook het bomenbeleid van de gemeente Heerenveen.

Heerenveen: groen en gezond!

Een groene en gezonde gemeente
Iedere inwoner in de gemeente Heerenveen heeft een groene openbare omgeving binnen loopafstand. We planten 10.000 bomen, onder meer in Tiny Forests, het kapbeleid wordt strenger en voor elke toch gekapte boom komen minimaal twee terug. Bouwen mag alleen natuurinclusief en de inzet bij elke aanpassing in de openbare ruimte moet zijn dat het méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid oplevert. We geven fietsers, voetgangers en groen de ruimte. Er komen meer wandelpaden, de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom wordt 30 en de auto is te gast. Duurzame landbouw wordt gestimuleerd en de gemeente weert bio-industrie en het grootschalig houden van vee.

Heerenveen fietst – fietsstad van het noorden!
Heerenveen wordt de fietsstad van het noorden. Het versterkt Heerenveen als sportstad en het ondersteunt het streven naar een duurzame gemeente. Tegelijkertijd zijn er volop synergiekansen met een belangrijke fietsenproducenten in Heerenveen en andere fietsinitiatieven. We investeren in de fietsinfrastructuur en voltooien het Fietsplan Heerenveen met een dikke gouden rand. Scholen, winkelcentra, sportlocaties en openbare voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar voor fietsers. Het bevorderen van de verkeersveiligheid wordt een belangrijk speerpunt waarbij de fiets letterlijk voorrang krijgt. Ook op de rotondes in de gemeente Heerenveen. Zo maken we fietsen veilig en aantrekkelijk en laten onze inwoners vaker hun vervuilende auto staan. Er komen snelfietspaden die alle wijken en dorpskernen met de belangrijkste voorzieningen verbinden. De hoofdfietsroutes uit het Gemeentelijk vervoersplan worden gerealiseerd. Er zijn voldoende fietsenstallingen m.n. in de dorpskernen, bij winkelcentra en bij de stations, die worden betaald uit de parkeergelden. Bewoners krijgen de mogelijkheid om autoparkeerplekken om te zetten in fietsparkeerplekken. De gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijven stimuleren inwoners de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk.

Sociaal Heerenveen

Heerenveen: sociaal, vanuit vertrouwen
Heerenveen is een sociale en tolerante gemeente, waarin vertrouwen de basis is. Iedereen krijgt de kans om mee te doen. We leggen het accent op het creëren van kansen voor mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. Het armoedebeleid zetten we voort. Evenals het beleid voor mensen die dak- en thuisloos zijn, asielzoekers en vluchtelingen, en ‘agenda 22’. We gaan voor een effectief, activerend en emanciperend welzijnsbeleid. Ook het LHBTQ+ emancipatiebeleid zetten we voort. We besteden extra aandacht aan ouderenbeleid. Discriminatie en stigmatisering pakken we aan. Evenals taalachterstand.

Stop armoede in Heerenveen

Het uitbannen van alle vormen van (extreme) armoede is een herkenbaar en integraal speerpunt van het nieuwe college. Daarbij geldt ook dat je mensen het best helpt door hun sociaaleconomische positie te versterken. Het kunnen voorzien in het eigen levensonderhoud blijft uiteraard een belangrijk streven. Dat kan worden bereikt door mensen met een uitkering beroepskwalificerende opleidingen aan te bieden, niet door mensen tegenprestaties te laten verrichten die doen denken aan de werkverschaffing in de jaren '30 van de vorige eeuw. Volwaardige arbeid voor iedereen blijft daarom een belangrijk uitgangspunt. Zinloze en kwetsende sollicitatieplicht voor bijvoorbeeld 50-plussers heeft een negatief effect op de motivatie van mensen. Geen overbodige bureaucratische regels dus, die bovendien uitgaan van het slechte in de mens. In plaats daarvan leveren we maatwerk en kijken in elke situatie wat echt nodig is.

Heerenveen geeft het goede voorbeeld door het door de FNV bepleite verhoging van het wettelijk minimum uurloon van € 10 naar € 14 door te voeren en uit te dragen.

Wij vinden het belangrijk om de meest kwetsbaren in onze samenleving een solide basis voor bestaanszekerheid te blijven bieden. Daarom zorgen we voor een stevig en blijvend vangnet op alle gebieden zoals schuldhulpverlening, jeugdzorg en Wmo.

Voor kinderen in armoede wordt deelname een zowel sport als cultuurdeelname mogelijk gemaakt. Zo kunnen zij meedoen op school en aan sport en culturele activiteiten.

Uit de schulden

Ook de toenemende schuldenproblematiek vormt een speerpunt van het nieuwe college. Door vroegtijdig signaleren moeten het ontstaan van schulden zoveel mogelijk voorkomen worden. Regels voor schuldsanering zijn richtinggevend, met nadrukkelijk ruimte voor uitzonderingen. Regelgeving van gemeente en rijk/ provincie, maar ook van de onderlinge gemeentelijke afdelingen moet zo op elkaar zijn afgestemd dat mensen hierdoor niet nog meer in de schulden raken. Schuldsanering gaat middels een schuldopkoopprogramma. De gemeente betaalt de schuldeisers 10% en neemt de schuld over.

GroenLinks wil de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden voor alle Heerenveeners die dat nodig hebben. We maken de toegang tot zorg en ondersteuning eenvoudiger.

De gemeente zet in op goede voor- en vroegschoolse educatie. Dit voorkomt dat kinderen op de basisschool beginnen met een achterstand. Ruime mogelijkheden voor kinderopvang horen daar ook bij.

Wonen in Heerenveen

De wijken en de dorpen

Voor elk dorp en elke wijk komt een actueel dorps- of wijkplan. Deze wordt samen met de bewoners opgesteld. In het plan wordt een analyse gemaakt van verbeterpunten die worden opgenomen in een actieplan. Het actieplan wordt door de gemeente samen met de bewoners uitgevoerd. Het plan bevat tevens een financiële paragraaf waarin middelen worden opgenomen die door de wijk of het dorp naar eigen inzichten besteed kunnen worden.

Woningbouw

Er is meer behoefte aan goedkope en energiezuinige huurwoningen, met name voor jongeren, starters en ouderen. Met de woningbouwcoöperaties worden verhoogde prestatieafspraken gemaakt. Om ervoor te zorgen dat wonen betaalbaar blijft, bestaat alle nieuwbouw uit een vast percentage sociale huurwoningen en een vast percentage woningen in het middensegment (koop en huur). Bij nieuwbouw is de verhouding tussen sociale huur, middenhuur/-koop en duurdere huur/koop 40-40-20. Voor de koopwoningen geldt een zelfbewoningsplicht. Verder wordt een huurplafond ingesteld en een maximale huurstijging voor nieuwe huurwoningen.

Om groene ruimte en biodiversiteit te sparen bouwen we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Naast nieuwbouw gaat de rode loper uit voor creatief gebruikmaken van reeds bestaande gebouwen. Denk aan het verbouwen/ aanpassen van leegstaande (kantoor)panden, het

splitsen van bestaande woningen, het aanleggen van knarrenhofjes, de bouw van tiny houses en het gebruiken van boerderijgebouwen in geval een boer stopt.
Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet zorgt voor hogere CO2-uitstoot en niet ten koste gaat van onze schaarse natuur. Slim bouwen doen we dan ook energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaatadaptief.

Cultuurstad Heerenveen

GroenLinks wil het cultuuraanbod in de gemeente Heerenveen verstevigen en een goede spreiding van alle culturele voorzieningen bewerkstelligen. Er moet een duidelijke visie komen op cultuur in Heerenveen en op grond van deze visie worden keuzes gemaakt. De oprichting van een cultuurhuis is hier geen verplicht onderdeel van.

Wethouders profiel

Een wethouder moet kunnen functioneren in uiteenlopende rollen en situaties. Het opstellen van ee profiel zou door de raad in gezamenlijkheid dienen moeten gebeuren.
Hieronder een lijst van eigenschappen en competenties die geïnspireerd zijn op het profiel dat we via GroenLinks hebben ontvangen. De volgorde is willekeurig en zegt niet iets over de mate van belangrijkheid.
Een wethouder moet:

- politiek sensitief zijn; in staat zijn om te gaan met tegengestelde belangen;
- zich snel nieuwe inhoud eigen maken;
- stressbestendig en besluitvaardig zijn;
- leidinggevende capaciteiten hebben;
- een ambtelijke organisatie kunnen aansturen;
- uithoudingsvermogen hebben en kunnen incasseren;
- strategisch inzicht hebben, kunnen onderhandelen en doelen voor de langere en kortere termijn realiseren.
- een goede relatie opbouwen met de gemeenteraad;
- een goede relatie met de andere leden van het college hebben;
- een goede relatie met de fractie hebben;
- een brede belangstelling hebben, weten wat er speelt in de samenleving;
- een visie kunnen delen en mensen kunnen enthousiasmeren;
- beschikken over overtuigingskracht;
- snel kunnen schakelen tussen verschillende inhoudelijke onderwerpen en tussen grote lijnen en noodzakelijke details.
- samenwerken -ook met mensen die andere opvattingen hebben-;
- de belangen van inwoners kunnen vertegenwoordigen in de regio en bij het Rijk.
- wonen in Heerenveen of bereid zijn om op korte termijn naar Heerenveen te verhuizen.
- midden in de samenleving te staan en benaderbaar zijn;
- praten met de verschillende mensen op een laagdrempelige, inclusieve manier;
- overtuigend over komen en inzicht hebben in werking van de media inclusief sociale media.

Het college (aantal wethouders, full- of parttime)

Het toekomstige college bestaat uit vier wethouders met elk een aanstelling van 1.0 Fte of, als er een college komt van vijf partijen, vijf wethouders, met een aanstelling van 0.8 Fte. In totaal gaat het dus telkens om 4.0 Fte.

Wij zijn geen voorstander van deeltijd wethouders, 0.8 Fte is wat ons betreft een minimum aanstelling.

Kandidaat voor wethouderschap

Gerrie Rozema is kandidaat wethouder voor GroenLinks Heerenveen

Mogelijke breekpunten

Geen breekpunten

Overige informatie

Werken we nog vanuit de gedachte van coalitie of oppositie of laten we dat los?
Welke wethouders kandidaten zijn er? Kunnen zij samenwerken?

Inbreng GroenLinks (kern)punten

Onderwerp	Subonderwerp	Raadsprogramma	Hoofdlijnenakkoord
Organisatie en financiën	Gemeentelijke organisatie		De gemeentelijke organisatie werkt volgens de bedoeling. Dit is een andere manier van werken die vraagt om een andere mindset. Dat gaat niet vanzelf. Deze organisatieveranderingen moeten goed worden afgemaakt waar dat nog nodig is, ondersteund worden. De kennis, kunde en de inrichting van onze werkorganisatie moet in goed evenwicht zijn met de maatschappelijke opgaven. Waar nodig moet de organisatie blijven vernieuwen.
Organisatie en financiën	Gemeentelijke financiën		Heerenveen voerde altijd een solide financieel beleid. Afgelopen periode is er een fout gemaakt. Deze fout is hersteld, de oorzaken in kaart gebracht en doorgelicht en er zijn aanpassingen gedaan in het systeem erom heen en inde controle om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen. Gemeenten hebben meer taken op hun bordje gekregen en lang niet altijd de financiering die daarbij hoort. Een sluitende begroting is voor GroenLinks een vanzelfsprekend uitgangspunt. Ook het meerjarenperspectief zou sluitend moeten zijn. Helaas krijgen gemeenten te weinig geld van het rijk om de aan haar toegewezen taken uit te voeren en kun je je afvragen of een sluitend meerjarenperspectief haalbaar is. Een niet sluitend meerjarenperspectief zou in een uiterst geval ingezet kunnen worden om bij het rijk aan te geven dat er meer geld naar de gemeente moet om het beleid op het verwachte niveau uit te kunnen voeren. Voor ons is van belang dat de zorg voor kwetsbaren overeind blijft. De OZB houden we op hetzelfde niveau. We zetten niet in op gratis parkeren.

Democratische en bestuurlijke vernieuwing		Naast een nieuwe route naar een raadsakkoord en het benoemen van wethouders op een meer transparante manier pleit GroenLinks voor beginspraak. Het is belangrijk om inwoners en maatschappelijke organisaties van Heerenveen in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij grote en klein(er)e veranderingen in hun woonomgeving. Dit zorgt voor betere plannen, die breder gedragen worden, met meer succes geïmplementeerd kunnen worden en minder weerstand achteraf. Bij elk participatietraject wordt aan de voorkant duidelijk gemaakt wat er wordt verwacht, wat de kaders zijn, waar de ruimte ligt van de inwoners en wat er met de participatie wordt gedaan. De participatie is inclusief, met aandacht voor laaggeletterdheid en mensen die meer visueel zijn ingesteld. Gemaakte keuzes worden uitgelegd.	
Klimaat op 1!	Klimaatneutrale gemeente	Heerenveen heeft in 2030 grote stappen gezet om klimaatneutraal te worden. We moeten fors inzetten op energiebesparing, opwekken van groene energie (ook met gebruikmaking van windenergie) en hergebruik en verduurzamen van de economie. We gaan dit samen doen met de inwoners van onze gemeente, maatschappelijke organisaties, woningcoöperaties en het bedrijfsleven. Om de energietransitie te laten slagen moeten we luisteren naar de wensen en toekomstverwachtingen van inwoners en hen mee laten praten. We stellen groene en sociale voorwaarden aan wind- en zonneparken om de gemeenschap mee te laten profiteren. Inwoners met weinig financiële middelen krijgen de kans mee te doen in coöperatieve energieprojecten en te profiteren van de opbrengst. Investeren in duurzaamheid is ook goed voor de economie; het levert banen op. De gemeente geeft het goede voorbeeld. De energietransitie, circulaire economie, natuurpositief en klimaatadaptatie vormen de pijlers onder het Heerenveense duurzaamheidsbeleid. Nationaal én internationaal vormen dit ook belangrijke thema's waardoor goede mogelijkheden voor samenwerking kunnen ontstaan: met het rijk maar ook op internationale schaal.	

Klimaat op 1!	Energiebesparing en duurzame opwekking	We streven naar een geheel fossielvrije gemeente. Met de energietransitie kunnen niet alleen klimaatdoelstellingen worden bereikt maar ook sociale doelen. Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling. Energiearmoede wordt bestreden. De energielasten van de minima kunnen worden beperkt door koppelingen van het armoedebeleid aan het leggen van bijvoorbeeld zonnepanelen op huurwoningen. Wij zijn tegen gaswinning in onze gemeente en werken dat tegen waar we dat kunnen. Klimaat en duurzaamheid worden benaderd vanuit een integrale visie. De energietransitie kan problemen helpen oplossen en biedt kansen, zoals de nieuwe 'groene banen'. De lokale democratie wordt versterkt door inwoners actief te betrekken bij de uitvoering van de transitie. De gemeente neemt de regierol in de lokale warmtetransitie. We willen het verduurzamen van de bebouwde omgeving versnellen, zoals de particuliere en de sociale woningvoorraad. Zo verlagen we bovendien de energielasten en stimuleren we duurzame warmte. Bij renovatie kiezen we voor verwarming zonder aardgas. We onderzoeken hoe we grote bedrijven in Heerenveen volledig gasloos laten functioneren. We maken een warmtevisie en maken afspraken met netbeheerders, woningcorporaties en overige relevante partijen. Ook de gemeente neemt met het verduurzamen van vastgoed haar verantwoordelijkheid. Initiatieven voor duurzame energieopwekking vanuit wijken en dorpen ondersteunen we van harte.	

Klimaat op 1!	Natuurpositief en circulaire economie	De energietransitie is natuurpositief en gaat gepaard met verdere ontwikkeling van onze natuur. Zo vragen we van projectontwikkelaars de natuur te versterken en biodiversiteit maximaal te stimuleren. Circulair betekent dat we ons sterk maken voor een economie die grondstoffen in de kringloop houdt. De gemeente zet in op korte ketens en hergebruik van grondstoffen, geeft in haar inkoopbeleid het goede voorbeeld en neemt maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen. De afval van het ene bedrijf is de grondstof voor het volgende bedrijf. In een circulaire economie bestaat geen afval meer en is geen sprake meer van onnodige verspilling van grondstoffen. Circulaire economie vraagt om samenwerking. Bijvoorbeeld als het gaat om het delen van innovatieve kennis. Met de vereniging Circulair Fryslân, verschillende kennisinstellingen en het publieke bedrijf Omrin kan de gemeente Heerenveen belangrijke stappen zeten. De gemeente gebruikt haar inkoopkracht om innovaties te stimuleren en te ondersteunen op weg naar de nieuwe circulaire economie. Met behulp van afvalscheiding verhogen we hergebruik van afval. Zolang nog afval bestaat wil GroenLinks de afvalinzameling op basis van gewicht afrekenen in combinatie met het voorkomen en opruimen van zwerfafval. GroenLinks wil samen met kennisinstellingen en bedrijven innovaties ondersteunen die bijdragen aan de transitie naar de circulaire economie. Dit vormt een nieuwe pijler onder de Heerenveense economie. Bovendien dragen lokale innovaties bij aan oplossingen voor wereldwijde problemen. We pakken onze rol als aanjager en opdrachtgever. We bevorderen de samenwerking tussen bedrijven, instellingen en burgerinitiatieven. We zoeken naar mogelijkheden proeftuinprojecten in te richten.	
Klimaat op 1!	Klimaatadaptatie	Klimaatverandering leidt tot extremere weertypes: bijvoorbeeld heftiger buien en hittegolven. Bij de inrichting van de openbare ruimte moeten we daar veel meer rekening mee gaan houden. Uitrol van de operatie Steenbreek (steen eruit, plant erin) wordt met veel energie ten uitvoer gebracht. Het in samenwerking met bedrijven en burgers aanleggen van groene daken vormt hierbij een belangrijk initiatief. Hierin past ook het bomenbeleid van de gemeente Heerenveen.	

Heerenveen: groen en gezond!	Een groene en gezonde gemeente		Iedere inwoner in de gemeente Heerenveen heeft een groene openbare omgeving binnen loopafstand. We planten 10.000 bomen, onder meer in Tiny Forests, het kapbeleid wordt strenger en voor elke toch gekapte boom komen minimaal twee terug. Bouwen mag alleen natuurinclusief en de inzet bij elke aanpassing in de openbare ruimte moet zijn dat het méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid oplevert. We geven fietsers, voetgangers en groen de ruimte. Er komen meer wandelpaden, de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom wordt 30 en de auto is te gast. Duurzame landbouw wordt gestimuleerd en de gemeente weert bio-industrie en het grootschalig houden van vee.
Heerenveen: groen en gezond!	Heerenveen fietst – fietsstad van het noorden!		Heerenveen wordt de fietsstad van het noorden. Het versterkt Heerenveen als sportstad en het ondersteunt het streven naar een duurzame gemeente. Tegelijkertijd zijn er volop synergiekansen met een belangrijke fietsenproducenten in Heerenveen en andere fietsinitiatieven. We investeren in de fietsinfrastructuur en voltooien het Fietsplan Heerenveen met een dikke gouden rand. Scholen, winkelcentra, sportlocaties en openbare voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar voor fietsers. Het bevorderen van de verkeersveiligheid wordt een belangrijk speerpunt waarbij de fiets letterlijk voorrang krijgt. Ook op de rotondes in de gemeente Heerenveen. Zo maken we fietsen veilig en aantrekkelijk en laten onze inwoners vaker hun vervuilende auto staan. Er komen snelfietspaden die alle wijken en dorpskernen met de belangrijkste voorzieningen verbinden. De hoofdfietsroutes uit het Gemeentelijk vervoersplan worden gerealiseerd. Er zijn voldoende fietsenstallingen m.n. in de dorpskernen, bij winkelcentra en bij de stations, die worden betaald uit de parkeergelden. Bewoners krijgen de mogelijkheid om autoparkeerplekken om te zetten in fietsparkeerplekken. De gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijven stimuleren inwoners de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk.
Sociaal Heerenveen	Heerenveen: sociaal, vanuit vertrouwen	Heerenveen is een sociale en tolerante gemeente. Waarin vertrouwen de basis is in plaats van wantrouwen. Iedereen krijgt de kans om mee te doen. We leggen het accent op het creëren van kansen voor mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt. Het armoedebeleid zetten we voort. Evenals het beleid voor mensen die dak- en thuisloos zijn, asielzoekers en vluchtelingen, en ‘agenda 22’. We gaan voor een effectief, activerend en emanciperend welzijnsbeleid. Ook het LHBTQ+ emancipatiebeleid zetten we voort. We besteden extra aandacht aan	

		ouderenbeleid. Discriminatie en stigmatisering pakken we aan. Evenals taalachterstand.	
Sociaal Heerenveen	Stop armoede in Heerenveen	Het uitbannen van alle vormen van (extreme) armoede is een herkenbaar en integraal speerpunt van het nieuwe college. Daarbij geldt ook dat je mensen het best helpt door hun sociaal economische positie te versterken. Het kunnen voorzien in het eigen levensonderhoud blijft uiteraard een belangrijk streven. Dat kan worden bereikt door mensen met een uitkering beroepskwalifiserende opleidingen aan te bieden. Niet door mensen tegenprestaties te laten verrichten die doen denken aan de werkverschaffing in de jaren ‘’30 van de vorige eeuw. Volwaardige arbeid voor iedereen blijft een daarom een belangrijk uitgangspunt. Zinloze en kwetsende sollicitatieplicht voor bijvoorbeeld 50-plussers heeft een negatief effect op de motivatie van mensen. Geen overbodige bureaucratische regels dus, die bovendien uitgaan van het slechte van de mens. In plaats daarvan leveren we maatwerk en kijken in elke situatie wat echt nodig is. Wij vinden het belangrijk om de meest kwetsbaren in onze samenleving een solide basis voor bestaanszekerheid te blijven bieden. Daarom zorgen we voor een stevig en blijvend vangnet op alle gebieden zoals schuldhulpverlening, jeugdzorg en Wmo. Voor kinderen in armoede wordt deelname een zowel sport als cultuurdeelname mogelijk gemaakt. Zo kunnen zij meedoen op school en aan sport en culturele activiteiten.	Heerenveen geeft het goede voorbeeld door het door de FNV bepleite verhoging van het wettelijk minimum uurloon van € 10 naar € 14 door te voeren en uit te dragen.
Sociaal Heerenveen	Uit de schulden		Ook de toenemende schuldenproblematiek vormt een speerpunt van het nieuwe college. Door vroegtijdig signaleren moeten het ontstaan van schulden zoveel mogelijk voorkomen worden. Regels voor schuldsanering zijn richtinggevend, met nadrukkelijk ruimte voor uitzonderingen. Regelgeving van gemeente en rijk/ provincie, maar ook van de onderlinge gemeentelijke afdelingen moet zo op elkaar zijn afgestemd dat mensen hierdoor niet nog meer in de schulden raken. Schuldsanering gaat middels een schuldopkoopprogramma. De gemeente betaalt de schuldeisers 10% en neemt de schuld over. GroenLinks wil de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden

			voor alle Heerenveeners die dat nodig hebben. We gaan de toegang tot zorg en ondersteuning waar mogelijk eenvoudiger maken. De gemeente zet in op goede voor- en vroegschoolse educatie. Dit voorkomt dat kinderen op de basisschool beginnen met een achterstand. Ruime mogelijkheden voor kinderopvang horen daar ook bij.
Wonen in Heerenveen	De wijken en de dorpen	Voor elk dorp en elke wijk komt een actueel dorps- of wijkplan. Deze wordt samen met de bewoners opgesteld. In het plan wordt een analyse gemaakt van verbeterpunten die worden opgenomen in een actieplan. Het actieplan wordt door de gemeente samen met de bewoners uitgevoerd. Het plan bevat tevens een financiële paragraaf waarin middelen worden opgenomen die door de wijk of het dorp naar eigen inzichten besteed kunnen worden.	
Wonen in Heerenveen	Woningbouw	Er is meer behoefte aan goedkope en energiezuinige huurwoningen, met name voor jongeren, starters en ouderen. Met de woningbouwcoöperaties worden verhoogde prestatieafspraken gemaakt. Om ervoor te zorgen dat wonen betaalbaar blijft, bestaat alle nieuwbouw uit een vast percentage sociale huurwoningen en een vast percentage woningen in het middensegment (koop en huur). Bij nieuwbouw is de verhouding tussen sociale huur, middenhuur/-koop en duurdere huur/koop 40-40-20. Voor de koopwoningen geldt een zelfbewoningsplicht. Verder wordt een huurplafond ingesteld en een maximale huurstijging voor nieuwe huurwoningen. Om groene ruimte en biodiversiteit te sparen bouwen we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Naast nieuwbouw gaat de rode loper uit voor creatief gebruik maken van reeds bestaande gebouwen. Denk aan het verbouwen/ aanpassen van leegstaande (kantoor)panden, het splitsen van bestaande woningen, het aanleggen van knarrenhofjes, de bouw van tiny houses en het gebruiken van boerderijgebouwen in geval een boer stopt. Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet zorgt voor hogere CO2-uitstoot en niet ten koste gaat van onze schaarse natuur. Slim bouwen doen we dan ook energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaatadaptief.	

Cultuurstad Heerenveen			GroenLinks wil het cultuuraanbod in de gemeente Heerenveen verstevigen en een goede spreiding van alle culturele voorzieningen bewerkstelligen. Er moet een duidelijke visie komen op cultuur in Heerenveen en op grond van deze visie worden keuzes gemaakt. De oprichting van een cultuurhuis is geen verplicht onderdeel hiervan wat GroenLinks betreft.

Gesprek met ChristenUnie

Datum : 4 april
Tijdstip : 9.45 uur
Locatie : Hof van de Koning, Heerenveen

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Lia de Heij, fractievoorzitter ChristenUnie
Klazina Bontekoe, commissielid ChristenUnie
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces
1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*
Het Raadsakkoord is een goed middel om samen te werken aan doelstellingen. We zijn eigenlijk nog niet klaar met drie thema's. Daarop kunnen we doorborduren. Of het drie moeten blijven, is aan raad. Het kunnen er ook 5 zijn. We hebben 5 thema's in de gemeente. Daardoor doelgericht bezig. Samenleving meer betrekken: opnemen in een akkoord.
Term: raadswerkakkoord. Het is levend document, waar aan gewerkt wordt. Als de raad niet eerst de kaders stelt wordt het voor de burger rommelig. Het raadplegen van burgers is al een afspraak.
Het is belangrijk om af te wegen welke vorm van participatie ingezet wordt en maak duidelijk wat burgers kunnen verwachten. Blijf communiceren en houdt tussendoor contact. Leg uit waarom het lang duurt. Mooi dat mensen nog steeds betrokken zijn zoals bij G1000 en G20. Lastig dat het steeds dezelfde mensen zijn. Deze worden al gezien. In hoeverre zijn zij representatief? Hoe bereik je alle burgers?
Het Raadswerkakkoord kan in lijn lopen met het hoofdlijnenakkoord. Niet ineens andere dingen hierin. Ga met alle fracties bij elkaar bepalen waar je je op gaat richten. Wees wel flexibel, i.v.m. zaken als energiecrisis en inflatie. Regeren is vooruitzien, neem de geschiedenis mee.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

Belangrijke onderwerpen:

- veiligheid
- gezonde leefstijl : komt in heel veel thema's terug. zorg en kosten
- mantelzorg en vrijwilligers
- duurzaamheid: begin met woningen die slecht geïsoleerd zijn
- vergrijzing
- aandacht sterkere gezinnen, kijk ook naar preventieve kant (ook ouders begeleiden)
- armoede
- leefomgeving: onderhoud wegen/straten/pleinen
- wonen: diversiteit in woonvormen (kangoeroe woningen)
- fietsen: Heerenveen als fietsgemeente
- sterke ondernemers
- financiën: spaarzaamheid en behoudende financiële koers
- vluchtelingen: meenemen in wonen, werken, gezondheid en duurzaamheid

Zelfde lijst voor zowel raadsakkoord als collegeakkoord.

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

- Goede verkeersroutes, rondweg om Heerenveen
- meer samenwerken met andere gemeenten
- Lelylijn: positief. Alleen waar traject is onduidelijk? Heerenveen moet geen forensendorp worden en de werkgelegenheid behouden. Kanttekening: veenweiden en wil je dat Heerenveen een 100.000 inwonersdorp wordt. Waar bouwen? Richting Joure en waar verder? Heerenveen moet ook een landelijke gemeente blijven. Een landelijke gemeente met stadse allure. Versterk de dorpen ook nu al. Industrie: meer variatie, zelfvoorzienend qua energie, ook voertuigen. Bewegen op woningmarkt, toekomstgericht.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.

De raad moet zijn positie nemen, het zijn gekozen volksvertegenwoordigers en de raad moet staan voor die verantwoordelijkheid. College ook. Wel de samenleving betrekken.

Duiding en collegevorming

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime). Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: PvdA is de grootste. Dat wil niet zeggen dat zij ook 2 wethouders moeten leveren. Bestaande coalitie prettig, maar niet meer meerderheid. GL erbij, heel duidelijk duurzaamheid, dan 16. Goede mix. Kan gezien ervaringen afgelopen vier jaar. CDA constructief. VVD ook. Alle vier kunnen een wethouder leveren.

Profiel: Oog voor verleden, heden toekomst. Openhartig en betrouwbaar. Enige diplomatie: beheersen emoties. Charismatisch ideeën overbrengen, die hij/zij zelf begrijpt. Bevlogen. Teamplayer. Verhouding man/vrouw belangrijk. Diversiteit: mag ook iemand met beperking zijn.
Eigen deelname: Altijd bereid te praten. We kennen onze positie, verwachten niet, omdat we maar 1 zetel hebben. Kunnen dan ook kandidaat voordragen.
Wethouder van buiten: Voorkeur voor wethouders uit eigen gemeente, tenzij het niet anders kan (inhoud en capaciteiten). Mooist als de wethouder uit deze gemeenschap komt. De wethouder moet de gemeente kennen. Het heeft de voorkeur als de wethouder hier woont of gaat wonen. Inhoud en capaciteiten gaan voor, dan mag de wethouder buiten blijven wonen.
Aantal wethouders: 4 fulltime wethouders, burgemeester geen inhoudelijke portefeuille. 3 fulltime en 2 parttime, kan eventueel ook.
9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Geen echte breekpunten. Wel vragen bij rotonde burg. Falkenaweg en Van der Valk. Is er sprake van verkeerde voorlichting? Betrouwbare overheid is belangrijk.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Blijf open, geen achterkamertjes. Hoe houd je de burger erbij? Doe de communicatie goed richting de burger over het proces.
Aandacht voor vraag: hoe houdt je als raad contact met de samenleving.
Zorg dat ervaring in de raad blijft, het collectief geheugen van de raad is belangrijk.

Gesprek met GemeenteBelangen

Datum	: 4 april
Tijdstip	: 11.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Tino van der Ven, fractievoorzitter Ankie Speel , raadslid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.
Proces
1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

Maximale transparantie nastreven en achterkamertjes vermijden. Zorg voor goede verantwoording naar inwoners. Wil graag verdere stappen zetten in het raadsakkoord. Zijn niet bang klemgezet te

worden. Het is altijd mogelijk eigen DNA in te brengen en ook om dingen opnieuw ter discussie te stellen, als sprake is van voortschrijdend inzicht.
Er zijn veel partijen met 3, 2 of 1 zetel. Graag zo breed mogelijk alle partijen horen.
Mooi als er eerst een raadsakkoord is en in ander akkoord daar waar mogelijk samen optrekken. Wil zo breed mogelijk. Er zijn onderwerpen die iedereen belangrijk vindt. De manier waarop, het hoe, daar denkt men verschillend over. Als er echt iets is, een grote hobbel, dan van tevoren uitspreken. Zorg voor heldere taal en communicatie en zorg dat iedereen dezelfde taal spreekt. Wat bedoelen we met raadsakkoord. Wat met samenlevingsagenda? Inhoud belangrijk. Samenlevingsagenda impliceert meer participatie. Zorg ook voor goede definitie naar inwoners. Met samenleving starten zou ideaal zijn, maar leg niet teveel vragen bij burger neer. Hoe participatie hangt ook van het onderwerp af. Enquêtes zijn mooi, binnen dorpen en wijken via plaatselijk belang werkt ook goed. Betrekken samenleving kost ook tijd, dan ontstaat mogelijk tijdsklem.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

Veel onderwerpen horen in beide thuis.

- jeugdzorg: klem tussen wat wil en wat kan. Structureel geld en misschien efficiënter. Nieuw pad, integraal, normaliseren. Nog stapje verder gaan: kijk ook naar financiering, wat voor budget komt daar bij kijken.
- kansengelijkheid en bestaanszekerheid: stukje sociale agenda. Armoedebeleid, maximaal faciliteren dat iedereen meedoet. Mensen echt begeleiden en aan het werk.
- zorg en welzijn: dubbele vergrijzing. Ook aandacht bij oudere doelgroep voor welzijn, passende zorg en ondersteuning.
- energiearmoede: subsidieloketten op inzetten samen met landelijke overheid en provincie. Veel meer geld gemeente binnen trekken voor verbetering woningen. Kans en niet bedreiging. Denk ook aan multifunctionele en sportaccommodaties.
- wonen: duurzame en nieuwe woonvormen. Maximaal inzetten naar aard en schaal dorp, zoveel mogelijk mensen huisvesten. Smalle beurs en middenklasse. Flexwonen: tijdelijke woningen/woonvormen. Modulaire bouw. Gemeente te traag. Generatiewoningen. Vrijkomende agrarische gebouwen.
- banenmotor van het noorden: ondernemersloket om ondernemers te ontzorgen
- maatschappelijke organisaties: vrijwilligers faciliteren, vrijwilligersloket om te ontzorgen en geef gevoel dat meegedacht wordt. Aandacht voor dorps- en buurthuizen.
- betrouwbare gemeente: als er afspraken gemaakt zijn, als democratisch besluit is genomen, blijf daar achter staan. Delen analyse Jelle Zoetendal op uitslagenavond: sta als raad voor besluiten! Goed luisteren naar andere perspectieven. Opdracht aan raad zelf: meer uitleggen aan inwoners en elkaar meer daarop aanspreken.
- sport: hoog in vaandel houden. Iedereen moet kunnen sporten (armoede), breedtesport niet vergeten, is taak gemeente.
- voorzieningen aanpassen van vergrijzende samenleving.
- veilige fiets en wandelpaden

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

- Openbare ruimte en groen bewaken, niet alles vol bouwen. Voorzichtig met zonnepanelen in buitengebied. Alles naar aard en schaal. Landschap gaat er anders uitzien door energietransitie.

- Banenmotor Noorden. Fit en vitaal en krachtig centrum Heerenveen. Plek waar prettig (op orde), wonnen werken en leven. Parkeren. Vooruitdenken over 20 jaar. Is het dan nog goed.
- Lelylijn: niet te bang voor zijn, ook niet voor veel mensen van buiten, maar niet verkwanselen. Milieuvriendelijk. Wat brengt het Heerenveen? Hoe staan ondernemers, inwoners erin? Wat betekent voor groen, leefbare buitengebieden. Mooi ook voor tegengaan vergrijzing . Over 20 jaar is er andere bevolkingsopbouw. Zijn we dan ook nog blij? Woningen waar zet je ze neer? Betaalbaar? Alle argumenten nog wegen binnen fractie.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
zie boven

Duiding en collegevorming
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: Continuïteit belangrijk. PvdA en D66 gewonnen. Verliezers: VVD en CDA. Er moeten ook winnende partij bij. Vier of vijf partijen. Voorkeur voor D66 als vierde partij. GL of FNP kan ook.
GB: zetel verloren. Past ons niet, maar geen problemen om bestuursverantwoordelijkheid te nemen. Deur is niet dicht. Kunnen wethouderskandidaat leveren, maar willen ook wel steunen zonder wethouderskandidaat.
Aantal wethouders: Voorstander van 4 wethouders, 3 is te weinig. Moet wel betaalbaar blijven. Beeld naar de samenleving is belangrijk. 5 van 80%.
Als de burgemeester geen portefeuilles heeft, dan is 5 verklaarbaar. We kunnen ons ook 5 voorstellen, gezien de uitslag PvdA.
Profiel: Stabiel bestuur belangrijk: team moet goed kunnen samenwerken.
Voor een open procedure bij keuze wethouderskandidaten. Gesprek als raad met kandidaten zou mooi zijn. Transparant. Je zoekt bestuurders, geen afgevaardigden politieke partijen. Kandidaten moeten goed in de groep passen, goed kunnen samenwerken en stappen kunnen maken. Er moet onderlinge chemie zijn.
Wethouders van buiten: als het iets toevoegt, waarom niet. Niet zoveel moeite met buiten blijven wonen. Moet juiste man op juiste plek zijn.
9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Inhoudelijk geen breekpunten.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Ambities zijn heel groot, niet alles zal haalbaar/betaalbaar zijn. Realisme! Zorg voor goede uitleg/communicatie naar inwoners voor proces.

Gesprek met CDA

Datum	: 5 april
Tijdstip	: 12.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Hedwich Rinkes, raadslid en huidige wethouder Bernhard Hoekstra, fractievoorzitter

Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht

Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

CDA kijkt positief terug op het raadsakkoord. Het was een andere manier van werken, waardoor er als raad meer verbondenheid en commitment ontstond. De raad heeft het omarmt. Tegelijkertijd was er een interpretatieverschil. Men wilde ook de handen vrij houden.
Belangrijk is dat het beeld van allemaal hetzelfde is. Je zou de strategische abstracte doelen kunnen opnemen in het raadsakkoord. Akkoord ziet op opgaves waar we het over eens zijn en het hoe (politieke verschil) komt gedurende de periode. De definitie is belangrijk en dat men het daar over eens is. Wat is het nu?
De strategische agenda bevat de opgaven voor de toekomst zoals bouwen, klimaatontwikkeling. Liever vanuit deze bestaande opgaven uitgaan en actualiseren. Het moet wel behapbaar zijn. Overstijgende doelen benoemen, waarvan we weten dat we ze met elkaar op moeten pakken. Dan kun je de politieke kleur daarin nog loslaten.
We zijn positief over de vernieuwende lokale democratie onderdelen.
Vraag hoe we ordenen naar raadsakkoord en naar coalitieakkoord. Er zijn verschillende dwarsverbanden. Mooist is als je openheid hebt aan beide tafels om onderwerpen te bespreken. Dat iedereen zijn zegje kan doen. Wat zijn belangrijke thema's voor onze gemeente? Waar willen we heen als gemeente en wat is dan komende 4 jaar nodig? En dan waar hoort het onderwerp thuis, een aanzet voor ordening. Beide werkelijkheden kunnen samengebracht worden in twee akkoorden. Niet als gescheiden werelden. Hoe ga je samenwerken om doelen te realiseren? Verschillende samenwerkingsniveaus, raadsbreed en als coalitie. Wel fijn als er een coalitieakkoord is. Dat biedt stabiliteit, rust en helderheid. Je weet van elkaar waar je aan toe bent.
Rol raad is ook waar we naar toe willen met Heerenveen de komende 20 jaar. Een pad waar de raad aangeeft waar hij kaders wil stellen.
Daarin zou je stapjes kunnen zetten. Met welke onderwerpen naar de samenleving en hoe doe je dat. Kijk op een andere manier naar participatie, voer het goede gesprek (deep democracy). Benoem dat ook in raadsakkoord.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

- Wonen: zowel kwantitatief en kwalitatief. Doelgroepen, accent: sociaal netwerk ouderen, door veranderende woonbehoefte gaan ouderen nu bijvoorbeeld naar een ander dorp. Zorg dat je de

mensen in het dorp kan houden, ook starters, zodat de hele gemeenschap voor zich zelf en elkaar kan zorgen.
- Energietransitie: de businesscase verandert voortdurend, tegelijkertijd zitten daarin bedreigingen maar ook kansen. De verhouding met brede welvaart willen we behouden. Ook aandacht voor energiearmoede. En bedrijven een rol laten pakken. Niet alleen kijken naar uitstoot, maar ook behoud van werkgelegenheid en andere waarde van het bedrijf voor samenleving. Dat borgen voor de gemeente. Daar een optimum vinden. Realistisch (niet alleen voor happy few).
CDA: gemeentelijke gebouwen sneller verduurzamen, moet wel kunnen qua financiën. Zoek naar meer evenwicht. Sommige partijen iets makkelijk voor klimaat anderen voor financiën, CDA verbindt in het midden. Daar komen we uit: realisme opzoeken, ook financieel. We versterken elkaar daar juist in.
- Leefbaarheid: de samenleving als geheel bij eigen ontwikkeling betrekken.
- Duurzaamheid : eigen kracht bedrijven en inwoners meer benutten en op elkaar in laten werken. Samenwerken bedrijven: gemeenteproces faciliteren door bijv. bij elkaar brengen kennis. Breder trekken door in de samenleving met elkaar oplossingen te zoeken. Eigen kracht.
- Landbouw: spannende tijd boerenbedrijven, stikstof , veenweidengebied. We sluiten de ogen niet voor opgaven, maar er moet perspectief voor boeren zijn. Er is veel onzekerheid. Boeren hebben een belangrijke rol in de voedselvoorziening. Helderheid en perspectief bieden is belangrijk. Boeren doen al heel veel. Mét boeren samen dingen doen i.p.v. over boeren. Ook daar komen we met elkaar uit: eens voor tackelen stikstofproblematiek. Het is niet een verschil dat dit een probleem is , maar we moeten wel kijken naar oplossingen en verantwoordelijkheid in oplossingen en boeren zelf een rol laten spelen. Met warmte het gesprek aangaan met boeren.
- Werkgelegenheid/arbeidsmarkt: er is ook ondernemersverantwoordelijkheid in het vraagstuk participatie en energielasten. Dit moeten we meer als collectief vraagstuk benaderen. Niet alleen vanuit vangnet , maar breder van betekenis zijn.
- Armoede: beeld laat zien dat er vaak veel meer aan de hand is (zorgvraag, etc.). Dit moeten we op een andere manier benaderen. Met veel meer respect en integraal kijken.
- Brede welvaart: we zien veel werkende armen die de eindjes aan elkaar knopen. Brede welvaart is een belangrijke waarde, in het Noorden is brede welvaart niet vanzelfsprekend. Solidariteit. Gaat om de tweedeling. Welvaart mag iedereen raken. Mensen mogen niet buiten boord vallen.
- Financiën: we moesten bezuinigen afgelopen jaren. Er is nog geen structureel perspectief, belangrijk is een solide beleid waar mogelijk. Niet meer uitgeven dan erin komt. Als wel uitgaven noodzakelijk zijn dan tijdelijk. Financiële uitdagingen moeten we goed in beeld hebben.
Er zijn geen thema's die niet aan de raad, maar in de coalitie moeten. Op voorhand geen blokkade, maar afgelopen periode heeft de coalitie elkaar wel vast moeten houden op het gebied van financiën.

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

Poort naar het Noorden. De komende vier jaar is nodig:
- bestendig circulaire bedrijven vormgeven, Europese subsidies.
- transportsector heel sterk, logistiek. Gekoppeld aan energietransitie. Banenmotor Noorden blijven. Niet alleen schaal Heerenveen, maar ook met gemeenten in Friesland en Groningen.
- Lelylijn: positief, maar niet natuur en alles in uitverkoop. Zorgvuldig kijken welke consequenties dit heeft en hoe gaan we dat opvangen. Landelijke gemeente, dus groei is een uitdaging. Bouwen toekomstige woningen, waar willen inwoners het. Met de samenleving een plan maken. Ook met andere gemeenten afspraken maken. Dit eerst en dan Lelylijn. We moeten antwoord hebben op consequenties.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.

zie boven

Duiding en collegevorming
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: Zelf van 5 naar 3. 5e was vorig keer restzetel.. Duiding lastig: hebben goede campagne gevoerd. Door de invloed van landelijke politiek gedaald, geldt ook voor VVD en ook D66. Invloed van landelijke politiek.
Wat betekent dit? Vanzelfsprekendheid huidige coalitie is er niet. CDA wil wel graag in coalitie plek krijgen. Niet te bescheiden, maar ook niet op de voorgrond. Brengt daarin ook stabiliteit, degelijkheid, goede samenwerking, gunnen. Kan van toegevoegde waarde zijn. Hedwich Rinkes is kandidaat wethouder.
Voorkeurscollege: CDA is middenpartij, verbinder. Kan op links en rechts. Eerste gedachte was: D66 partij waar coalitie mee te vormen is, en kan ook met GL. GL niet historische partner, maar opstelling GL kritische maar altijd vatbaar voor argumenten. Scherpe goede discussies (bijvoorbeeld Thialf discussie)
Voorkeur hangt van besprekingen af. D66 ook constructief en financiële kennis. Hangt echt van afspraken af. Als we de verkiezingsuitslag links duiden, dan GL.
Aantal wethouders: 3 te weinig, uitbreiding naar 4 zou heel mooi zijn. Ervaren als winst. Weging van partijen: 1 per partij. Dan beetje uit balans voor PvdA. Hoe vul je dat in? Of portefeuille of voldoende volume links als 2 wethouders (PvdA en GL). Daarom zou het ook goed kunnen om 5 wethouders te doen.
Wethouder van buiten: Binding met Heerenveen belangrijk. CDA bespreekt dit nog met de fractie.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Geen breekpunten

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.

Gesprek met VVD

Datum	: 5 april
Tijdstip	: 13.15 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Rolie Tromp , fractievoorzitter Jaap van Veen, raadslid en huidige wethouder Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag

openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

Raadsakkoord vorige periode was de eerste keer. Heeft voor het grootste deel goed gewerkt. Positief kritische houding. Hoe we het noemen is minder relevant. Wat willen we bereiken en is het uitlegbaar. In raadsakkoord majeure opgaven waar we met elkaar voor staan. Duurzaamheid als opgave onderkennen we allemaal. Twee hooguit drie thema's. Het hoe volgt in het politieke debat in de raad op een later moment.
Coalitie/collegeakkoord: geeft uitvoering aan raadsakkoord en alle lopende zaken. Dan nog de agendaplanning (uitvoeringsplan). Lastige is abstractieniveau: niet teveel in detail. Zou moeten richten over 25 jaar. Afgelopen periode was heel druk en er is niet de tijd geweest om op toekomst te richten.
Thema's : Economie is duurzaamheid onderdeel van, financiën en betaalbaarheid (jeugd)zorg en wonen en veiligheid. Vergeet niet uitvoering aan college te laten.
Pak als raad kaderstellende en controlerende rol. Zorg dat politieke debat gevoerd kan worden. Niet op plannings- en uitvoeringsniveau. Laat dat aan college. Gesprek moet hele raad en samenleving voeren. Niet dicht timmeren aan de voorkant. Agenderen en in vier jaar verder uitwerken. Daarmee pakt raad regie op die 3 onderwerpen. Andere onderwerpen afspraken in coalitieakkoord met wel een agenda, wanneer wat wordt besproken in de raad en koppel wel met financiën. Mooiste zou zijn als strategiediscussie binnen de kaders van het raadsakkoord gebeurd. Uitdaging is om het strategisch te houden. Moet voor meer dan 4 jaar zijn.
Raadsagenda is mooier woord. Akkoord heeft in zich dat al afspraak is.
Beperk participatie tot onderwerpen waar echt wat te kiezen is. Beschrijf hoe. Zorg dat het behapbaar is voor ondernemers en inwoners, maar ook voor raad en college. Raad moet zichzelf niet vastzetten en ook niet op stoel college zitten.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.
c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

- Wonen en woningbouw: fijn, veilig, leefbaar.
- Vestiging: zowel inwoners als ondernemers
- Economie waaronder duurzaamheid: banenmotor Friesland blijven.
- Dienstverlening: faciliteren als men met plan komt. Kunnen nu vraag niet aan. Als gemeente hebben we opgave naar toekomst: bestuurlijk, maar ook kwaliteit en kwantiteit. Centraal thema: krachtige overheidsorganisatie. Komt terug in alle thema's. Zeker ook relatie financiën en dienstverlening.
- Financiën op orde: vraagt blijvend aandacht. De opgaven vergen investeringen en aan de andere kant moet corona/Oekraïne betaald. Gemeentefonds ongewis. Meerjarenbegroting heeft

taakstelling op sociaal domein, 1,5 miljoen. Hoe zorg slimmer, soberder aanpakken? Buffers zijn goed.
-Veiligheid: doen nu veiligheid en gezondheid en weinig/terughoudend op gebied handhaving. Zit in brede context leefbaarheid: zijn fors en raken veiligheid, ondermijning, terugtrekken politie. Burger vraagt ook handhavende scheidsrechter en hoe laten we zien wat we doen?
- Duidelijke en betrouwbare overheid: de wijze van campagnevoeren HL, wellicht populistisch (draagt bij aan onduidelijkheid), maar ook signaal er zit onvrede in samenleving.

Wat echt niet in raadsakkoord maar in coalitieakkoord moet: Lelylijn, vanwege tracé wet/MIRT, want daar gaan we niet over.
Afgelopen jaar niets nieuws ontwikkeld in Heerenveen-West. Dat baart zorgen. Starten met ontwikkeling en actief grondbeleid.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
zie boven

Duiding en collegevorming
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: PvdA grootste, tweede partij VVD.
Voorkeursvariant: Sterkere voorkeur huidige coalitie plus 1. In duidingsdebat ook duidelijk aangegeven: GL of D66. Dichtst bij onszelf ook in samenstelling en nemen verantwoordelijkheid voor opgaven die op ons af komen.
GL goede optie als gaat om team en verantwoordelijkheid. Staat programmatisch verder af, maar wel visie en verantwoordelijkheid. Met GL EN D66 wat wisselende ervaringen. Staan voor moeilijke beslissingen. Als je ook koppelt aan uitslag: kleine verschuiving naar links. Op D66 en GL kun je bouwen. Programmatisch en signatuur dichter bij D66.
Belangrijke punten:
VVD: banenmotor en voor GL duurzaamheid wel eens ten koste van banenmotor. Sportstad echt tegen geageerd. Steun: ziet wat oplevert binnen economie, is onze identiteit. Het hoeft elkaar niet te bijten, maar kan elkaar juist versterken. D66 is zeker voor banenmotor en economie.

Aantal wethouders: 4, 5 is voorstelbaar. Goed nadenken over 5: snap dat PvdA iets wil terugzien in uitslag. Deeltijd niet voorstelbaar. Afgelopen jaar beperkt extern georiënteerd. Heerenveen sterker profileren in Den Haag en Brussel. Juist dat zou aandacht moeten hebben in verdeling portefeuilles. Burgemeester kan belangrijke rol spelen in lobby en positionering.
Wethouder van buiten bespreekbaar. Hoeft hier niet perse te gaan wonen. Lokale kennis en binding moet voorop staan. Wethouder moet zich hier bewegen. Zichtbaarheid en lokale kennis is voorwaarde.
Kandidaat wethouder: Jaap van Veen is voornemens binnen een jaar te verhuizen naar Almere. Gaat van binnen naar buiten. In profiel bespreekbaar maken of dat mogelijk is.
VVD neemt hoe dan ook bestuurlijke verantwoordelijkheid. Vraagt om duidelijkheid spoedig in het proces.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Geen breekpunten. Wel alertheid op twee eerder besproken punten.

Aandachtspunt: het moet betaalbaar blijven, ozb is geen melkkoe. Financiën zijn onderdeel van totaalafweging.
10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Bestuurbaarheid gemeente. Bestuurlijke uitdaging in onvrede die we zien, maar tegelijkertijd ook tevredenheid en veerkracht. Inwoners en ondernemers staan voor nieuwe opgaven. Dan moet je er staan als gemeente als mensen bij je komen met vragen.
Hoe kunt je met elkaar in waan van de dag, los komen voor waan van de dag?

Gesprek met SP

Datum : 5 april
Tijdstip : 14.30 uur

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Jan van der Veen, fractievoorzitter
Dimph van Ruth , raadslid
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Bijlage : schriftelijke inbreng SP

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.
Proces
1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

De SP wil een samenlevingsagenda. Ga bij de partijen langs voor punten. Hiermee gaat de raad aan de slag. Als raad in controle blijven, met schuifjes. Wat echt moet bij college, waar keuze is bij de raad. Ervaringen afgelopen periode zijn goed, daar moet op voortgeborduurd worden. SP voelde laatste jaar tegen een muur te lopen bij coalitie. De informateur vraagt of daar dan het onderlinge gesprek over aangegaan wordt. Dit gebeurt wel, maar met een enkeling. Afgelopen jaar heeft de SP zelf ook keuzes gemaakt. Statement maken. Eerlijk en transparant, beloven realistische dingen. In corona is dualisme verloren gegaan door coronavergaderen.
Logische opbouw: eerst een samenlevingsagenda en daar destilleer je een hoofdlijnenakkoord uit. Hoop dat alle partijen mee willen doen. Begin met samenlevingsagenda: hier staan we voor en hiervoor gaan we met z'n allen aan de gang. Wonen en armoedebestrijding bij voorbeeld had iedereen in verkiezingsprogramma. Dan college opdrachten geven. Dan coalitieakkoord met eigen dingen. De SP is niet voor een dichtgetimmerd coalitieakkoord. Dan hoe invullen wethouderschap: iedere partij kan iemand aandragen.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

- investeren in het sociaal domein: niet bezuinigen.
- sociale woonvisie: integraal kijken naar wonen/woningbouw. Sociale huur en middensegment. verduurzamen woningen daarin investeren, energiearmoede bestrijden. Opkoopbescherming, zelfbewoning.
- veiligheid
- werk en inkomen: Ook bijstand, formulieren etc. Niet alles achter bureau bedenken.
- onderwijs en educatie
- zorg: zorgbuurthuis Oss mooi voorbeeld. Kleinschalig project persoon zorg en partner kan daar ook wonen. Blijft in eigen buurt . Ook voor ouderen omgeving, mantelzorg, Mienskipgevoel.
- jeugdzorg: Preventie is belangrijk. Gebeurt, maar zeker mee door gaan.
- breedtesport: Topsport leuk, maar moeten we daar als gemeente en provincie eigenaar zijn en bijdragen? Topsport is belangrijk maar als bezuinigen op sociaal domein dan gaat het verkeerde kant op. Sportbibliotheek: zonder dat minder bedeelden kunnen gaan sporten.

Gezondheid: voedsel. Voedselbank verschrikkelijk, geholpen maar groente/fruit niet betaalbaar. Gezondheid begint waar je wieg heeft gestaan. Hoeveel stress geeft het. Kans ook voor ambtenaren. Gezondheid heeft zoveel raakvlakken.

- Milieu
- Financiën: nu dure externe adviesbureaus. Zelf in dienst nemen als kan. Gemeentelijke belastingen : hoe mensen draaglijker maken, menselijke maat moet terug komen.

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

---

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.

zie boven

Duiding en collegevorming

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: SP :0,7% meer stemmen.
Voorkeursvariant over links: SP, PVDA, GL en D66. SP zegt niet op voorhand nee. Waarom moet je meerderheid hebben? Helemaal niet erg om met kleine minderheid in coalitie te zitten. Kleine meerderheid wordt soms ook spannend. Gelezen de programma's zou het makkelijk moeten kunnen. Breekpunt is bezuinigen op sociaal domein. Er moet geïnvesteerd worden.
Wethouders van buiten: Wethouders moeten binding hebben met de gemeente en inwoners. Anders staan ze te ver van samenleving af om op te komen voor de belangen van de inwoners. Zichtbaar zijn in de samenleving.
Aantal wethouders: 4 is nodig en als 5^{e} partij, dan 5 (is dan kleine, kan parttime)
Wethouderskandidaat: vooralsnog geen ambitie wethouder te leveren ook niet in voorkeursvariant.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.

Bezuinigingen op sociaal domein. En tegen prestige projecten: behalve als er voldoende geld is voor sociaal domein dan geld voor Thialf, sportstad akkoord.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.

Bijlage schriftelijke inbreng SP

SP afdeling Heerenveen (informatie voor de informateur)

Iedere partij wordt gevraagd de volgende vragen te beantwoorden:

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.

De SP is een groot voorstander van openbaarheid en transparantie. In ons verkiezingsprogramma bij "Een eerlijke politiek" vermelden wij daarom ook dat alle gemeentelijke stukken, dus ook verslagen van alle vergaderingen, op de website van de gemeente worden geplaatst. Alleen besluitenlijsten zijn niet voldoende om open en transparant te zijn. Ook geven wij aan "de gemeente informeert inwoners op tijd en duidelijk over regelingen, vergoedingen en subsidies waar zij recht op hebben. In de brochures en op de site worden ook de rechten en niet alleen de plichten vermeld". De SP zal hier dan ook zeker aan meewerken en aangeven wanneer blijkt dat dit niet gebeurt.

2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren).

De SP is voor een samenlevingsagenda. Wij zijn van mening dat de inwoners, welke gestemd hebben, ook daadwerkelijk van ons mogen verwachten dat wij beloofde zaken aan gaan pakken. Door het inventariseren van de belangrijkste punten van alle tien partijen kan deze tot stand komen en moeten wij als Raad unaniem deze samenlevingsagenda onderschrijven en openbaar maken én er de komende vier jaar hard aan werken. Er moet ruimte blijven voor dualisme en voor schuiven met schuifjes, zodat wij als Raad alle controle kunnen houden of krijgen en zo het hoogste orgaan blijven in het huis.

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.

1 – Investeren in het sociaal domein: enkele punten

- Geen bezuinigingen meer de komende vier jaar maar investeringen;
- Het initiatiefvoorstel Armoede van de SP implementeren en uitvoeren;
- Ruimere witgoedregeling terug voor de inwoners;
- In kaart brengen van mensen die nu een bijstandsuitkering krijgen, maar die arbeidsongeschikt zijn en afgekeurd hadden moeten worden;
- Administratie van de bijstand (ICT) moet zo spoedig mogelijk op orde komen.
- Schuldhulpverlening in eigen beheer

2– Invoeren sociale Woonvisie: enkele punten

- Bouwen van energieneutrale sociale huurwoningen en woningen in middensegment in alle dorpen van onze gemeente. Dit heeft vooral nu, gezien de toestroom vluchtelingen maar zeker ook voor eigen inwoners die wachten op een woning, topprioriteit;
- Implementeren van zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming in de woonvisie;
- Het kamerverhuurbeleid (Zwart/Wit boek SP) moet zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd;
- Bestaande woningvoorraad verduurzamen en zo mogelijk energieneutraal maken.

3 - Veiligheid: enkele punten

- Buurtcentra vormen een centraal punt voor veiligheid in de buurt. De (wijk)agent, wijkverpleegkundige, jongerenwerker, buurtcoach, GGZ en maatschappelijk werk zijn hier te vinden;
- De politie is zichtbaar en preventief aanwezig in de winkelgebieden en uitgaanscentra evenals in wijken, buurten en dorpen;
- Straatverlichting niet uitzetten maar kiezen voor slimme straatverlichting, zeker op routes waar kinderen maar ook volwassenen naar school, sport of werk moeten fietsen;
- Elke organisatie en vereniging stelt een vertrouwenspersoon aan, bij wie elke vorm of vermoeden van misbruik gemeld kan worden, om zodoende de veiligheid van kinderen (en volwassenen) te waarborgen en misbruik te voorkomen.

4 – Werk en inkomen: enkele punten

- Een nieuwe sociale werkvoorziening namelijk het Sociaal Ontwikkelbedrijf, waarbij mensen die een vergrote afstand tot de arbeidsmarkt hebben recht krijgen op scholing en begeleiding;
- Werken voor een leerwerkbedrijf levert loon/inkomen op;
- Bij het leerwerkbedrijf worden ook de buurt(verenigingen), het MKB, scholen, verenigingen, bedrijven en instanties betrokken;
- Een eerlijk loon voor eerlijk werk, dus niet werken onder het minimumloon;
- Goed zicht houden op de rechten van arbeidsmigranten, zowel in arbeidsomstandigheden als in huisvesting (Rapport Roemer 30-10-2020)

5 – Onderwijs en educatie: enkele punten:

- Houd de scholen in de buurt;
- Kleine scholen moeten samenwerken om opheffing te voorkomen, ook als dit ten koste gaat van de eigen identiteit;
- De gemeente bevordert de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp;
- Er komt geen eigen bijdrage voor de voor- en vroegschoolse educatie voor kinderen met een achterstand.

6 – Zorg: enkele punten

- We gaan zorgbuurthuizen ontwikkelen. Kleinschalige zorgvoorzieningen waar ouderen kunnen wonen en oud kunnen worden in hun eigen buurt of dorp als alternatief voor de verdwenen verzorgingshuizen. Het zorgbuurthuis heeft ook een inloopfunctie voor ouderen die nog thuis wonen;
- We halen de marktwerking uit de zorg. Met een gemeentelijke thuiszorgorganisatie kan iedereen de garantie krijgen van voldoende zorg en zijn zorg- en hulpverleners verzekerd van een betrouwbare werkgever;
- We bezuinigen niet op zorg en al het geld wat voor de zorg bestemd is, wordt ook aan de zorg uitgegeven;

- Mantelzorgers worden goed ondersteund en de gemeente biedt meer mogelijkheden voor “respijtzorg”. Mantelzorg mag nooit een vervanging worden van professionele zorg.

7 – Jeugdzorg: enkele punten
- Meer inzet op preventie in plaats van specialistische dure hulp;
- Wij willen meer aandacht voor uithuisplaatsingen en onderzoek doen naar de oorzaak en oplossingen zoeken ter voorkoming hiervan. Ook hierbij geldt de menselijke maat. (Uithuisplaatsing is de duurste kostenpost van gemeenten/overheid van het totale budget Jeugdzorg);
- Wij kiezen liever voor bewezen kwaliteit dan voor een wildgroei aan zorgaanbieders;
- De overgang 18- naar 18+ moet beter geregeld worden. Uitbreiding van nazorg en doorloop na 18e jaar.

8 – Sport: enkele punten;
- Elk kind moet lid kunnen zijn van een sportvereniging. Indien nodig worden ook kleding of andere benodigdheden hiervoor vergoed;
- Elk kind moet kunnen sporten. We stimuleren ook kinderen met een “beperking” om te gaan sporten. Ook hier mag geld geen belemmering zijn, dus zorgen we voor een speciaal sportfonds om bijvoorbeeld te kunnen sporten bij SportAnders (www.sportanders.frl) ;
- Wij willen een “sportbibliotheek” waarbij je met één pas kunt deelnemen aan verschillende sporten. Voor de minima wordt deze pas betaald door de gemeente. De pas is te gebruiken bij elke aangesloten sportschool/sportvereniging;
- Investeren in breedtesport in plaats van topsport.

9 – Milieu: enkele punten
- Wij blijven ons verzetten tegen gaswinning onder de gemeente Heerenveen;
- Wij zijn tegen het winnen van schaliegas;
- We hanteren het principe van de zonneladder en zetten ons 200% in om energiearmoede te voorkomen;
- Het duurzaam maken van de complete woningvoorraad zal een eis worden bij de prestatieafspraken met verhuurders en opgenomen worden in de woonvisie;
- Buurtbewoners krijgen meer medezeggenschap over de inrichting en het onderhoud van hun eigen buurt, wijk, dorp en directe omgeving.

10 – Financiën: enkele punten
- Geld bestemd voor het welzijn van mensen wordt ook alleen daaraan besteed;
- De gemeente maakt zo weinig mogelijk gebruik van (dure) externe (advies)bureaus;
- Lokale overheden investeren vaak ik prestigeprojecten waar de inwoners meestal het nut niet van inzien en waar zij ook geen gebruik van kunnen maken. Tegelijkertijd zien wij wel, dat de kleinschalige zaken binnen de gemeente Heerenveen, die hen wel ten goede kunnen komen niet uitgevoerd kunnen worden, omdat er geen geld voor zou zijn. De SP pleit er juist voor deze kleinschalige projecten te stimuleren en uit te voeren;
- Gemeentelijke belastingen worden waar mogelijk verlaagd of kwijtgescholden wanneer dit de financiële positie van mensen met lagere inkomens in problemen kan brengen.

b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.
Zie 3A
4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema’s en/of de prioritering van thema’s.
In de vorige Raadsperiode is gewerkt met de G1000. Een prachtige start om inwoners te betrekken bij besluitvorming in hun directe leefomgeving. Wat de SP betreft gaan we hier zeker mee verder en betrekken we ook alle dorpen, wijken en buurten van onze gemeente. Ons verkiezingsprogramma heeft niet voor niets de titel: “Geen Raad zonder Straat” (In 2018 was de titel: “Van de Straat naar de Raad”). De SP is een activistische partij welke de kernwaarden Menselijke Waardigheid, de Gelijkwaardigheid van mensen en de Solidariteit tussen mensen breed uitdraagt en zonder deze Kernwaarden niet kan en wil werken. Wij staan naast de mensen en strijden met de mensen voor een rechtvaardige eerlijke samenleving waarin iedereen mee kan doen. Het deelnemen in de Raad is voor de SP slechts één van de middelen om het geluid van onze inwoners te laten horen. Dus op de vraag moeten wij de samenleving betrekken: absoluut JA.
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
De SP is zeer content met de uitslag, alhoewel we graag een extra zetel hadden willen hebben.
In vergelijking met 2018 heeft de SP een winst gemaakt van 0,7% van de stemmen we zijn van 6,3% naar 7% van het aantal stemmen gegaan totaal 1527 stemmen ondanks de lage opkomst.
Voor de SP was het extra spannend omdat wij in 2018 in de Raad zijn gekomen en de SP stemmers konden nu na vier jaar een oordeel vellen en die was hoopgevend voor de SP.
Het aantal niet stemmers, mensen die het vertrouwen in de politiek zijn verloren, mensen die in armoede leven en echt het vertrouwen kwijt zijn geraakt na allemaal bezuinigingen op het Sociaal Domein de laatste jaren ook hier in Heerenveen, die moeten we samen zien te bereiken! Weer de gesprekken met hen aangaan, zoals de SP het als linkse activistische partij al jaren doet en het vertrouwen geven dat lokale politiek er toe doet en dat we een gemeente zijn die naast haar inwoners gaat staan en hen helpt waar nodig.
Wat de SP opvalt is dat LINKS steeds stabieler wordt in onze gemeente.
De kameraden van de PvdA zijn van 6 naar 7 zetels gegaan en de kameraden van GroenLinks hebben hun positie ook kunnen behouden met 3 zetels.
Tel de 2 zetels van de SP erbij op en je hebt 12 LINKSE zetels in deze raad en dat kan niet iedere gemeente zeggen.
Natuurlijk hebben we dan ook nog D66 welke een sociaal liberale signatuur kenmerkt, dus niet echt LINKS maar toch laat D66 in Heerenveen in hun programma zien dat er veel LINKSE raakvlakken zijn.
Zou je de zetels dan ook onder LINKS willen scharen dan heeft bijna de helft van deze nieuwe Raad,namelijk 15 zetels een LINKSE zetel.

Dus wat de SP betreft gaan we de komende vier jaar over LINKS

6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.

- Luisteren naar de mensen
- Niet in een ivoren politieke toren
- Opkomen voor de belangen van onze inwoners in brede zin
- Rechte rug naar Den Haag (eventueel een rug scan voor controle rechte ruggengraat)
- Respecteren dat de raad het hoogste orgaan is.

7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Er zijn minimaal vier partijen nodig voor een meerderheid en misschien zelfs vijf. Wij pleiten daarom voor vier wethouders en bij vijf partijen een vijfde (deeltijd) wethouder, maar wel met de hand op de portemonnee, want het kostenplaatje is ook belangrijk in deze tijd.
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.
Vooralsnog niet
9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Wanneer er (weer) bezuinigingen doorgevoerd gaan worden in het Sociaal Domein.
10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Te allen tijden met respect met elkaar omgaan. Op de inhoud en niet op de persoon.
"Blijf niet mokkend aan de kant staan, stel een daad en toen je moed,
laat je woede hand in hand gaan met het goede dat je doet!"

Gesprek met Heerenveen Lokaal

Datum	: 6 april
Tijdstip	: 12.30 uur
Locatie	: Tjaarda, Oranjewoud
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Age Hartsuiker , fractievoorzitter Tony Christopher, commissielid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)
Bijlage	: schriftelijke inbreng Heerenveen Lokaal

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht

Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

Onze ervaring afgelopen jaar is dat iedereen zoekend is en het nu een bestuurlijke technisch middel geworden. Bedoeling was dat raad meer zichtbaar zou worden, ook op straat. Dat is naar onze mening niet gelukt. Samenleving hoort er blijvend bij betrokken te worden. HL is voorstander van een samenlevingsagenda. Hoe treed je als raad als geheel naar buiten? Vorm is niet gevonden, er leven verschillende gedachten bij de fracties. Omzetten naar een werkbaar proces is nog een hele klus. Daarbij ook de vraag: Hebben we dit wel nodig?

Richtlijnenakkoord is van meer nut, kaderstellend. Geef vooraf vanuit de gehele raad een duidelijke opdracht aan het te vormen college. Door in een open hoofdlijnen akkoord duidelijk aan te geven wat je verlangt van je nieuwe college. Het hoort een ´levend´ en transparant hoofdlijnen document te worden waardoor je openheid en transparante behoudt. Dat laatste spreekt ons enorm aan. Het mag geen star document worden en moet ruimte bieden aan nieuwe thema's die zich in de loop van de tijd kunnen voordoen.
Doel is de samenleving betrekken bij het werk van de raad en zo te komen tot een samenlevingsagenda. G1000-proces is een goed voorbeeld. Daarin leert men dat niet alles uitvoerbaar is en daarvoor een oplossing moet worden gevonden, compromis. Zo ontstaat begrip bij onze inwoners. In G1000 zijn bestuurders, helaas, naar onze mening aan de haal gegaan met uitkomsten i.p.v. dat het van inwoners bleef. De uitvoering en wijze waarop is niet duidelijk voor onze inwoners. Hoe je inwoners ook na zo'n proces informeert blijft een punt van aandacht.
Eerst hoofdlijnenakkoord, dan coalitievorming. Van hoofdlijnenakkoord naar een samenlevingsagenda. Profielen wethouders, door een sollicitatieprocedure i.p.v. een voordracht van een partij verkrijg je een open en transparante en gedragen procedure.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

- Samenwerken met onze inwoners: Werken van onderaf. Kracht zit in de samenleving. Ook bij gevoelige onderwerpen, kun je bergen verzetten. Als raad heb je de taak inwoners bij te staan in haar problematiek.
- Leefbaarheid/sociaal: Sociale zekerheid, transitie compleet mislukt. Geld onvoldoende, wordt nijpend, je kunt niet meer doen dan budget
- Wonen. Hier zijn alle partijen het met elkaar eens.
- Energie/milieu/duurzaamheid/klimaat: klimaatburgemeester, vertaald in een klimaat wethouder.
- Jongeren: hebben zelf heel goed beeld over toekomst. Meer ruimte geven om zelf te ontwikkelen door te vragen wat zij nodig hebben.

Zorg: Marktwerking is groot probleem. Gemeente moet thuiszorg, jeugdzorg en ouderenzorg zo dichtbij mogelijk uitvoeren. Als het geld op is, kun je niets meer, het budget is helaas leidend. Daarop anticiperen en uit kunnen leggen vraagt om specifieke aandacht voor de lokale problemen die je omgeving kent.
Werkgelegenheid: Heerenveen is de Banenmotor, wij doen het goed. Aandacht voor corona en effect op horeca. Actief blijven acteren en openstaan voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid.
Onderwerpen hoofdlijnenakkoord
Bestuurders: Een empathisch en zichtbaar college, werkend vanuit en in opdracht van de raad.
Lokale dorpskernen: Goed bezig samen met de inwoners. De inzet van inwoners is fantastisch. Vooraf duidelijkheid over het budget is belangrijk. Projecten gedragen door de inwoners. Goede discussies. Iedereen zet schouders eronder. Zowel voor dorp Heerenveen als de dorpen eromheen.

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort naar het Noorden?
Trots, dynamiek, werkgelegenheid, sport en cultuur. Bewegen zorgt ook voor sociale verbinding, met name de breedtesport.
Klimaat: harde maar wel haalbare keuzes maken. Het gaat om het doel en daarvoor middelen zoeken. Volop op inzetten.

Lelylijn: belangrijk aspect. In deze tijd is het raar dat Drachten nog steeds geen treinverbinding heeft. Effect van de Lelylijn is dat natuur, sociale cohesie en complete dorpen veranderen van fysieke structuren en daarmee veranderen van het eigen karakter en sociale cohesie. Het is een ingrijpend en veel omvattend proces van grond onteigeningen en sociale medewerking en of tegenwerking, het is een ingrijpend proces. Het voorbereidende proces kost zo verwachten wij nog zeker 10-15 jaar. HL is voor de Lelylijn maar met de nodige scepsis. Ook financieel.
Nieuwe inwoners uit het Westen heeft twee kanten. Invloed van buiten is van belang, er kan hierdoor kennis en ervaring ingebracht worden. Je hebt er evenwel geen invloed op. Vraagprijzen woningen gaan en zijn omhoog gegaan. Veel mensen van buiten af zal ook nadelige effecten kunnen hebben omdat men niet gewend is aan het leven in een buitengebied, het platteland.
Als het gaat om meer woningen in ons buitengebied maar ook in Heerenveen zijn wij voorstander van kleinschalige coöperatieve woningbouw verengingen waar de huurders de leden zijn en daarmee directe invloed hebben op hun woning en de leefbaarheid. Kleinschalig gebeurt dat al in sommige dorpen.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
Zie boven, opmerkingen G1000 en het van onder af werken zoals de dorpen Jubbega en Akkrum hebben laten zien.

Duiding en collegevorming
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: Trots op winst. Constructief bij collegevorming. Staan open voor deelname college.
Voorkeursvariant: PVDA HL CDA FNP
HL ziet de samenwerking met onze inwoners, vanuit empathisch werken, samenwerking met en vanuit dorp en wijk, als dragers voor leefbaarheid en daarmee besluitvorming.
Aantal wethouders: 4 tot 5 wethouders. Niet twee van 1 partij. Evenredig verdeeld. Ook 2 parttime is en optie. Goede man/vrouwverdeling
Wethouder kandidaat: HL kan kandidaten voordragen (V/M)
Wethouders van buiten: Vanuit eigen ervaring met zakencolleges in Friesland is het belangrijk dat er een herkenbare binding is met onze gemeente en haar inwoners.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Programmatisch beslist niet. Belangrijk is onze inwoners hierbij te betrekken: wat verlang je van gemeentebestuur. Hierbij is voor HL de uitslag van de verkiezingen de start van dit proces.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
De informateur verkent de stevige woorden tijdens het duidingsdebat in de richting van HL. Hoe is dit voor jullie? Hoe kijk je ernaar?
Dat emotie een rol speelt wordt begrepen. HL staat altijd open een voor een gesprek hierover. HL zit met open houding in systeem en processen door van onder af te werken, te luisteren en overleggen met onze inwoners. De gemeenteraad praat nog te vaak vanuit de macht van het getal en vanuit deze dogma ontstaat met regelmaat een gesloten discussie. Er is wel openheid, maar die wordt nog niet echt gebruikt. Zelfreflectie is belangrijk. Het gesprek (discussie) hoort te gaan over: doen we de juiste dingen, wat is ieders rol, hoe kunnen we waar en met wie samenwerken en het draagvlak creëren voor besluiten in onze Heerenveense gemeenschap.

Bijlage Schriftelijke inbreng HL

1. **Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.**

Transparant en openbaar, verslaglegging moet openbaar evenals de betreffende raadsvergadering met bekendmaking resultaten.
2. **Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren).**

Een raadsakkoord en of samenlevingsagenda moet in dienst zijn van onze inwoners en daarmee een politiek (proces) instrument zijn voor de gemeenteraad. Met het vorige raadsakkoord hadden onze inwoners niets en was voor hen onzichtbaar.

3. a **Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.**

Samenwerken met onze inwoners:
Omgang met onze inwoners over hoe werkt de raad en wat kan de raad voor onze inwoners beteken.
Leefbaarheid/sociaal:
Armoede komt ook in Heerenveen voor. Werk is hiervoor de beste remedie, maar er blijft altijd een groep die niet kan of wil worden bereikt. Dit is de groep die het meest in de knel zit en die Heerenveen lokaal zorg en ondersteuning op maat willen bieden.
Heerenveen lokaal gunt iedereen een baan en een uitkering als het niet anders kan, maar niet als permanente regeling. Heerenveen lokaal wil goede begeleiding voor hen die in de schulden zitten. Huisuitzettingen en afsluiting van nutsvoorzieningen moeten tot het uiterste worden voorkomen. Landelijke ontwikkelingen over het direct kwijtschelden van schulden vinden wij een goed begin, weliswaar met de nodige begeleiding voor en er na.
Wonen:
Onze gemeente gaat bouwen voor onze inwoners die economisch en sociaal afhankelijk zijn van onze gemeente.
De gemeente in de dorpen en Heerenveen de bouw initieert van betaalbare sociale huur en koopstarters woningen voor de lage- en middeninkomens. De kwaliteit van wonen en leefomgeving voor onze huidige inwoners gewaarborgd blijft.
Energie/milieu/duurzaamheid/klimaat:
HEERENVEEN LOKAAL wil de duurzaamste gemeente zijn die er voor zorgt dat verduurzaming betaalbaar en daarmee ook bereikbaar is voor iedereen.
Afval wordt steeds meer een grondstof voor allerlei gerecyclede producten. De gemeente moet blijven inzetten op de circulaire economie.
Huidige oplossingen voor klimaatproblemen mogen geen problemen worden in de toekomst.
Bij sociale nieuwbouw of grootschalige verbouw moet volop aandacht zijn voor duurzame materialen en energie-neutrale voorzieningen.
Jongeren:
Jongeren kunnen zelf heel goed aan geven wat de gemeente moet doen om hen de juiste ruimte te geven zodat jongeren optimale kansen krijgen om zicht te kunnen ontwikkelen en ontplooien.
Jongerenwerk bestendigen en uitbreiden naar de dorpen, vooral hier is de inzet hard nodig.
Zorg:
Zorg op maat, dichtbij, sociaal en betaalbaar voor iedere inwoner.
Kwalitatief goede thuiszorg en ondersteuning van mantelzorger.
Minder bureaucratie in de zorg zodat er meer tijd in de echte zorg kan worden gestoken.
Gelukkig gaat het goed met veel jongeren ook in gezinssituaties, maar er zijn ook jongeren die extra aandacht verdienen en of direct zorg nodig hebben.
Werkgelegenheid:
Zeker voor 50 plussers is het vaak een lange weg om weer een betaalde baan te vinden, mocht dit al lukken.
We zien graag dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en bedrijven wijst op de inzet en ervaring van oudere werknemers.
De gemeente moet mensen blijven motiveren om aan de slag te gaan. Hierbij mag niemand vergeten worden.
Heerenveen moet een gemeente zijn die ondernemerschap stimuleert.
Blijf in gesprek met ondernemers en vraag hen mee te denken en help ondernemers bij het aanpakken van problemen waar ze tegenaan lopen.
Heerenveen lokaal wil lange termijn afspraken maken met de ondernemers op het gebied van recreatie, toerisme en de verduurzamingsopgave.
Precariobelasting terug laten vloeien naar de ondernemers voor investeringen in het lokale ondernemersklimaat.
Nieuwe of aangepaste lokale regelgeving moet ook voor kleine ondernemers behapbaar en uitvoerbaar zijn.

b. **Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.**

Bestuurders:
Een empathisch en zichtbaar college, werkend vanuit en in opdracht van de raad.
Lokale dorpskernen:
Het opknappen van de kernen, zoals Akkrum, Jubbega en Heerenveen centrum is eindelijk van start gegaan. Maar moet ook afgemaakt worden, geen loze beloftes. Het van onder af werken heeft bewezen dat het werkt.
Zie verder beantwoording 3a.
4. **Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.**

luisteren en handelen naar wat Plaatselijk Belangen / wijkraden / wijkverenigingen /inwoners hebben te vertellen, zij weten wat er gebeurt in hun omgeving.

Het g1000 proces heeft laten zien hoe waardevol de inbreng van onze inwoners is en waar mogelijk inwoners betrekken bij voorstellen en ook bij nemen minder populaire besluiten.
Transparant en bevragend.
5. **Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.**

De zetelwinst van Heerenveen Lokaal brengt verantwoordelijkheden en verplichtingen met zich me naar onze inwoners en ondernemers toe.
Nu als vierde partij in deze gemeenteraad willen wij onze verkiezingswinst verzilveren door met open vizier en constructief in te zetten om te komen tot een gedragen hoofdlijnen akkoord en college vorming.

6. **Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.**

Empathisch.
Goede man vrouw verhouding in college.
Wethouders moeten zich verbonden voelen en zijn met de Heerenveense gemeenschap en gemeente.
7. **Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).**

Zowel full- als parttime wethouders.
4 – 5 wethouders
8. **Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.**

2 kandidaten man en vrouw.
9. Wat mogelijke breekpunten zijn.

Programmaties zijn er geen breekpunten.

10**. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.**

NVT

Gesprek informateur met PvdA

Datum : 6 april
Tijdstip : 13.45 uur

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Jelle Zoetendal, raadslid en lijsttrekker
Wanda Ottens , fractievoorzitter
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht

Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. Hoe brengen we die bij elkaar?

Duidelijke communicatie en openbaarheid is belangrijk net als samenwerken met hele raad. Wel moet er tempo zitten in het proces, zodat aan de slag kan worden gegaan met een

uitvoeringsprogramma.

Raadsakkoord: De raad spreekt af welke onderwerpen de komende tijd door de raad worden opgepakt. Nog niet over de inhoudelijke standpunten. We begrijpen dat het begrip “akkoord” daarbij voor verwarring zorgt. Het zou goed zijn om in de definitie en naamvoering eenduidigheid te creëren. De PvdA wil vooral onderwerpen opnemen waarover we met de samenleving en maatschappelijke organisaties in dialoog willen over dilemma’s, mogelijke oplossingen en mogelijk partnerschap voor het uitvoeren van oplossingen.

Wij stellen voor te werken met twee akkoorden (raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord) vergelijkbaar met de afgelopen periode. Wij stellen voor dat het raadsakkoord als eerste gereed en vastgesteld is, daarna het hoofdlijnenakkoord. We voegen daar een document aan toe wat helpend is bij het afstemmen van wie, wat wanneer en hoe. De exacte benaming daarvan is nog zoeken; uitvoeringsagenda zou de lading kunnen dekken. De uitvoeringsagenda is niet heel gedetailleerd. De verdere uitwerking op hoger detailniveau kan in de standaard P&C documenten een plek krijgen. De drie samenhangende documenten moeten voor het zomerreces 2022 gereed zijn.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.
c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?

<u>Deze onderwerpen in gesprek met samenleving en raad:</u>

- Duurzaamheid en circulair
- Bestaanszekerheid en armoede: verbeteren van bereik van regelingen
- Participatie van inwoners: ouderen en jongeren, meedenken en meedoen
- Gezondheid en preventie: beweging, gezond leven, preventie drugsgebruik
- Dienstverlening: Inwoners mee laten denken over hoe het geregeld is. Wat verwachten mensen van gemeente qua standaard? Gesprek over aangaan. Mag ook meer gericht op inwoner: kwaliteit en goed doen.
- Kwaliteit, waarde toegankelijkheid: hoe brengen we kwaliteit naar Heerenveen?
- Versterking van lokale democratie
- Voorzieningen in dorpen en wijken

Bovenstaande onderwerpen hebben eenzelfde prioriteit, we kunnen ons wel voorstellen dat het voor de samenhang handig is om een volgorde te hanteren. Zo zouden we het bijvoorbeeld eerst over dienstverlening kunnen hebben en pas daarna over onderwerpen waarbij die dienstverlening een rol speelt.

<u>Deze onderwerpen voor hoofdlijnenakkoord:</u>

- Cultuur
- Topsport
- Going concern zaken
- Opvang vluchtelingen
- Wonen

- Duurzaamheid
- Acceptabele lastendruk
- Samenwerken met de regio
- Onderwijs
- Jeugdzorg

Geen breekpunten. In raadsakkoord geen prioritering. Bij hoofdlijnenakkoord wegen Topsport, wonen, duurzaamheid, jeugdzorg en lastendruk zwaarder.

Op aangeven van de informateur wordt nog gesproken over de rol van de gemeente in de regio als: Poort van het Noorden. De PvdA ziet hier een belangrijke rol voor Heerenveen in de regio. Die rol leidt niet automatisch tot een herindeling, maar wel tot een intensievere samenwerking in de regio. Bijvoorbeeld op de onderwerpen: Wonen, klimaatadaptie, energietransitie en Lelylijn.
De ervaring met regiodeal is goed en smaakt naar meer. Daar moeten we als gemeente klaar voor zijn. Door oude patronen te doorbreken en opgaven meer in gezamenlijkheid op te pakken, ruimte krijgen om daarin verder te groeien. Ook goed samenwerken met de provincie.

Dat vraagt een college met senioriteit en ervaren bestuurders. Opgaven zijn zeer groot en zeer urgent. Dit vraagt een college dat vanaf het begin stabiel is en zijn rol (in de regio en provincie) kan pakken.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
Zie boven

Duiding en collegevorming

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding:
De PvdA fractie is blij, we zijn met afstand de grootste. HL is een winnaar en de FNP groeit ook in stemmen, vooral in buitendorpen. VVD levert iets in. CDA levert behoorlijk in van 5 (was inclusief restzetel) naar 3. De PvdA ziet een tendens naar een linkse en sociaal en progressievere meerderheid in de raad, dit wil je ook tot uitdrukking laten komen in de samenstelling van het College.

Aantal wethouders:
De voorkeur gaat uit naar vier partijen en vijf wethouders (de PvdA heeft 2 kandidaten), gelet op verkiezingsuitslag waarbij de PvdA het dubbele aantal zetels heeft gehaald in vergelijking met andere mogelijke coalitiepartijen. De Burgemeester zou geen politieke portefeuille meer moeten hebben. Daarnaast heeft het college het de afgelopen jaren te zwaar gehad qua bemensing met drie wethouders en staan er veel inhoudelijk zware opgaves voor de deur én een burgemeestersbenoeming. Daarom is het wenselijk om van -1 wethouder (in de periode 2018-2022 gingen we van vier naar drie) naar + 1 wethouder te gaan. Riant, maar geen overbodige luxe.
De PvdA vindt 17 zetels in een coalitie comfortabeler dan 16 zetels.

Voorkeursvariant:
PVDA VVD GL met CDA, FNP of D66.
We hebben ongelooflijk prettig samengewerkt met CDA en VVD. Er was vertrouwen in het college en tussen de fractievoorzitters. Er was ruimte om de eigen politieke waarden uit te dragen in de raad.

Betrouwbare en goede bestuurderspartijen.

D66 is een stabiele middenpartij. FNP heeft gewonnen en komt programmatisch dichtbij de PvdA.

Gesprek met D66

Datum : 6 april 2022
Tijdstip : 16.00 uur

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Ojanne de Vries, fractievoorzitter
Albert Abma, raadslid
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Bijlage : schriftelijke inbreng D66

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht
Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces
1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. Hoe brengen we die bij elkaar?

We zien een meerwaarde in het raadsakkoord/ samenlevingsagenda. Naamkeuze: raadsagenda. Het bevat onderwerpen die de meerderheid van de raad belangrijk vindt om te agenderen. Alleen de wat-vraag, zodat de politieke discussie de ruimte krijgt. Die wil je houden en niet nu al platslaan. Woord agenda, want is agenderend. Raad moet voor in de bus zitten, kaderstellend zijn en onderwerpen vooraf benoemen als prioriteiten. Richting de samenleving beter aangeven wat op ons afkomt en wanneer opnieuw inbreng van inwoners over oplossingen wordt gevraagd. Ook als middel om het opkomstgat verkiezingen te dichten. Tussen verkiezingen door nadrukkelijk inwoners betrekken. Tegelijkertijd is het niet nodig om nu direct weer terug naar inwoners te gaan of prioriteiten goed zijn vastgesteld. We hebben net verkiezingen gehad en campagne: we weten nu wat belangrijk is voor de gemeente volgens inwoners.

Wel heel graag zicht op en afspraken over de manier waarop we willen behandelen en die momenten expliciet inbouwen in het proces. Zodat we vooraf alvast aangeven hoe we het onderwerp aanvliegen, met name in de agenda (infosessie, dorpsgesprekken, expertmeeting etc.).

Kaderstellende, agenderende onderwerpen komen ook terug in hoofdlijnenakkoord. We zien wel een spanningsveld als je het daar ook inbedt. Sla je dan toch niet politieke debat iets dood? Daar oog voor houden. Zorgen dat je onderwerpen terugziet in het hoofdlijnenakkoord. Het inbedden is van

belang zodat de agenda niet een valse belofte is omdat er geen capaciteit en of middelen zijn. Tegelijkertijd kan er aansluiting worden gevonden bij het werk dat reeds in gang is gezet.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

Thema's voor raadsakkoord:
- wonen volkshuisvesting in combinatie met participatie
- energietransitie
- armoede
- jeugdzorg : maatschappelijke discussie jeugdzorg. Niet alleen binnen budget, maar ook het stellen van de vraag "aan welke knoppen kunnen we draaien"?

Coalitieakkoord dezelfde onderwerpen plus:
- klimaatadaptie integraal benaderen vanuit verschillende beleidsdomeinen.
- onderwijs koppelen aan jeugdzorg, omdat dit bijdraagt aan kansengelijkheid.

Geen breekpunten op inhoudelijk vlak

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar:. Wat is concreet nodig, poort van Noorden?
Aantal onderwerpen klimaatadaptie. Lelylijn: groeien betekent ook iets voor kwaliteit voorzieningen, hoe en waar wonen zonder landschap in te leveren? Aantrekkelijk vestigingsklimaat omzetten: wat komt bedrijf (maatschappelijk) brengen voor samenleving.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
zie boven

Duiding en collegevorming

5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime). Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: Lokale partijen 1 zetel gewonnen. Conservatieve partijen 3 verloren. Sociaal progressief 2 gewonnen.
Voorkeurscoalitie:
Geen partij uitsluiten. Er zijn echter partijen die beter passen en partijen die verder van ons af staan. Zo progressief en stabiel mogelijke meerderheidscoalitie heeft de voorkeur.
D66 PvdA VVD en GL liggen programmatisch dichtst bij die voorkeur.
D66 heeft weinig vertrouwen in een college met partijen die tijdens de campagne een trendbreuk hebben laten zien t.o.v. eerder stemgedrag.

Aantal wethouders: Liever niet meer dan noodzakelijk. 4 fulltime wethouders.
Verhouding zetelaantal kan ook in coalitieprogramma terugkomen. Hoeft niet per se in wethouders aantal terug te komen. D66 gaat niet in coalitie als ze geen wethouder mogen leveren.

Wethouder van buiten: wij schatten in dat een wethouder vanuit de gemeente meer bijdraagt aan de stabiliteit van het dagelijks bestuur in het kader van draagvlak in schijn en wezen.
Daarom in principe niet, tenzij er geen goede kandidaat kan worden gevonden.
Profiel wethouder: moet goed kunnen samenwerken zowel met raad als onderling. Aantal thema's lopen over en door portefeuilles heen gaan. Moeten verbinders zijn. Ook stimuleren dat ambtenaren gaan samenwerken. Een wethouder moet om meerdere redenen al betrokkenheid hebben en proeft en voelt wat er speelt. Het is geen managementbaan.
Wethouderskandidaat: Ja, Ojanne de Vries

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.

Geen inhoudelijke. D66 zal alleen deelnemen aan coalitie als het wethouder kan leveren

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.

Met elkaar uiteten hoe je een stabiel college bent. Welke randvoorwaarden dragen bij.
Raadsagenda probeer je vast te stellen voor 4 jaar. Ook een reflectie inbouwen hierin. Doen we het goed met elkaar? Zit er nog genoeg ruimte voor politieke discussie? Is de relatie oppositie coalitie goed? Dat vraagt openheid.
Graag transparant proces en in verslag moet beredeneerd zijn waarom het een voorkeursscenario is.

Bijlage: schriftelijke inbreng D66

Gespreksonderwerpen

Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid

Akkoord en graag

Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren)

- D66 ziet de meerwaarde van een raadsagenda. Het werken met een raadsagenda wordt erg ondersteund, mits de in de raadsagenda genoemde onderwerpen worden opgenomen in het hoofdlijnenakkoord.
- De raadsagenda wordt door de raad opgesteld en door een ruime meerderheid van de raad ingestemd en bevat:
    - Onderwerpen/thema's die de raad wil behandelen (de wat; niet de hoe)
    - Prioritering van onderwerpen/ruwe planning
- Enerzijds – 2 routes zou recht kunnen doen aan de complexiteit van beide documenten. Risico is dat er voor de raadsagenda geen middelen beschikbaar zijn en er onvoldoende koppeling tussen de raadsagenda en het coalitieakkoord is.
- Anderzijds – risico van inbedden van de raadsagenda in coalitieakkoord is dat een deel van de politieke discussie onderdeel wordt van de coalitieonderhandelingen. Terwijl dit politiek moet zijn.

Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie

1. **Wonen/volkshuisvesting in combinatie met participatie:** In zowel koop- als huursegment zijn steeds meer inwoners niet meer in staat om een passende woning op een door hun gewenste locatie te vinden. Naast de gevolgen voor deze inwoners heeft dit ook impact op de leefbaarheid in de dorpen. De gemeente zal de woonvisie en woonplannen moeten aanpassen en samen met de inwoners moeten zoeken naar mogelijkheden om deze situatie zo spoedig mogelijk te verbeteren.
2. **Energietransitie:** Klimaat & energiearmoede. De gemeente heeft de plicht om iedereen mee te laten komen in de energietransitie.
3. **Armoede:** In welvarende gemeente als Heerenveen mag armoede niet meer bestaan. In de komende raadsperiode moet de gemeente de ambitie hebben om armoede af te schaffen.
4. **Maatschappelijke opgave – hoe willen wij de samenleving (financieel) duurzaam opbouwen te beginnen met de Jeugdzorg:** De jeugdzorg functioneert voor vrijwel geen enkele betrokkene naar behoren. Patiënten moeten lang wachten, zorgverleners werken niet meer met plezier in de sector en voor de gemeente zijn de kosten nauwelijks nog te dragen en drukken de kosten op andere begrotingsposten. Met het oog op voorgenomen bezuinigingen vanuit het Rijk op de jeugdzorg, zal de gemeente na moeten denken hoe hiermee om te gaan. Alle perspectieven in kaart brengen en de politieke richting in kaart brengen.

Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie

1. **Wonen/volkshuisvesting:** Zie hierboven
2. **Energietransitie:** Zie hierboven
3. **Armoede:** Zie hierboven
4. **Laaggeletterdheid:** Zie hierboven en digitale geletterdheid
5. **Onderwijs & zorg voor jeugd:** Zie hierboven. Daarbij kan middels een rijke schooldag, toegankelijke cultuur, onderwijs een belangrijke bijdrage leveren aan de kansengelijkheid.

6. **Klimaatadaptatie:** Het klimaat verandert. Periodes met hitte en droogte worden afgewisseld met periodes van extreme regen en hoog water. Dit vraagt aanpassing van de omgeving. Het aanpassen van de omgeving aan de veranderde klimatologische omstandigheden zal niet in een paar jaar kunnen worden uitgevoerd. Daarom is het belangrijk om daar de komende jaren een langjarig plan voor te maken en een goede start te maken met de uitvoering van dat plan.

Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioriteiten van thema's.
De inwoners hebben hun stem gegeven. Daarbij is er tijdens de campagne intensief contact geweest met de inwoners. Daarmee zou de raad in staat moeten zijn om de thema's en prioriteiten in te schatten.
Daarbij zien we wel dat de raad bij het uitwerken van de raadsagenda in het proces kan borgen dat inwoners op belangrijke momenten over de thema's worden geraadpleegd. D66 vindt participatie belangrijk, waarbij we lering trekken uit eerdere participatie trajecten en de adviezen die daarover door de Thorbecke academie zijn gegeven.

Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.

- Lokale partijen hebben gezamenlijk 1 zetel gewonnen. Die zeteltoename is minder als landelijk beeld.
- Conservatieve partijen hebben 3 zetels verloren.
- Sociaal-Progressieve partijen hebben 2 zetels gewonnen.

D66 sluit geen partijen uit en is tegelijkertijd op zoek naar een zo progressief, en stabiel mogelijke meerderheidscoalitie.
Hierbij is D66 bereid verantwoordelijkheid te nemen. D66 wil graag recht doen aan de uitslag en de winst van de sociaal-progressieve partijen.
En heeft daarmee een voorkeur voor de coalitie van PvdA, VVD, GroenLinks en D66. Daarbij passen de programma's van deze partijen inhoudelijk goed bij die van D66.
D66 heeft weinig vertrouwen in een college met partijen die tijdens de campagne een trendbreuk hebben laten zien tov eerder stemgedrag.

Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.

- Een aantal belangrijke thema's zullen over meerdere afdelingen en daarmee portefeuilles spelen. De wethouder moet daarom goed kunnen samenwerken met andere wethouders. Het college dient een goed samenwerkend team te zijn.

Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).

- D66 ondersteunt de oproep van de burgemeester om het aantal wethouders uit te breiden.
- Tegelijkertijd moeten we niet meer wethouders aanstellen dan noodzakelijk.
- Daarmee zet D66 in op 4 full time wethouders

Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.
D66 draagt Ojanne de Vries – Chang voor als kandidaat voor het wethouderschap.

Wat mogelijke breekpunten zijn

1. D66 zal alleen aan een college deelnemen als er een wethouder geleverd kan worden.

Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
Transparant zijn over verschillende scenario's die zijn onderzocht.

Gesprek met FNP

Datum : 7 april
Tijdstip : 9.30 uur

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Ate Eijer, fractievoorzitter
Alette Kleefstra , raadslid
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Bijlage : schriftelijke inbreng FNP

Welkom, korte voorstelronde en toelichting opdracht

Alle partijen worden uitgenodigd voor een afzonderlijk gesprek. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ter goedkeuring voorgelegd. Afgesproken wordt dat het gespreksverslag openbaar is en als bijlage wordt bijgevoegd bij het rapport van de informateur. Het bespreken van vertrouwelijke zaken is mogelijk, die worden niet in het openbare verslag vermeld. Mocht er na afloop van het gesprek nog iets zijn dat men vergeten is en wil delen met de informateur, dan kan dat.
Het gesprek vindt plaats aan de hand van de vragen door de raad opgesteld met een enkele toegevoegde vraag vanuit informateur of via hem van Avelien Haan (procesbegeleider raadsakkoord). Deze vragen worden aan elke partij voorgelegd.

Proces

1. Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.
2. Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda. Wat verstaat men daaronder?
2b. Na deze ronde raadsakkoord en hoofdlijnenakkoord. *Hoe brengen we die bij elkaar?*

De lijn is nu ingezet met thematisch raadsakkoord met drie onderwerpen. De FNP was oorspronkelijk sceptisch. Hoe vrij ben je nog? Nu bezig met paar thema's. Wat betreft woordkeuze: de ene schept meer verwachtingen als de andere. Raadsakkoord klinkt dichtgetimmerd. Samenlevingsakkoord is opener. Raadsagenda door vertalen naar samenlevingsakkoord en hoofdlijnenakkoord moet parallel kunnen. Aan beide tafels moeten dan wel speerpunten gedeeld worden. Meerwaarde van raadsakkoord/samenlevingsagenda moet wel duidelijk zijn.

Inhoud

3. a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.
b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

- wonen: breed. De gemeente moet meer te zeggen krijgen over verdeling woningen en waar woningen komen te staan. Corporaties hebben nu de macht. FNP wil vertegenwoordigers van gemeente in corporaties. Meer sturen naar waar en wie. Dat is in het belang van inwoners.
- armoedebestrijding: i.c.m. met schuldhulpverlening.
- energietransitie en energievoorziening: gewoon doen en of kijken minder kunnen gebruiken. Moet voor iedereen zijn. Energieval: als je geld hebt, kun je meer doen; geen geld ook geen oplossing.
- zorg: marktwerking geen goede ontwikkeling. Voorstander zorgbedrijf vanuit gemeente, controle is nu minimaal. Wat is goede zorg? Geld moet komen op plek waar nodig, teveel overhead en te veel winst. Er gaat veel mis in de jeugdzorg: personeel overspannen thuis, uithuisplaatsing laatste middel. Beter is meer hulp in gezin. Meer kijken naar oorzaak: andere problemen in gezin. Misschien zou het minder kunnen.
- landschap en cultuur: landschap is goud. Behoedzaam mee omgaan. Heel goed kijken in hoeverre landschap wordt aangetast. Landschap is onderdeel van de cultuur en moeten we koesteren. Boeren en agrariërs de ruimte geven om boer te zijn, zorgen dat zij bestaansrecht hebben. Aard, schaal en karakter is de basis. Er kan heel veel, maar wel passend bij omgeving. Stikstofdiscussie is maatwerk.
- sport: sportgemeente, iedereen zou moeten kunnen sporten. Maximum is wel bereikt in bijdrage. Wel ingestemd. Sportstad is een ander verhaal, schrijft zwarte cijfers. Weleens lastig uit te leggen.
- gezondheid
- veiligheid: recht op een veilige woon- en leefomgeving. Moet behouden blijven. Mensen moeten 's avonds straat op kunnen. Sfeer moet zijn dat het veilig is in de gemeente. Gevoel van veiligheid versterken.

De thema's zijn voor beide programma's, maar de vertaling is een beetje anders (zie bijlage).

c. Wat moet er bestuurlijk gebeuren de komende vier jaar voor strategie Heerenveen over 30 jaar: Wat is concreet nodig, poort naar Noorden?
Heerenveen heeft inderdaad een bijzondere positie, sport en knooppunt en banenmotor. We halen veel naar Heerenveen toe. (Dit gaat soms wel ten koste van de werkgelegenheid elders in Fryslân.) Werkgelegenheid is een belangrijk item. We moeten Heerenveen op de kaart houden.
Lelylijn en Deltaplan zijn twee verschillende aspecten:
FNP ziet de Lelylijn niet komen, immers 10 miljard moet door Noorden opgebracht worden. Voorstander van doortrekken naar Duitsland. Meerwaarde station in elke plaats is niet duidelijk, ook in relatie tot langere reistijd. En wat doet dit met het landschap?

Koppeling met Deltaplan basis om betaalbaar te maken ziet FNP niet zitten. Geen verdubbeling van het aantal inwoners Heerenveen. Wel meer woningen voor eigen inwoners. Heel veel anderen niet wenselijk, dat geeft een heel andere opbouw van de gemeente.

4. Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.
zie boven

Duiding en collegevorming
5. Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.
6. Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders. Wethouders van buiten, woonplaats?)
7. Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).
Hoe college er kwalitatief uit zou kunnen zien. Hebt u beeld?
8. Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap?

Duiding: Kiezers willen een ander college. Er is geen meerderheid meer. Beetje socialer. Laatste twee colleges waren erg liberaal: De input van de VVD was groter dan het aantal stemmen. Sociale paragraaf verdient meer aandacht.
PvdA leidend, dat is logisch. CDA duidelijk verloren, pas op de plaats maken. VVD is twijfelpunt, niet veel verloren.
FNP is derde partij, stabiel, groeiend. Verdienen plek in coalitie. De FNP kan zich voor een groot deel vinden in het programma van de PvdA. Vier partijen coalitie met in ieder geval de PvdA en FNP. Daarnaast volop mogelijkheden voor 3e en 4e partij: VVD, HL, GL, CDA en D66. De FNP ziet een combinatie met GL en D66 niet als voorkeur. GL zit dichter bij FNP. D66 heeft meer (te veel) aandacht voor landelijk dan lokaal beleid.
Aantal wethouders: versterking met vierde of vijfde wethouder . Dan PVDA 2 en overige 3 partijen allemaal 1.
Betrouwbaar is belangrijk, gunnen, respect.
Profiel wethouder: mensenmens, integer, communicatievaardigheden
Kandidaatwethouder: Ja, de FNP heeft een kandidaat.
Wethouder van buiten: eigenlijk voor gekozen wethouder, via sollicitatie, partijonafhankelijk. Is te vroeg nu. Geen probleem. Affiniteit met de gemeente Heerenveen is wel belangrijk.

9. Wat mogelijke breekpunten zijn.
Geen breekpunten: Praten liever mee aan tafel om met z'n allen oplossing te bedenken. Wel moet de koppeling Deltaplan - Lelylijn worden losgelaten.

10. Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.
FNP heeft de laatste vier jaar af en toe verdeeld gestemd. Verwachten dat dit komende jaren minder zal zijn door andere samenstelling fractie. Schuiven meer richting midden.

Bijlage: schriftelijke inbreng FNP

Dit zijn de antwoorden van de FNP

1. *Vormgeven van het proces met aandacht voor transparantie en openbaarheid.*

   De FNP staat voor een transparant proces waarbij alle informatie die wordt verstrekt met alle partijen wordt gedeeld. We denken hierbij aan een informateur die een visie geeft op de meerwaarde van een raads of samenlevingsakkoord en in de raad een voorstel doet tot het vormen van een coalitie waarbij de grootste partij bij het vormen van een coalitie de regie neemt door het aanstellen van een formateur.

2. *Visie op het werken met een raadsakkoord/samenlevingsagenda (samenwerkingsverwachtingen inventariseren).*

De FNP ziet wel voordelen in een raadsakkoord/samenlevingsagenda wanneer hierin duidelijk wordt aangegeven wat de prioriteiten zijn voor de gehele raad. De raad kan in deze agenda aangeven waar de komende vier jaar de speerpunten liggen. Wel moet een raadsakkoord duidelijk zijn waar de raad naar toe wil. In het coalitieakkoord kan aangegeven worden hoe dit traject vorm gegeven wordt. Een raadsakkoord/samenlevingsagenda moet ook van meerwaarde zijn voor de inwoners en bedrijven van de gemeente van Heerenveen en moet geen 'speeltje' van de politiek worden.

3. *a. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een raadsakkoord/samenlevingsagenda met bijbehorende argumentatie.*

- Wonen- Voor iedereen in de gemeente moet een geschikte woonruimte beschikbaar zijn.
- Armoedebestrijding- schuldhulpverlening- Mensen moeten niet, of zo kort mogelijk, afhankelijk zijn van uitkeringen en steun van de overheid of een voedselbank waarbij de gemeente de gemeente de regie in handen moet nemen
- Energietransitie energievoorziening- Iedereen moet in de gelegenheid komen om mee te werken aan de energietransitie waarbij gewerkt moet worden aan een toekomstbestendig energienetwerk
- Zorg- de zorg die wordt aangeboden moet kwalitatief goed zijn met een ruim aanbod waaruit kan worden gekozen.
- Een visie op vluchtelingenbeleid. Ook Heerenveen moet haar verantwoording nemen voor het opvangen van vluchtelingen.
- Cultuur- Er moet een gemeentelijke visie op cultuur worden ontwikkelt.
- Landschap- We moeten zuinig zijn op ons landschap
- Sport- Heerenveen is en blijft een sportgemeente voor iedereen
- Gezondheid- Inzetten op het stimuleren van gezonde voeding en een gezonde levensstijl zodat iedereen de kans krijgt om 'gezond' oud te worden
- Veiligheid- Insteken op een veilige woon en leefomgeving.

b. Een lijst met maximaal tien (kern)punten, die men van belang acht voor opname in een hoofdlijnenakkoord met bijbehorende argumentatie.

- wonen woningbouw - De gemeente moet haar rol als volkshuisvester terug krijgen en ruimer kijken naar mogelijkheden voor de bouw van woningen. Over de grenzen heen kijken. Het bouwen van woningen voor zowel jongeren als ouderen in de dorpen is belangrijk voor de leefbaarheid en het voortbestaan van scholen en andere instellingen. Daarom moet bouwen van woningen in kleine dorpen mogelijk blijven.
- Zorg - Een beperkt budget mag geen belemmering zijn voor het verlenen van zorg.
- Leefbaarheid – Een gelijkwaardige kans voor het ontwikkelen en onderhouden van alle dorpen en wijken in de gemeente. En een optimaal klimaat creëren voor bedrijven die zich willen ontwikkelen.
- Vluchtelingenbeleid. Een locatie in Heerenveen zoeken voor een AZC.
- Energie – duurzaamheid Bij de energietransitie en of energie besparing moet voor iedereen haalbaar zijn. Dit moet niet lijden tot cultuurverschillen.
- Landbouw. Inzetten op een breder perspectief voor de boeren voor een natuur inclusieve landbouw waarbij goed geluisterd moet worden naar de kennis en toekomstvisie van de agrariërs.
- Armoede; de norm om voor financiële regelingen in aanmerking te komen verruimen.
- Taal - Taal (en cultuur) dragen sterk bij aan de identiteit en daarmee aan het welzijn van mensen. De FNP wil de Friese identiteit versterken en zet zich daarom in voor de Friese taal en cultuur.
- Een visie op cultuur. - Er wordt al jaren gesproken over het aanbod van cultuur in de gemeente. Een gemeentelijke visie ontbreekt.

4. *Of, en zo ja hoe en wanneer de samenleving betrokken moet worden bij het bepalen van de thema's en/of de prioritering van thema's.*

Ja de samenleving moet betrokken blijven bij de ontwikkeling en de toekomst van de gemeente. Het G1000 project kan eventueel een vervolg krijgen maar dan met andere onderwerpen. Bijvoorbeeld toekomst cultuur, verkeersveiligheid, openbaar vervoer.

5. *Wat de interpretatie is van de verkiezingsuitslag.*

Het is duidelijk dat de huidige coalitie verloren heeft. Een herhaling van 2018 is dan ook uitgesloten. Een vertaling van de uitslag is ook dat zowel VVD als CDA maar ook de gedoogpartner GBH verloren hebben. Het is dus tijd voor een ander geluid. Daarbij aangetekend dat de FNP nu de derde partij in grootte is. Volgens de FNP is een vier partijen coalitie met vijf wethouders een serieuze optie. We denken daarbij aan een combinatie van Pvda en FNP en hebben hiervoor 3 opties.

Optie A. PvdA, FNP, Groen Links en D'66.

Optie B. Pvda, FNP, CDA en Groen Links

optie C . PvdA, FNP, VVD en CDA.

In alle drie de opties levert de PvdA 2 wethouders en de andere drie partijen elk 1.

6. *Wat men belangrijk vindt voor het profiel van wethouders.*

   De FNP is voorstander van een open sollicitatieprocedure voor de wethouders, (vergelijkbaar met die van de burgemeester) maar erkennen dat dit idee op dit moment nog te vroeg komt. Voor nu is een profiel schets voor een wethouder geen noodzaak

7. *Hoe het college er kwantitatief uit zou kunnen zien (aantal wethouders, full- of parttime).*

   Zie vraag 5 en ook het memorandum van burgemeester Van der Zwan. Vijf wethouders die elk voor 80% in deeltijd gaan werken.

8. *Of men kandidaten wil voordragen voor wethouderschap.*

   Ja voor de FNP is Gerrit Jansen kandidaat

9. *Wat mogelijke breekpunten zijn.*

   Geen, maar de FNP wil de combinatie van Lelylijn en Deltaplan loslaten

10. *Overige informatie die men voor het vervolgproces van belang acht.*

    Geen

Bijlage 3: verslagen gesprekken met burgemeester en gemeentesecretaris 7 april 2022

Gesprek met burgemeester

Datum : 7 april
Tijdstip : 13.00 uur

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Tjeerd van der Zwan, burgemeester
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom en doel
Het gesprek vindt plaats op grond van het memorandum van de burgemeester. Vraag is of er behoefte is aan duiding en of er nog zaken zijn om mee te nemen. Daarbij kunnen de andere documenten die onderligger zijn bij de onderhandelingen (overdrachtsdocument gemeenteraad, memorandum griffier, memorandum gemeentesecretaris) betrokken worden.

Raadsakkoord/Samenlevingsagenda/Coalitieakkoord
In het proces is rol weggelegd voor burgemeester. De burgemeester geeft aan dat dit alleen kan als er een heldere weg ligt. De informateur signaleert begripsverwarring. Beeld is dat het niet om een akkoord gaat. Meerderheid lijkt raadsagenda te willen, waarin aangegeven wordt op welke thema's raad kaderstellend wil zijn. Daarnaast lijkt men ook een samenlevingsagenda te willen op verschillende thema's. De vertaalslag hiervan in het hoe kan dan in de loop van de periode. Daarnaast wenst men een coalitieakkoord. Er is afstemming nodig i.v.m. mogelijk overlap.
De burgemeester geeft aan dat dit de gewone weg is voor een sterke raad. Als dit de uitkomst is dan is het een stap terug t.o.v. vorige periode, die moet goed gemotiveerd worden. De vorige periode hebben raadsakkoord (drie thema's) en hoofdlijnenakkoord parallel gelopen. Zwaartepunt lag op raadsakkoord, die thema's waren van de raad en daar ging de raad eerst mee aan de gang.
De kunst is om de waarde van de raadsagenda te laten zijn dat het zwaartepunt op die thema's vooral bij de raad ligt. Het startpunt ligt bij een commissie van de raad, die nadenkt over hoe de agenda verder uit te werken. Het initiatief ligt bij de raad. Zij bepaalt op welke manier de samenleving te betrekken. De trend om raad aan het stuur te zetten is vorige periode ingezet. Het oppositie-coalitiedenken kon doorbroken worden. Nu zo organiseren dat niet teruggevallen wordt en dat het alleen de coalitie is die bepaalt. Het gaat bij de raadsagenda niet om de inhoud, maar vooral om het proces. Voorbeeld: LEEF. Het zou mooi zijn als het op dezelfde manier zou kunnen en onder regie van de raad. Hoe op praktische manier stukje verder brengen.

Nadere duiding
Investering in ambtelijke organisatie is nodig om de initiatieven uit samenleving te kunnen faciliteren. De kosten gaan voor de baten uit. Nu vaak nee zeggen, omdat er geen ambtelijke capaciteit is. Daarvoor moet structureel budget vrijgemaakt worden. Ook VVD zou extra hard moeten zeggen dat dat nodig is.
Sport (brengt veel), het economische positie (banenmotor) zijn ankerpunten. De opgave is om het sportprofiel overeind te houden. Het bestaande bedrijfsleven moet gefaciliteerd worden en een nieuwe, andersoortige bedrijven aangetrokken. Innovatief en duurzaam. Hoe zijn we logistieke hub die past in duurzame toekomst? Idem voor de zuivel? Dat vraagt kennis en meedoen op verschillende platforms.
De bedoeling is om de portefeuille van de burgemeester te depolitiseren. De informateur vraagt of politisering een gevaar zou kunnen zijn? De burgemeester antwoordt dat de onderwerpen dat

verdienen. P&O en ICT vragen om een investering die ook echt wat gaat opleveren. Met ICT bij voorbeeld loopt Heerenveen achteraan. Investeren en samenwerken kan minder meer kosten en meer kennis opleveren. Dat verdient een politiek forum.
De gemeente moet het voortouw nemen op het gebied van arbeidsmarkt. Een aantrekkelijke werkgever zijn, voorwaardenscheppend. Goede relatie met opleidingsinstituten is wezenlijk. De wethouder moet daar ook bestuurlijk in investeren.
In de portefeuille Openbare orde en veiligheid zijn er nieuwe uitdagingen. De scan slagkracht wijst uit dat er weinig boa's zijn gelet op de opgaven, 3 waar het 10 zou moeten zijn. Daar moet in geïnvesteerd worden. Ook de ambtelijke capaciteit ter ondersteuning van de burgemeester is te sober. Ondermijning moet grote prioriteit hebben.
Minder politieke portefeuilles bij de burgemeester geeft meer ruimte om de laatste twee jaar van de ambtsperiode een mooi team te maken van de nieuwe wethouders.
De burgemeester vraagt ook aandacht voor slagkracht griffie passend bij ambities raad. Zorg voor goede en voldoende ondersteuning door de griffie. Goede werkgeverscommissie is belangrijk.

Gesprek met gemeentesecretaris

Datum : 7 april
Tijdstip : 12.00 uur
Locatie : Hof van de Koning, Heerenveen

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Jeroen van Leeuwestijn, gemeentesecretaris
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

Welkom en doel
Het gesprek vindt plaats op grond van het memorandum van de gemeentesecretaris. Vraag is of er behoefte is aan duiding en of er nog zaken zijn om mee te nemen. Daarbij kunnen de andere documenten die onderligger zijn bij de onderhandelingen (overdrachtsdocument gemeenteraad, memorandum burgemeester, memorandum griffier) betrokken worden.

Ambities/haalbaarheid/keuzes
De gemeentesecretaris noemt drie stappen:
1. Het past bij Heerenveen om veel ambitie te hebben, dat heeft de gemeente gebracht tot waar het nu is. Sfeer van ondernemerschap, kansen pakken, mensen bij elkaar brengen, leunen op initiatieven. Opdracht van de raad is om het samen met de samenleving te doen. Gemeente stelt zich daarin dienstverlenend op. We kunnen die ambities niet allemaal waarmaken. Dat heeft te maken met beschikbare financiën en met het feit dat maatschappelijke organisaties ook een eigen tempo hebben. Voorbeeld hiervan is onderwijshuisvesting, waar een fusie binnen het onderwijs tussenkwam.
2. Bij ambities moeten we ons ook afvragen is het haalbaar? Onvoldoende vroegen we ons af of we de prachtige plannen ook konden waarmaken. De uitvoering van beleid krijgt steeds meer aandacht. Ook raadsleden zijn zich hier steeds sterker van bewust. Dat is mooi.
3.Dat vraagt om keuzes zowel in het raadsakkoord als in het hoofdlijnenakkoord. Oproep aan de nieuwe raad zet belangrijkste issues in een raadsagenda. Kijk welke pakken we zelf op en over welke maken scherpe afspraken met college. Gevaar is om niet aan de voorkant tot keuzes te komen. Dan wordt het een stapeling van individuele wensen. Heerenveen is gebaat bij een raad die goed voor zichzelf bepaalt wat het allerbelangrijkste is en bepaalt wat pakken we zelf op (al dan niet met hulp van de organisatie) en wat laten we aan college. En bij een sterke coalitie, die voor zichzelf koers

vastlegt. Maak een uitvoeringsagenda waarin staat hoe de gemeente die koers uitvoert en op welk moment de samenleving betrokken wordt (verwachtingsmanagement).

Nadere duiding

Uit onderzoek Motivaction blijkt dat ondernemers en inwoners herkennen dat medewerkers dienstbaarheid en maatwerk hoog in het vaandel hebben. Maar ook dat het vastzit op tijd en regels (deels lokaal).
Voorbeeld is: Heerenveen kent meitinkers in het sociaal domein. Dat zouden we ook graag in het fysiek domein hebben. Dat is veel duurder. Die keuzes zijn aan het bestuur.
De medewerkers leveren het liefst maatwerk. Gemeente is bezig alles wat standaard kan zo slim mogelijk te organiseren, mogelijk blijft er dan meer tijd/geld over om maatwerk te doen. Dus digitalisering en automatisering. Verdergaande digitalisering betekent wel medewerkers met andere vaardigheden.

Invullen vacatures lukt met name in de uitvoering nog wel. Markt voor ICT en adviseurs is wel krap. De gemeentesecretaris ziet goede kansen in samenwerking met andere overheden op gebied arbeidsmarkt.

De bedoeling is om de portefeuille van de burgemeester te depolitiseren. De informateur vraagt of politisering van bij voorbeeld P&O en ICT een gevaar kan zijn? De gemeentesecretaris schetst dat ook de raad een luisterend oor heeft en op zichzelf kan reflecteren. Deze portefeuilles bij een wethouder is geen probleem. Er ligt wel een opgave rondom ICT, dienstverlening en gemeentehuis.

Medewerkers zijn zo druk dat er weinig tijd overblijft voor ambities. Voor de primaire dienstverlening is voldoende formatie, maar we staan wel stil. Er is breed in de organisatie ontwikkeltijd nodig. Betrekken samenleving vraagt vaardigheden van medewerkers. Heel veel kunnen dat, maar er zijn ook die daar moeite mee hebben. Men is ontvankelijk voor initiatief van buiten, maar tijd en houding en gedrag zijn daarbij actoren.

Aandachtspunten bij thema's voor de komende jaren:
- energietransitie: als gemeente dat zoals de raad wil samen met dorpen doet, is er te weinig kennis en capaciteit. De samenleving wil harder dan gemeente kan bedienen.
- cultuur: er liggen kansen. Partners hebben elkaar gevonden. De omstandigheden zijn gunstig om het cultureel aanbod te versterken.

Wat moet tenminste gebeuren komende vier jaar met het oog op strategische visie toekomst zodat Heerenveen daar goed op is voorbereid:
- Uitbreiding bedrijventerreinen is geregeld.
- Belangrijke functie van onderwijs is ook voor langere termijn geborgd.
- Bijzondere landschap om goed te bewaren ook gedaan.
- Wonen is enige wat nog niet is geregeld. Als we woningopgave willen invullen: Heerenveen West, dan moeten we in gesprek met de buurgemeente.

Er is een eerste versie van de strategische visie. Vraag is hoe maken we die meer van de raad. Voor het eerst is er een investeringsprogramma. Dat is nog in ontwikkeling en nog niet geschikt voor openbaarheid, maar kan wel ter beschikking van onderhandelende partijen worden gesteld.

Bijlage 4: verslagen gesprekken partijen 14 april 2022

De verslagen zijn door de delegatie van de politieke partij goedgekeurd.

Tweede gesprek met CDA

Datum : 14 april
Tijdstip : 8.30 – 9.15 uur
Locatie : Hof van de Koning, Heerenveen

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Hedwich Rinkes, raadslid en huidige wethouder
Bernhard Hoekstra, fractievoorzitter
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

Het CDA geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Het CDA ziet een meerwaarde van het topsportprofiel, ook voor de breedtesport. Door profiel is er ook een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en wonen. Het levert de gemeente ook financieel veel op. Belangrijk is een open gesprek over kosten en baten. Daar moet meer duiding aan gegeven worden. Het betreft immers gemeenschapsgeld. Draagvlak in de samenleving is belangrijk. Voor Thialf ligt nu een goed plan, waarin ook het Rijk moet blijven bijdragen. Het voordeel van sportstad is zo evident, maar moet duidelijker benoemd worden. Ook nieuw gemeentehuis daar is een optie.

3. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?

De herverdeling lijkt goed uit te pakken, daarmee lijken de structurele middelen op lange termijn veilig gesteld. Na 2026 is er geen zekerheid van het Rijk. Een stabiele financiële basis blijft doel. Als het echt noodzakelijk is, dan is de OZB een mogelijke knop waaraan je kunt draaien, maar daar moet je wel heel zorgvuldig en terughoudend in zijn. Realistisch begroten betekent budget afstemmen op ambities. Als er lastenverhoging moet komen dan eerlijk verdelen tussen woningen, bedrijven en organisatie. Ambities bij stellen en ander creatieve routes vinden. Mensen moeten ook beschermt worden tegen lastendruk. Geen verhoging tenzij…

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Dat is een duivels dilemma. Er is nu onvoldoende grip en helderheid waar het geld heengaat. Als je hulp nodig hebt, moet je dat krijgen. Normaliseren en accent en prioritering aanbrengen. Wat is echt noodzakelijk? Waar kan een algemene voorliggende voorziening gemaakt worden. Eerst goede discussie op inhoud.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Voor drie wethouders is het teveel werk, dus vier is een logisch gevolg. Maar als je kijkt naar de ontwikkelingen en opgaven die komen, zoals het vertrek van de burgemeester, depolitisering van de portefeuille van de burgemeester en de verkiezingsuitslag dan is vijf een hele logische, waarbij de PvdA 2 wethouders levert.

6. Wethouder van buiten

De basishouding is dat een wethouder binding heeft met Heerenveen en hier woont of komt wonen. De binding is echter het belangrijkst en de samenstelling van het team.

7. Samenwerking met GL

Voor sommige mensen is de combinatie CDA-GL niet het eerste waar ze aan denken. Echter sluiten CDA en GL juist goed aan in hun basiswaarden. De CDA kernwaarde rentmeesterschap past heel goed bij de duurzaamheid van GL en de kernwaarde solidariteit bij de sociale gedachten van het GL.

Tweede gesprek met GemeenteBelangen

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 9.15 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur

Tino van der Ven, fractievoorzitter
Ankie Speel , raadslid
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

GemeenteBelangen geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

GemeenteBelangen geeft aan ruimhartig meegedaan te hebben met de ondersteuning omdat die onlosmakelijk verbonden is met breedtesport. Thialf en Sportstad laten vallen is geen optie. Er is wel een grens. Beeldvorming en breed draagvlak creëren is belangrijk. Hoe leggen wij onze inwoners uit dat ook de breedtesport hierdoor gewaarborgd is. Dus transparantie en communicatie is belangrijk.
Thialf en sportstad
Ruimhartig meegedaan met ondersteuning onlosmakelijk verbonden met breedtesport. Is wel een grens. Wordt wel opgerekt.
Laten vallen is geen optie. Moet ook wel eens zeggen tot zo ver in niet verder.
Beeldvorming , boodschap belangrijk. Hoe inwoners uitleggen omdat ook breedtesport ook daardoor gewaarborgd is.
Wordt wel steeds kritischer naar gekeken door raad. Transparantie, eerder meegenomen worden in de problematiek. Communicatie eromheen misschien nog wel belangrijker.

3*. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?*

Afhankelijk van de ambities ontkom je misschien niet aan verhogen, maar alleen als er geen andere mogelijkheid is. Wees creatief en kijk niet alleen naar OZB. Goede weging en kritisch blijven niet alleen voor inwoners, ook voor bedrijven.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

We staan aan het begin van een nieuw proces. Daarin moeten we goed kijken welke kaders we stellen. Hoe werkt het systeem en hoe gaan we begrenzen. Eerst een beeld vormen en dan keuzes maken. Normaliseren. Lichte zorg op een andere manier organiseren. Ook het Rijk wijzen op haar verantwoordelijkheid.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Vier wethouders is bespreekbaar en uit te leggen. Vraag is of je een vijfde wethouder uit kunt leggen.

6. Wethouder van buiten

Wethouder kan van buiten komen, maar moet feeling hebben met omgeving en dat is eenvoudiger als je er woont. GemeenteBelangen staat hier verdeeld in.

7. Deelnemen zonder wethouder te leveren. Is het wenselijk toe te trede gelet op raadsagenda?

Het is een handreiking voor de bestuurbaarheid van de gemeente. Een stabiel bestuur is voor GemeenteBelangen heel belangrijk. Er de raadagenda voor 70 – 80% unaniem ingevuld dan is de noodzaak om mee te doen zonder wethouder er niet . Je wilt ook eigen inbreng kunnen hebben. Stabiel bestuur is wel belangrijk, daar is dit een handreiking voor.

GemeenteBelangen benadrukt hier ook het belang van investeren in de griffie.

Tweede gesprek met SP

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 10.00 – 10.45 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Jan van der Veen, fractievoorzitter Dimph van Ruth , raadslid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij

behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

De SP geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

De SP heeft niet tegen topsport en ook niet tegen investeren daarin, maar het mag niet ten kosten gaan van het sociaal domein. De SP verwacht niet dat er voldoende geld vanuit Den Haag komt voor het sociaal domein.
Wat betreft Thialf – sportstad vraagt de SP zich af in hoeverre je eigenaar moeten willen zijn van dergelijke voorzieningen.

3. *Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?*

Het geld zal ergens vandaan moeten komen. OZB-verhoging is bespreekbaar, maar wel volgens het principe: de sterkste schouders dragen de sterkste lasten

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Er moet geïnvesteerd worden in het sociaal domein, gelet op wat er op ons afkomt. De gemeente heeft immers een zorgplicht. Andere ambities moeten dan bijgesteld worden.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

De SP is van mening dat drie wethouders te weinig is. Vier wethouders is nodig waaronder eventueel een parttime wethouder voor een kleinere partij.

6. Wethouder van buiten

De SP geeft de voorkeur aan een wethouder uit de eigen gemeente, maar een wethouder van buiten kan als hij/zij betrokken en zichtbaar is.

Tweede gesprek met Heerenveen Lokaal

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 10.45 – 10.30 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Age Hartsuiker , fractievoorzitter Danny Micola von Fürstenrecht, afdelingsvoorzitter Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

Heerenveen Lokaal geeft aan dit te steunen. Maar HL heeft geen positieve ervaringen met het huidige raadsakkoord.

Voor Heerenveen Lokaal is het hoofdlijnenakkoord belangrijk. Vanuit dat akkoord werken het college samen met raad aan een samenlevingsagenda/bewonersakkoord. Daarin staat wat de raad de komende vier jaar voor inwoner als raad gaat doen. Het is belangrijk als raad opener en zichtbaarder zijn de komende periode, ook in het licht van het opkomstpercentage.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Topsport hoort bij Heerenveen. Het is nodig om het planmatig aan te pakken, werken met oplossingen. Er zijn geen belemmeringen. De bijdrage vanuit Heerenveen blijft afhankelijk van wat andere partijen en dan met name het rijk gaan bijdragen. HL is voorstander van een kruisbestuiving tussen Sportstad en Thialf. Denken in oplossingen is belangrijk.

3. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?

Financiën zijn een middel om het doel te bereiken. Dat zit niet in beton. Er moet een oplossing gecreëerd worden.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Als gemeente kun je de problematiek niet zo perfect oplossen als zou moeten zonder meer budget. Dus moet er gelobbyd blijven worden in Den Haag. De sociale maat moet voorop staan in de zorg. We moeten het sociale gezicht blijven houden. Gemeente kan niet meer doen, dan we doen gezien de budgetten en is daarmee ook afhankelijk van de zorgpartijen. Aandachtspunt is en blijft de ambtelijke ondersteuning deze moet op een goed niveau blijven zoals nu.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Heerenveen Lokaal kiest voor vier partijen, die ieder één wethouder leveren. Twee in deeltijd is ook mogelijk. Er is misschien wel een vijfde nodig. Dit is aan de formerende partijen en zal dan door HL worden beoordeeld.

6. Wethouder van buiten

Wethouder van buiten is mogelijk. Binding met de inwoners van Heerenveen is belangrijk. Voorkeur is en blijft woonachtig in de gemeente.

Verslag tweede gesprek van informateur met D66

Datum	: 14 april 2022
Tijdstip	: 11.30 – 12.15 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Ojanne de Vries, fractievoorzitter Albert Abma, raadslid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

D66 geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Het dossier Topsport bestaat voor D66 uit twee verschillende onderwerpen.

Thialf is belangrijk voor Nederland, regio en gemeente. Daarmee is het van belang dat ook regio en Rijk bijdragen. Dat lijkt nu te lukken, waarmee ook gemeente Heerenveen een bijdrage moet en kan leveren. Belangrijk voor het economische klimaat in Heerenveen, genereert 19 miljoen.

Met het Sportstad construct wordt een mooi stadion en zwembad beschikbaar gehouden. De betaald voetbalorganisatie, mede aandeelhouder, heeft echter onlangs aangegeven de huur van het stadion te willen verlagen. Dit gesprek zullen we met de betaald voetbalorganisatie aan moeten gaan waarbij het behoud van het zwembad een belangrijke zaak is voor D66. Tegelijkertijd kan in de ogen van D66, de gemeente niet opdraaien voor de exploitatiebegroting van een betaald voetbalorganisatie.

3. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?

Er ligt al een goede investeringsagenda om de maatschappelijke doelen te halen en om gezonde gemeentefinanciën te houden is het verhogen van lastendruk bespreekbaar. Daarbij dragen de breedste schouders de zwaarste lasten. Het gaat dan niet alleen om OZB. Ook moet aan ondernemers gevraagd worden in de breedte bij te dragen zowel financieel als maatschappelijk in natura. Door bijvoorbeeld het oprichten van een fonds voor bovenwijkse voorzieningen. Daarnaast is het belangrijk kritisch te zijn op prioriteiten.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Een maatschappelijk debat over jeugd moet gevoerd worden. Is er sprake van ziekte of is er iets anders aan de hand. Aan welke knoppen kunnen we draaien. Aan welke knoppen willen we draaien. Ook moet het Rijk voldoende budget geven en zal het Rijk aan de uitspraak van de arbitrage moeten worden gehouden. Ook de discussie over het zorgaanbod moet op tafel, daarbij zijn er geen dogma's en taboes. Is alle zorg die we bieden nodig, kan het anders. Zonder bewuste keuzes gewoon blijven betalen is voor D66 geen goede optie.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Voor D66 is uitgangspunt dat niet meer wethouders worden aangesteld dan noodzakelijk voor het werk. Meer wethouders aanstellen als vertaling van het zetelaantal is voor D66 daarmee niet het uitgangspunt.

6. Wethouder van buiten

Het is aan partijen om iemand voor te dragen. Wij kiezen expliciet niet voor een wethouder van buiten middels open sollicitatie. Wij benadrukken de meerwaarde van een wethouder die in de gemeente zijn of haar wortels heeft, betrokken is en zijn of haar netwerk heeft. Dat vraagt commitment aan de samenleving. In dezelfde gemeente leven onderstreept mede dit commitment. Belangrijk is een stabiel collegiaal bestuur. Wat betekent het voor de stabiliteit van het bestuur wanneer een wethouder van buiten komt? Wethouder die halverwege de periode uit de gemeente verhuist zal daarom over gesproken moeten worden. Hierin willen wij inbrengen dat het sowieso goed is dit halverwege opnieuw met elkaar te bespreken zodat alle waarden kunnen worden heroverwogen. Niet per definitie ja.

7. Denken jullie dat samenwerking met GI op sociaal domein echt lastig gaat worden?

Dat is moeilijk in te schatten. Botsen bezuinigingen in het sociaal domein met uitgaven topsport?

Tweede gesprek met ChristenUnie

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 13.15 – 14.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Lia de Heij, fractievoorzitter ChristenUnie Klazina Bontekoe, commissielid ChristenUnie Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij

behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

De CU geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Thialf overstijgt Heerenveen en vraagt nationale steun. Als het Rijk niet bijdraagt stopt het voor de CU. Dat zou jammer zijn, maar gemeente is te klein en het is niet eerlijk naar de inwoners als al het geld daar heen gaat. Niet iedereen profiteert ervan.

Wat betreft Sportstad moet gemeente zijn verantwoordelijkheid nemen en het behouden waaronder het zwembad. Het is een belangrijke ontmoetingsplek.
3*. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?*

De CU wil de OZB voorlopig niet verhogen. De ambities moeten worden aangepast aan de financiën. De inwoners moeten er zo weinig mogelijk van merken. Als er toch investeringen gedaan moeten worden en een verhoging dan met oog voor de kwetsbare groepen.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Er moet meer gedaan worden aan preventie. Als gemeente moeten we blijven ondersteunen en tegemoet komen aan hulpvragen. Daar zorgvuldig mee omgaan. De CU wijst ook op een stijgende vraag door vergrijzing.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen .Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

De CU kiest voor 4 wethouders. Dat moet kunnen in Heerenveen. De verkiezingsuitslag hoeft niet te betekenen dat de PvdA 2 wethouders levert.

6. Wethouder van buiten

Betrokkenheid en zichtbaarheid zijn belangrijk.

Verslag tweede gesprek van informateur met FNP

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 13.15 – 14.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Ate Eijer, fractievoorzitter Alette Kleefstra , raadslid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

FNP geeft aan dit te steunen en voegt eraan toe dat bij het maken van de afspraken duidelijk moet zijn wie de regierol heeft bij de mogelijk verschillende onderdelen van een dergelijk akkoord.

2. Hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Topsport moet de aanjager zijn voor breedtesport. Topsport is het visitekaartje van Heerenveen en heeft belangrijk economische aspect. Belangrijk is om de meerwaarde van Topsport voor de gemeenschap goed en aantoonbaar uit te leggen aan de inwoners.
Thialf moet niet tegen elke prijs in stand gehouden worden. Sportstad is veel breder, kent ook een andere oorsprong. Sportstad is echt van Heerenveen.

3. *Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?*

OZB verhoging moeten we in perspectief zien. Het is een grotere politiek item, dan wat het betekent in de portemonnee van de inwoner. Dan is het vaak een klein bedrag. Dat vraagt wel om een goede uitleg. Het is één van de tools voor meer inkomsten. In het FNP programma staat dat het niet meer mag stijgen dan de inflatiecijfers. Tegelijk is dat zeker in de huidige tijd achterhaald en voor sommige mensen moeilijk.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Mensen die echte zorg nodig hebben, moeten dat krijgen. Desnoods leidt dat tot een OZB-verhoging. Wel is het zaak om te kijken naar systeem, indicatiestelling, marktwerking etc. en de vraag te stellen wat is goede zorg.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen .Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

De FNP kiest voor 5 wethouders, waaronder 2 voor de PvdA. Je zou kunnen kiezen voor deeltijd, vanwege financiële plaatje

6. Wethouder van buiten

Betrokkenheid en zichtbaarheid zijn belangrijker dan de woonplaats van een wethouder.

7. Lelylijn koppeling Deltaplan

De FNP ziet geen breekpunt deze periode, maar ziet de discussie rond de Lelylijn als een vrije kwestie die niet vastgelegd wordt in een coalitieakkoord. Voor de FNP zijn Lelylijn en Deltaplan 2 op zich zelf staande ontwikkelingen. Woningbouw hoeft niet te wachten op de discussie rond de Lelylijn.

Tweede gesprek Groen Links

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 16.30 – 17.15 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen

Aanwezig : Ard van der Tuuk, informateur
Gerrie Rozema, fractievoorzitter GroenLinks
Ype van Woersem, commissielid GroenLinks
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

GL geeft aan dit te steunen.

2. hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Het gaat om budget van de gemeente. Waar zijn we echt verantwoordelijk voor in relatie tot het echte keuzes moeten maken tussen zorg, onderhoud en topsport. Sociaal domein en omgeving zijn voor inwoners belangrijke onderwerpen. Tegelijkertijd kun je ook niet zomaar de stekker eruit trekken. Er is al veel in geïnvesteerd en het levert ook iets op. GL is blij met de uitspraak in de laatste raadsvergadering, dat teruggekomen wordt als het Rijk volgend jaar niet meer wil bijdragen. Sportstad neemt eigen positie in. Belangrijk van te voren afspraken te maken om te voorkomen dat je ineens geconfronteerd wordt met een onverwachte betaling.

3. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?

Over OZB verhoging kan gesproken worden. Het klinkt altijd erg maar het gaat vaak om een klein bedrag per huishouden.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Zorg moet terecht komen bij mensen die het nodig hebben. Het is nodig om onderzoek te doen waar het geld naar toe gaat en of dat wel terecht komt bij de mensen die dat nodig hebben. Er zijn gemeenten die daarin voorop lopen. Niet bezuinigen voordat daar helderheid over is. De vraag is óf er bezuinigd kan/ mag worden. Heel veel dingen zijn wettelijk verplicht, daarom ook aan het Rijk laten zien dat er te weinig geld is. Het niet helpen van kwetsbare jongeren kan generaties doorwerken.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Er zijn 4,0 of maximaal 5.0 fte nodig.

6. Wethouder van buiten
Wonen in de gemeente heeft wel de voorkeur, maar belangrijker is dat de persoon geworteld is en binding heeft met de samenleving.

7. GL samenwerking met VVD, duurzaamheid en economie.
Duurzaamheid en ondernemen kan heel goed samen. Daar komen wij wel uit met mensen die er nu zitten.

8. samenwerking sociaal domein D66
Ook daar komen we wel uit.

9. CDA niet in voorkeursvariant
Het CDA heeft duidelijk verloren en is om die reden geen logisch optie. Op inhoud komen we er wel uit. Grote overeenkomst van uitgangspunten rentmeesterschap en zorg.

Tweede gesprek met VVD

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 17.15 -18.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Rolie Tromp , fractievoorzitter Jaap van Veen, raadslid en huidige wethouder (digitaal) Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.
Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

De VVD geeft aan dit te steunen.

2. Hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

Sport, waaronder topsport is onlosmakelijk verbonden met Heerenveen. Het geeft een stukje identiteit. Het heeft ook in economische zin een enorme spin-off. Bedrijven kiezen vanwege dat imago voor Heerenveen. Het mag geld kosten, zolang de baten in verhouding staan. We kijken met een positief kritische blik naar Thialf en Sportstad.

3. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?

Er is niet op voorhand een blokkade. Verhoging is bespreekbaar als het in verhouding is en uitlegbaar. Het mag niet automatisch gebeuren. Dat zien we breed in de raad. Je wilt werken aan brede welvaart en dus blijven investeren. Belasting is het sluitstuk. Een goede verdeling van de lastendruk blijft belangrijk.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

We hebben een zakelijke benadering van het sociaal domein. Hoe kunnen we er zijn voor inwoners die we echt willen ondersteunen. Hoe krijgen we het beste van de aanbieders voor de uit te geven euro's? Daar zijn nog wel slagen te maken. Efficiency en effectief in samenwerken, waardoor middelen ontstaan. Ook aan de preventieve kant is nog ruimte. Inzetten op normaliseren. Geen harde stop als geld op is. Wel een visie ontwikkelen voor de komende 25-30 jaar, rekening houdend met vergrijzing, afname personeel en beschikbaarheid in alle dorpen.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

Uitgangspunt is dat vier nodig is en vijf bespreekbaar. Belangrijk dat er ook capaciteit is voor lobby richting Den Haag, Brussel etc. en voor organisatieontwikkeling ook (versterking ambtenarenapparaat). Er is begrip voor de PvdA vanuit de verkiezingsuitslag en getalsverhouding t.o.v. andere partijen. Als je kiest voor vijf moet je dat met elkaar uitleggen en uitdragen.

6. Wethouder van buiten

Voor de VVD is voor een wethouder van buiten belangrijk dat hij/zij zich verbonden voelt, zichtbaar en aanwezig is in de samenleving.

7. Duurzaamheid en banenmotor specifiek tussen VVD en GL

Twee grote uitdagingen kunnen elkaar versterken. Dat vraagt een open en wellicht scherp gesprek, maar dat kan ook glans geven. Wij moeten banenmotor blijven. Duurzaamheid volgt en mag niet ten koste gaan van bedrijven, maar wij zien dat we daar uitkunnen komen.

8. De informateur verkent hoe de VVD aankijkt tegen samenwerking met FNP

De FNP ligt minder voor de hand. Kijkend naar het programma zijn er op meerdere punten, op grotere thema's (wonen, Lelylijn/Deltaplan, sociaal domein) verschillen met de VVD. VVD gaat het gesprek niet uit de weg, mocht dit aan de orde zijn.

9. GemeenteBelangen aansluiten bij coalitie zonder wethouder

Qua signatuur staat GB dicht genoeg bij de VVD. GB is een betrouwbare partij, die altijd zijn verantwoordelijkheid neemt. Toevoeging in een coalitie moet wel een duidelijk voordeel hebben. De VVD vraagt zich af hoe GB dan zijn identiteit wil bewaren?

10. PvdA VVD GL, voorkeur 4e partij D66 of CDA?

CDA past qua programma en midden-rechtse signatuur beter bij de VVD. Brengt evenwicht naast PvdA en GL. Heel plezierig samengewerkt afgelopen vier jaar en we gunnen het CDA (én Hedwich als persoon) om het werk voort te zetten.

Tweede gesprek met PvdA

Datum	: 14 april
Tijdstip	: 19.00 – 20.00 uur
Locatie	: Hof van de Koning, Heerenveen
Aanwezig	: Ard van der Tuuk, informateur Jelle Zoetendal, raadslid en lijsttrekker Wanda Ottens , fractievoorzitter Sybrig Sytsma, raadslid Lammy Roest, griffier Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur geeft het doel van dit tweede gesprek aan. Na een eerste ronde met prettige gesprekken waarin alle partijen met een open houding en op positieve wijze aan tafel zaten, heeft hij behoefte aan een verdiepende ronde met alle partijen op een aantal punten. Die punten zullen bij alle partijen aan de orde komen, bij sommige partijen aangevuld met een aanvullende vraag.

Het tijdsschema blijft gericht op verslag in de raadsvergadering van 21 april. Die vergadering zal ook een procesvoorstel voorliggen.
Gevraagd wordt de verslagen van beide gesprekken goed te lezen en eventuele aanpassingen aan te geven. De verslagen zullen toegevoegd worden aan het verslag en dus openbaar worden.

1. Beeld raadsagenda proces en inhoud definitief checken

Er is brede steun voor het raadsakkoord gelet op de ervaringen van de afgelopen periode. Wel zijn er verschillende beelden over inhoud, stappen en moment betrokkenheid samenleving. Er is ook sprake van een begripsverwarring. Er zal daarom bij het verslag van de informateur een begrippenlijst worden voorgelegd aan de raad. Het voorstel zal heel pragmatisch zijn om te beginnen met werken vanuit een raadsagenda en op 21 april een procesvoorstel voor te leggen aan de raad. Dit proces begint 25 april o.l.v. Avelien Haan. Hoe gaan we de agenda vullen, welke stappen willen we zetten, wel of geen samenlevingsagenda etc. Daarbij moet er aandacht zijn voor hoe het zich verhoudt tot proces op tafel coalitieakkoord. Het is de verantwoordelijkheid van partijen die aan beide tafels zitten om over en weer verbinding te houden.

De PvdA geeft aan dit te steunen.

2. Hoe denken partijen over het in stand houden van het topsportprofiel van Heerenveen. Zijn zij bereid hierin investeringen te doen wanneer zich dit de komende vier jaar aandient?

We staan voor het topsportprofiel, omdat het in onze ogen de gemeente veel oplevert. Het topsportprofiel brengt dynamiek in de gemeente, heeft een positief effect op de breedtesport en levert economische spin off op. Daarom zijn wij bereid om in het topsportprofiel te investeren als dat nodig is en het om reële bedragen gaat. De investering moet dan wel toegevoegde waarde hebben voor de gemeente. In het topsportprofiel zien we dat Thialf en Sportstad elkaar versterken. We zien dit als elkaar versterkende onderdelen van het geheel. Het topsportprofiel geeft Heerenveen een bijzondere, unieke uitstraling. Daarom willen wij dit in stand houden.

3*. Hoe denken de partijen over de lastendruk. De komende jaren ziet het er financieel goed uit, maar met name in de staart van deze collegeperiode zitten veel onzekerheden met name vanuit het rijk. Zijn partijen bereid de lokale lasten te laten stijgen om de Heerenveense ambities waar te kunnen maken?*

Lastendrukverhoging is bespreekbaar. Zeker als het nodig is voor mooie ambities of grote problemen in het sociale domein. Wel moet gekeken worden naar de landelijke gemiddelden. Daar moet Heerenveen niet te ver bovenuit komen.

4. Hoe denken partijen over de financiële houdbaarheid van het sociaal domein? Wat heeft de voorkeur het zoeken van meer middelen of het nemen van zorginhoudelijke maatregelen (verschralen van het aanbod)?

Het uitgangspunt bij de decentralisatie van de taken in het sociaal domein was dat omdat de gemeente als overheidslaag dichtbij de inwoners staat, beter in kan schatten welke problemen en er daarom ook eerder bij kan zijn. Versterken van de sociale basis is belangrijk, omdat dit veel kan betekenen in de ondersteuning en versterking van kwetsbare inwoners, maar we moeten ons niet blind staren op hoeveel dat oplevert. Gemeente is wel zeker in staat en capabel om goede jeugdzorg en ondersteuning WMO te bieden. Om deze zorg en ondersteuning op een andere manier goed in te regelen en te laten werken is wel tijd nodig. We moeten niet te snel opgeven.

Wat de financiering van de Jeugdzorg betreft, moet het advies van de Commissie van Wijzen moet voor 100% uitgevoerd worden. Het Rijk zou daarin beter moeten weten, met te weinig geld kunnen gemeenten hun taak gewoon niet goed uitvoeren. De komende tijd zullen vergrijzing en ontgroening een grote opgave worden. En daarnaast kun je jeugdzorg niet niet of half doen. De gemeente heeft dus een ontzettend grote verantwoordelijkheid om het goed neer te zetten. We moeten er daarbij rekening mee houden dat in het Noorden personeelstekort straks de grootste bottleneck wordt. We hebben straks de mensen niet en moeten wel vernieuwen. Maar voor ons staat voorop: als zorg echt nodig is, dan moeten we daar ook echt voor staan.

5. De gemeente staat voor grote opgaven. Daarnaast vervullen we een belangrijke rol in de regio en staat er een procedure voor het zoeken van een nieuwe burgemeester aan te komen. Hoe denken partijen dat dit zich moet vertalen in het aantal collegeleden waar bij de samenstelling van het college recht doet aan de onderlinge verhoudingen kijkend naar de verkiezingsuitslag.

PvdA kiest voor vijf wethouders en twee voor de PvdA is gelet op de verkiezingsuitslag logisch. Drie wethouders is voor de wethouders te druk. Er zijn er dus zo wie zo 4 nodig. De grote opgaves waar Heerenveen voor staat, depolitisering van de portefeuille van de burgemeester en een nieuwe burgemeester halverwege deze periode vragen om vijf wethouders.

6. Wethouder van buiten

Belangrijkste is verbondenheid en betrokkenheid bij Heerenveen. Voorkeur heeft een wethouder die in Heerenveen woont of bereid is om daar te wonen.

7. Gemeentebelangen willen het college steunen zonder wethouder. Mooi idee, of we hebben raadsakkoord, verdere verbreding college niet nodig?

We zijn het eens met GemeenteBelangen dat stabiel bestuur belangrijk is. In het idee van GemeenteBelangen zien wij echter het risico dat een te brede coalitie de raad op slot zet. Er wordt juist verbinding gezocht in en met de raad, middels een raadsakkoord. Daarom vinden wij deze verbreding niet wenselijk en dus niet nodig.

Bijlage 5: verslag gesprek beoogde coalitiepartijen 16 april 2022

Gesprek met PvdA, VVD, GL en CDA

Datum : 16 april, 10.00 uur
Aanwezigen : Ard van der Tuuk, informateur
Jelle Zoetendal, PvdA
Wanda Ottens, PvdA
Sybrig Sytsma, PvdA
Rolie Tromp, VVD
Jaap van Veen, VVD
Gerrie Rozema, GL
Ype van Woersem, GL
Hedwich Rinkes, CDA
Bernhard Hoekstra, CDA
Lammy Roest, griffier
Betske van Henten, raadsadviseur (verslag)

De informateur memoreert de prettige gesprekken, de openheid en de bereidheid mee te denken over de grote opgaves bij alle partijen. Doel van dit gesprek is te kijken of zowel in het democratische proces als op inhoud de aanwezige partijen elkaar vinden.

1. Raadsagenda

De informateur schetst het procesvoorstel dat gedaan zal worden t.a.v. de raadsagenda, samenlevingsagenda, LTA, strategische visie en opgaven en breed gedragen thema's.

De aanwezigen onderschrijven het belang van dit proces.

2. Formatie college op inhoud en team

De informateur constateerde in de eerste ronde gesprekken geen breekpunten. In de tweede ronde is doorgevraagd op drie punten: topsport, sociaal en financieel. Conclusie is dat er tussen PvdA, VVD, GL en CDA geen knelpunten liggen. Teamsamenstelling is een belangrijke component.

De aanwezigen bevestigen dit.

3. Vervolg

De informateur bespreekt zijn voorstel voor de vervolgstappen. De overige partijen , burgemeester en gemeentesecretaris zullen vooraf door de informateur geïnformeerd worden over zijn advies over de raadagenda en zijn advies voor de formatie. In de loop van donderdag is zijn verslag onder embargo beschikbaar. Tijdens de raad zal alle informatie openbaar worden. Daarna pakken de Avelien Haan (raadsagenda) en de formateur (collegevorming) het proces op.

Bijlage 6: begrippenkader en overzicht totaal mogelijkheden raadsakkoord/samenlevingsagenda

Waarom een raadsagenda?

Er is brede overeenstemming om tot een raadsagenda te komen, te beginnen bij een punt dat voor iedereen acceptabel is en haalbaar in tijd in de periode.
In de gesprekken werd aangegeven dat een raadsagenda van meerwaarde moet zijn voor de inwoners en bedrijven van de gemeente van Heerenveen. Een raadsagenda moet in dienst zijn van de inwoners en daarmee een politiek (proces) instrument zijn voor de gemeenteraad. Met een raadsagenda zit de raad vooraan in de bus, stelt de kaders door vooraf onderwerpen te benoemen als prioriteiten.
Richting de samenleving kan de raad beter aangeven wat op de gemeente afkomt en wanneer inbreng van inwoners over oplossingen wordt gevraagd. De raadsagenda kan een middel zijn om het 'opkomstgat' van de verkiezingen te dichten door tussen de verkiezingen door nadrukkelijk inwoners te betrekken.

Definitie

Uit de gesprekken blijkt dat de term 'raadsakkoord' voor verwarring zorgt. De naam raadsakkoord vinden de meeste fracties wat ongelukkig gekozen. Het suggereert een akkoord op inhoud, waardoor een aantal fracties het idee heeft dat ze geen politiek meer kunnen bedrijven en ze zichzelf als het ware op slot zetten. Het is goed om in de definitie en naamvoering eenduidigheid te creëren.
Er zijn verschillende andere termen in de gesprekken genoemd voor een raadsakkoord: raadsagenda, raadsprogramma, raadswerkakkoord, samenlevingsakkoord, samenlevingsagenda, richtlijnenakkoord, hoofdlijnenakkoord.

- **De naam van de raadsagenda inclusief begripsbepaling moet bepaald worden.**

Inhoud

In de gesprekken werd het volgende aangegeven ten aanzien van de raadsagenda:

- In het document benoemt de raad de *maatschappelijke opgaven* én *het waarom*. Het gaat om de onderwerpen waarover de raad met de samenleving in dialoog wil over dilemma's, mogelijke oplossingen en mogelijk partnerschap voor het uitvoeren van oplossingen.
  Een *maatschappelijke opgave* bestaat uit een onderwerp dat in de samenleving speelt en/of een opgave die de gemeenteraad ziet voor de komende jaren, met een doorkijk naar 2040. De maatschappelijke opgaven zijn wellicht bestaande opgaven die geactualiseerd worden. Het document is levend en transparant waardoor het ruimte biedt aan nieuwe thema's die zich in de loop van de tijd kunnen voordoen. In bijlage 7 staan de aangedragen thema's in de gesprekken.
  Het *waarom* betekent dat het document moet aangeven waar fracties het over eens zijn en waaruit het eventuele meningsverschil bestaat. In het document worden geen inhoudelijke standpunten ingenomen, zodat de politieke discussie de ruimte krijgt in de komende jaren. Het document geeft de kaders voor de raad om inhoudelijk het debat te kunnen voeren.
  Onder *samenleving* wordt verstaan: inwoners, ondernemers, bedrijfsleven, belanghebbende organisaties en instellingen in Heerenveen.
- Het document moet een heldere leidraad zijn voor *de samenwerking* om met elkaar te werken aan de maatschappelijke opgaven:
  - *tussen raad, college en organisatie* (intern)
    Het document geeft kaders aan het college voor de uitvoering. Als de raad kiest voor een nieuwe route, moet het college ook kiezen voor een nieuwe route. Dat vraagt om goede afspraken vooraf. Er moet ruimte zijn voor dualisme en voor schuiven met schuifjes.

Het document geeft kaders aan voor ondersteuning. Er zijn gevolgen voor de ondersteuning wat wellicht een herijking van de griffie en de ambtelijke organisatie betekent, zodat de werkprocessen, procedures en administratieve organisatie worden toegesneden op de manier van werken.
    - *met de samenleving, bedrijfsleven, maatschappelijke partners en regio* (extern)
      Net zoals de raad zijn eigen onderlinge spelregels opstelt, is het ook nodig om de spelregels en werkprocessen voor de relatie met de gemeenschap helder te maken. Het document moet heldere afspraken bevatten over *participatie* en *communicatie* met de samenleving. Processen moeten transparant zijn vanaf de start en de samenleving moet ook na een proces geïnformeerd worden. Er wordt opgeroepen om op een andere manier naar participatie te kijken en het goede gesprek te voeren (deep democracy). Het is van belang om lering te trekken uit eerdere participatietrajecten en de adviezen die daarover door de Thorbecke Academie zijn gegeven, inclusief de democratische waarden.
- Het document bevat afspraken over het *toetsen*, waarbij de toetsing kan worden gevolgd door een eventuele bijstelling. Het gaat om het toetsen:
    - van de agenda aan de actualiteit. Dit toets moment zou ook een goed moment kunnen zijn om de inwoners van Heerenveen om inbreng te vragen, door gesprekken te organiseren met verschillende mensen in de dorpen, wijken, scholen en experts.
    - van de samenwerking met de samenleving. Dit kan wellicht door middel van een groep inwoners en organisaties, ondernemers.
    - van de samenwerking met het college en met de raad.
    - van het proces. Dit kan met een begeleidingsgroep vanuit de raad zelf.
- Verder geeft het document (een Lange Termijn Agenda) de *prioriteit en tijd* aan en moet het helpend zijn bij het *afstemmen van wie, wat wanneer en hoe*.

➢ **Het is nodig om over bovenstaande aspecten (schuin gedrukt) het gesprek te voeren.**

Proces

Er komen verschillende varianten voor bij de gemeenten die werken met een raadsakkoord. Een bewuste afweging is essentieel. Er zijn drie keuzes te onderscheiden in het proces.

Raadsagenda en college dragende partijen

Een eerste keuze is dat de gemeenteraad wil werken met een raadsagenda en dat er een college wordt aangesteld in dienst van de raad vanuit college dragende partijen.

Raadsagenda en collegeprogramma

Een tweede keuze is dat er met twee programma's naast elkaar wordt gewerkt; een raadsagenda en een collegeprogramma.
Over het proces en de samenhang van de raadsagenda met een collegeprogramma is geen eenduidig beeld. Waar de ene fractie aangeeft geef eerst een raadsagenda te willen en vervolgens de collegevorming, geeft de andere fractie een proces aan van het werken met twee agenda's vergelijkbaar met de afgelopen periode. Er zijn fracties die eerst een raadsagenda willen vaststellen en daarna een collegeprogramma. Er zijn fracties die vinden dat een collegeprogramma uitvoering geeft aan het raadsagenda, waarbij het collegeprogramma aangeeft hoe het traject vorm gegeven wordt. Er zijn fracties die vinden dat in het collegeprogramma niet dezelfde thema's staan als in de raadsagenda. Er zijn fracties die de raadsagenda en het collegeprogramma parallel willen laten lopen, waarbij aan beide tafels speerpunten gedeeld worden.
Dat er geen eenduidig beeld is, verwoordt de verandering waar de gemeenteraad van Heerenveen zich bevindt. Het werken met een raadsagenda is vrij nieuw en vraagt een veranderende houding van politieke partijen. Deze veranderende houding is in ontwikkeling en dat is mooi om te zien.

- **Het is belangrijk om te duiden hoe de raadsagenda en het collegeprogramma zich tot elkaar verhouden**.
  Staan de documenten naast en los van elkaar? Ligt het één boven het ander? Is het één een uitvoeringsprogramma van het ander? Het is belangrijk om te expliciteren wat de raadsleden willen. Wat zijn de verschillende dwarsverbanden en hoe wordt dit opgepakt. Hoe kunnen beide werkelijkheden samengebracht worden en niet als gescheiden werelden. Hoe ga je samenwerken om doelen te realiseren? Staan in de raadsagenda de onderwerpen waarover verschillend gedacht wordt als het gaat om oplossingen? En in het collegeprogramma de onderwerpen waarover veel overeenkomst is?

Raadsagenda en samenleving

Een derde keuze is de verhouding van de raadsagenda tot de samenleving. Sommige raadsagenda's zijn helemaal gebouwd vanuit de ambitie om met de gemeenschap tot een agenda en tot oplossingen te komen. Andere raadsagenda's zijn veel meer een vernieuwende wijze van een traditionele door de raad opgestelde agenda. Die kunnen wel intensief met de gemeenschap worden besproken en gedeeld, maar uiteindelijk blijft de raad gewoon zelf verantwoordelijk voor zijn eigen agendering, prioritering en besluitvorming. De gemeenschap kan via alle reguliere kanalen meepraten en inspreken, maar aan de idee van representatieve democratie verandert met de raadsagenda dan niets.
In de gesprekken kwam naar voren dat de meerderheid van mening is dat het bepalen van de maatschappelijke opgaven in de raadsagenda door de raad wordt gedaan. De kiezers hebben in maart op grond van verkiezingsprogramma's en contact met volksvertegenwoordigers gekozen voor een volksvertegenwoordiger, partij waardoor zij zich vertegenwoordigd voelen. Hiermee hebben inwoners al laten weten welke onderwerpen zij van belang vinden. De raad zou in staat moeten zijn om de thema's en prioriteiten in te schatten. Het raadplegen van de samenleving over het vastleggen van de maatschappelijke opgaven in de raadsagenda zou kunnen, maar dan gaat het om een advies over ontbreekt er nog iets en wat is meest urgent, waarbij de opbrengst kan worden meegewogen in de stap urgentie en prioritering. Een minderheid is van mening dat het bepalen van de maatschappelijke opgaven in de raadsagenda gebeurt vanuit de samenleving.
De raadsagenda kan een middel zijn om tot meer participatieve democratie te komen. Dan is het een instrument waarmee de raad zich openstelt voor dialoog, input én besluitvorming vanuit de gemeenschap. De raadsagenda is in het meest extreme geval een lijst met thema's waarop de gemeente de samenleving gaat vragen om met ideeën en mogelijk ook prioriteiten en besluiten te komen die dan achteraf in de raad kunnen worden vastgesteld. Van bepaalde thema's kan afgesproken worden wat het moment is dat je als raad of als gemeente inwoners wilt raadplegen, wie dat doet en hoe die opbrengsten laat meewegen of wie er dan bepaalt wat er gaat gebeuren.

- **Bespreek met elkaar het betrekken van de samenleving bij de raadsagenda.**

Onder begeleiding van extern procesbegeleider Avelien Haan wordt met de raad het gesprek gevoerd over de beelden en behoeften van iedereen aan de hand van bovenstaande.

Bijlage 7: overzicht thema's raadsakkoord en coalitieakkoord

Matrix inhoud

(Kern)punten	**Raadsakkoord/samenlevingsagenda**										**Hoofdlijnenakkoord**									
Onderwerp	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**
bestaanszekerheid en armoede	X		X	X	X	X	X	X	X [3]	X			X	X	X				X	X
investeren in het sociaal domein								X												
jeugdzorg				X			X	X	X	X	X			X					X	X
mantelzorg en vrijwilligers										X										X
jongeren				X										X						
opvang vluchtelingen											X									
maatschappelijke organisaties									X										X	
onderwijs								X			X						X			
vergrijzing										X										X
cultuur			X [2]								X		X		X					
gezondheid en preventie	X		X							X			X							X
Zorg			X	X				X	X [5]				X	X					X	
topsport											X									
sport			X					X	X				X						X	
brede welvaart						X														
meer dorp en wijkplannen met eigen budget					X															
voorzieningen in de dorpen	X								X										X	
lokale dorpskernen														X						
leefbaarheid						X														
leefomgeving										X					X					X

(Kern)punten	Raadsakkoord/samenlevingsagenda										Hoofdlijnenakkoord									
Onderwerp	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**
betrouwbare en duidelijke overheid		X							X					X					X	
democratische bestuurlijke vernieuwing					X															
dienstverlening	X	X													X					
participatie/samenwerken van/met inwoners	X			X										X						
versterking van lokale democratie	X																			
wonen		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X					X	X
ontwikkeling Heerenveen West												X								
klimaat				X	X									X						
klimaatadaptatie																	X			
duurzaamheid	X [1]			X		X				X				X						X
Energietransitie en energievoorziening			X	X		X	X						X	X						
energiearmoede									X										X	
milieu				X				X						X						
landbouw						X														
economie waaronder duurzaamheid		X																		
kwaliteit, waarde, toegankelijk	X																			
werkgelegenheid				X		X [4]			X [4]					X					X	
sterke ondernemers										X										X
vestiging		X																		
Lely-lijn												X								

(Kern)punten	Raadsakkoord/samenlevingsagenda										Hoofdlijnenakkoord									
Onderwerp	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**	**PvdA**	**VVD**	**FNP**	**HL**	**GL**	**CDA**	**D66**	**SP**	**GB**	**CU**
veiligheid		X	X					X		X			X							X
fietsen										X					X					X
veilige fiets- en wandelpaden									X										X	
financien		X				X		X		X					X					X
lasten: verlagen, met elkaar bespreken											X									
going concern zaken											X									
samenwerken met de regio											X									